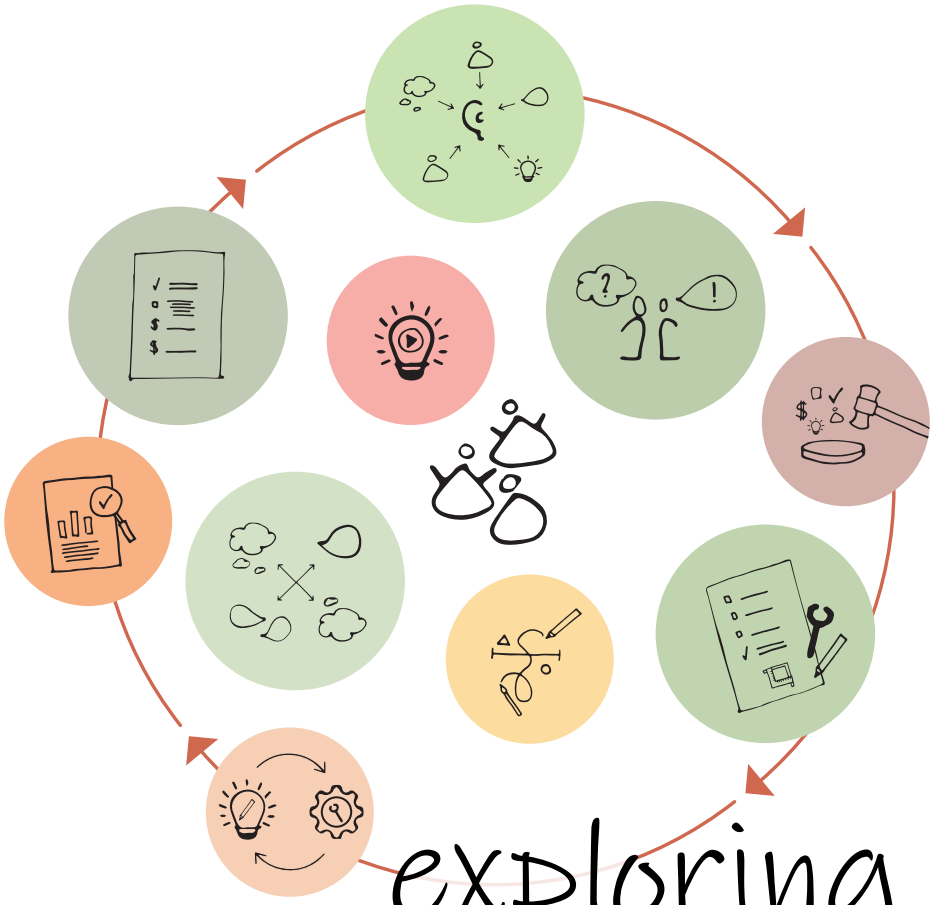

exploring co.creation

for citizen participation and influence on public space

by Annsofi Björkman

Chalmers School of Architecture
Department of Architecture and Civil Engineering
supervisors: Shea Hagy and Joaquim Tarrasó
examiner: Emilio Da Cruz Brandão

exploring co.creation
for citizen participation and
influence on public space

by: Annsofi Björkman

SAR/MSA
annsofi.bjorkman@gmail.com
©Annsofi Björkman 2020

CHALMERS
UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

Master's thesis at Chalmers School of Architecture
Department of Architecture and Civil Engineering
Architecture and Planning Beyond Sustainability
supervisors: Shea Hagy and Joaquim Tarrasó
examiner: Emilio Da Cruz Brandão
Urban Challenges
June 2020

acknowledgements

I want to start by thanking Emilio Brandão, Shea Hagy, Joaquim Terrazzo and Marco Adelfio from Chalmers University of Technology for tutoring, references and valuable input during the process of this thesis. A special thanks is directed to Emilio Brandão who has supported and inspired me to explore ever since I began my Master studies in 2016.

I want to express my gratitude to the people at the Municipality - from the Traffic Office, the City Planning Office, the Park and Nature Management and the two city District Administrations - for taking time for my curiosity and questions. Long and interesting conversations have led to valuable input for the thesis, but also inspired me as a practicing architect.

I also want to thank others that I came in contact with during this journey for sharing their experiences and inspiring me, such as Saltet på Ringön, Samuel Carvalho, Elderly at Gråberget, the research group “Children and youths as co-creators of the city” at Chalmers University, Mayte Hellenthal, Giovanna Gaioni, fellow students from the Master studio Urban Challenges and other colleagues and tutors from previous projects and courses.

Special thanks also to Phryne Roussou, Gabriel Giffinger and Alina Björkman for spending time and effort on proofreading, brainstorming and given input to the layout of the thesis.

Lastly, I want to direct the biggest gratitude to all my friends and family giving me positive energy and encouraging me during all my years of studies. Without your support I would not be where I am today. Thank you!

As the thesis topic argues – one reaches more creative and better results through co.creation.

Therefore, big thanks to all of you!

“Architecture is a physical manifestation of the power relationships in our world. It reveals the political, economic, and cultural priorities of those who have the privilege to build”

- Michael Murphy, Alan Ricks (2017)

abstract

Architecture is a physical manifestation of those who have the privilege to build. It therefore has the chance to rebalance social injustice. The end-user is often distanced from the design process and the developers often lack knowledge on the local social, cultural and environmental landscape. But what happens when an authoritarian process turns into an open and democratic one? What happens when we share the privilege to build?

With a belief that sharing the privilege not only creates a greater understanding for the built environment, but also empowers people to act on that knowledge - the purpose of this thesis is to support a sustainable, democratic and just development of public spaces by investigating the possibilities of increased citizen engagement and influence.

This thesis focuses on participatory processes. Concepts such as Tactical Urbanism, Placemaking and Common Governance are studied, as well as their application in practice. Common aspects are collaborative actions and the importance of citizen influence to support creative and positive social development.

A case study conducted in Gothenburg City exemplifies the top-down administration of urban development in Sweden. By looking at different initiatives, structures, processes, working methods and tools applied in practice, an analysis of the level of citizen influence has been conducted and through this missing links have been found.

Citizens influence is usually limited to input or consultation, it is rare to see citizens having a co.determine role. Civil servants are expressing a lack of political support and flexibility in structures, but also lack in communication, as well as individual interest and competence.

Based on the case study and the theory a synthesized process model for co.creation has been developed. With the intention to be easy assimilated and accessible as support for implementation as a working model.

Co.creation is more than a process, it is a mindset. Working with co.creation challenging the role of the profession. It requires new ways of thinking, change in attitudes and an openness to innovative working models and collaborations. And it raises a curiosity to find out what a society can become - if more people had the privilege to build.

Key words:
public spaces
participatory processes
urban development
citizen influence
co.creation

“the strengths should not come from the form or the complexity of the architecture, but much more from the capacity the space can produce for life, for relationships.”

- Lacaton & Vassal (2016)

about the author

Ecological sustainability has always been a major interest for Annsofi Björkman. Reduce, reuse and recycle is a concept she grew up with. Education in project management, finance and architecture have not only increased her curiosity and knowledge of the topic, but also trigged an interest in social dimensions of sustainability, circular economy and self-sufficient systems. Through the studies, many opportunities for working with social and ecological architecture were introduced. Concepts such as self-building, material knowledge and practical use, sustainable reconstructions, common or sharing facilities and collective housing caught her attention. But later on, the author experienced the difficulties of working with these concepts in reality. The developer’s focus on profit is a big obstacle and it is a challenge for architects to motivate social and environmental values which do not present any direct yield of the investment. She realized that as a student she should take the opportunity to immerse herself in how to work with social issues, and build a solid foundation of knowledge and practical experiences, in order to be able to work with these concepts in the future.

Therefore, she enrolled in the Master’s program “Architecture and Planning Beyond Sustainability” at Chalmers University, with a niche for the social dimensions of sustainability. The studies focused on participation and co.creation processes. This has shaped the author’s understanding of what an architect and what architecture can be, and it triggered her to delve deeper into the subject. To expand her knowledge and practical experience she participated in different projects, networks, workshops and courses. All working with a variation of processes and philosophies of co.creation, experimenting with natural material and set in different contexts around the world. One experience was a refurbishment of a single family social-house, where the tenants were involved in the process from initiation to decision-making of design until the actual reconstruction of their house. The proudness and self-confidence this process gave them, was remarkable to witness.

These experiences have given the author an understanding of the responsibility architects and planners have to support the development of inclusive, just, resilient and sustainable societies. Other vital discoveries have been the importance of inclusiveness and tangible direct result of participation, clear and transparent communication and seeing the local community and its people as the most valuable resources of development. Nabeel Hamdi, one of the pioneers of participatory planning, states that citizen participation from initiation can generate more creative processes, ease the understanding of the complexity in planning, empower people to act and reflect on their own living environment and inspire to further initiations for positive change (2014). Believing that inviting people in the planning process can enable big-scale changes in the society.

Experiencing co.creation and a higher level of citizen engagement and influence in other countries, made the author wonder – why not here? Why are citizens or future tenants so disconnected from the development of their own living and working environment? Why are people not taking part in shaping their own public spaces? This curiosity made the author want to find out how participation and co.creation can be encouraged and support or even become a working model for urban development in Sweden.

Annsofi Björkman

table of contents

abstract 7
about the author 9
manifesto 13

1 introduction 17
. background 18
. purpose, aim, research question 20
. delimitations 21
. reading instructions 22
. thesis theory and method 24

2 theoretical framework 27
. co.creation 28
. level of citizen influence 30
. 3 x concepts 31
. own experiences 36
. inspiration 37

3 case study 39
. urban development 40
. planning praxis 42
. social impact analysis (SKA) 44
. citizen influence 46
. temporary projects and events 48
. analysis and problem formulation 52

4 proposal 57
. process model 58
. participatory budgeting 61
. applied model 62
. concluding words 64

5 reflections and discussion 67

references 71
appendices

manifesto

the holder of the problem
possesses the key to its solutions

As architects and planners, we are trained to find fundamentally good design solutions, accommodating planned uses and design parameters in well-thought-out spatial configurations. Through deep context studies and site analysis we might even be able to develop an environmentally responsible design solution, addressing the local context and conditions that are also socially and culturally appropriate. However, it is necessary to go even further. Believing that people are the experts on their own living conditions, interests and habits, the process of developing suitable and sustainable design solutions should:

1. relate design, build and use to become different parts of the same process: a multi-layered act

2. be locally anchored and evolve directly in the context: in situ

3. be open and flexible involving affected actors from start to end: not design for, but with

4. invite to participation and build a cross-disciplinary network: promoting co.creation

När ett manifest blir till
Rätt till lugn och ro
X 1960
Samtal genom praktiskt byggande
Borlänge
När Arkitekturupproret i höstas utsåg Borlänge till Sveriges fulaste stad blev
Tips / Metoder
fint och vad som är fult, säger Pernilla Wåhlin Norén, kommunens stadsarkitekt.
Fråga experten
Rita
Nytt ljus på kritikern Jane Jacobs
”Hur kan det komma sig att Sarajevo kunde bygga en komplett linbana för nästan samma kostnad som Göteborg har lagt ner på enbart förstudien?”
Dalibor Eminefendic (MP), i G-P 23/5.
FAKTA
Nödvändighetens arkitektur
ger mervärde
Där design och flexibilitet möts
Alltså, riktigt bra!
Den förändrade arkitektrollen behöver ett nytt språk”
Fler ska få tillträde till byggbranschen
hållbarhet
Barnen ville få rum för lek
Lekplats
DEN UNGA GENERATIONEN
A + A
DESIGN A SUSTAINABLE SOCIETY
Nya ytor för
Påverka på ditt kommunjobb
Hur ritar man en arena för käppisar?
BP
TEMA: Arkitektur-policyer
De stärker arkitekturen över gränserna
Varför kultur i stället för arkitektur?
Perspektiv
”Det nya komplexets placering ödelägger helhetsupplevelsen.”
SVANENMÄRKET Trycksak 5041 0004
Strategi för landet
1. Ansvarsfull, 2. Omsorgsfull, 3. Hållbar, 4. Rättvis, 5. Öppen,
”Vi gör fortfarande arkitektur i alla dess former, men vägen dit ser annorlunda ut.”
”Målet var att engagera arkitekter i en ideologisk diskussion.”
Hoppfullt igen
SVERIGES ARKITEKTERS BRANSCH- OCH MEDLEMSTIDNING NUMMER 6–7 JUNI–JULI 2019
beprövade kommunikationsstöd som retorik, pedagogik och argumentationsteknik. Att vi lär oss att målgruppsanpassa våra presentationer och förstår mervärdet av att lyhört intressera oss för vem som är mottagare av våra budskap. Vad vill de höra, vilka är deras förkun-
tresserad och kunnig, men kanske inte van vid våra facktermer eller precisa beskrivningar som stads-
VI HAR INTE ensamrätt på att definiera vad god arkitektur är, hur den känns och hur den ser ut. Vi behöver lyssna på andra. Vi har till exempel mycket att lära av barn och unga, de är intuitivt kunniga och ofta väldigt bra på att formulera sig kring arkitektur. De vet direkt om ett rum känns stort eller för trångt, om en plats är otrygg eller mysig eller varför ett tak är bra att ha. De talar obehindrat om det här med hjälp av enkla tydliga ord.
Vi kan såklart mycket mer, som erfarna projektörer med expertkunskaper och forskning i ryggen. Ibland kan vi kanske till och med för mycket. Just därför är det viktigt att vi övertygat och gärna personligt, utan att vara för privat, uttrycker vad arkitektonisk kvalitet är och förtydligar vad arkitekter kan. Vi ska diskutera både goda och dåliga referenser och naturligtvis våga använda oss av både klassiska termer och nya begrepp. Men vi får inte glömma bort att samtidigt beskriva och exemplifiera vad orden betyder. På så sätt skapas både förtroende, nyfikenhet och respekt för kunskap. Det vinner alla på i längden, inte minst arkitekturen själv.
Så tänk efter, vad passar bäst att säga i just det här sammanhanget – armatur eller lampa, radiator eller element. Detsamma gäller slentrianmässiga uttryck, varför inte låta ordet generös vara en mänsklig egenskap och helt enkelt istället beskriva balkongen som rymlig?
Vi gör fortfarande arkitektur i alla dess former, men vägen dit ser annorlunda ut. Vår kompetens behöver därför beskrivas och förmedlas på nya sätt. Viktigt att vi som lär oss att använda väl-

praktiskt byggande
Borlänge
När Arkitekturupproret i höstas utsåg Borlänge till Sveriges fulaste stad blev det ett himla liv
Tips / Metoder
fint och vad som är fult, säger Pernilla Wåhlin Norén, kommunens stadsarkitekt.
ger mervärde
Där design och flexibi möts
Fler ska få tillträde till byggbranschen
hållbarhet
Hur ritar man en arena för käppisar?
Varför kultur i stället för arkitektur?
Perspektiv

[think about the profession as urban] "acupuncturists; find that spot, just get that needle touch something in, to release enough energy so that the place can fix itself"

- Hamdi (2010)

1 introduction

. background 18
. purpose, aim, research question 20
. delimitations 21
. reading instructions 22
. thesis theory and method 24

background

Architecture is a physical manifestation of those who have the privilege to build (Murphy & Ricks 2017). It therefore has the chance to rebalance social injustice. The end-user is often distanced from the design process and the developers often lack knowledge on the local social, cultural and environmental landscape. But what happens when an authoritarian process turns into an open and democratic one? What happens when we share the privilege to build?

Life takes place in public space (Gehl, 2006). There is an interaction between what public spaces offer and how public life emerges from those spaces. The responsibility of urban planners is to enable that emergence.

In the 1960s an architectural and ideological movement began that was provoked by the modernistic planning practices that had separated the uses, shattered the human scale and made everything "too big" (Gehl, 2013). From this movement, the idea that cities are living beings and ecosystems, and should be developed as such was formed and began to gain traction. Two of this movement's biggest supporters, Jahn Gehl and Jane Jacobs, encouraged architects and planners to actually go out and experience an existing place and its inhabitant, by observing and assessing movements and behaviors of people. Thereby learning from reality, in order to achieve good planning of public spaces that enables public life (Gehl, 2010).

In Jane Jacobs book "the Death and Life of Great American Cities", first published in New York 1961, she proposed a dense walkable city consisting of mix-use blocks with buildings that vary in age and physical condition which create a diverse typology to attract a wider range of social groups. Her theories focused on the use of sidewalks and how people engaged with one another, in order to keep neighborhoods lively and safe (Jacobs, 1962). A lively city also requires a variety of activities. According to Gehl (2006) there are three main public outdoor activities:

1. Necessary activities: daily life activities independent on time, place or external conditions, e.g. go to school or work, waiting for transportation, shopping and doing errands.
2. Optional activities: Depend more on time, personal mood and external conditions, as weather and physical attributes to be able to walk, exercise, sunbathing, sitting in the garden or a park etc.
3. Social activities: depends on presence of public, it is a planned or spontaneous experience of other people, such as conversations, play, and other gatherings.

The design of public spaces has a major impact on people's quality of life and sense of ownership and care. This in turn affects the city and its development (SKR 2017/18:230). As was the case in 1960s, there are similar trends today towards segregation and inequality within the cities. How cities are planned and designed creates the conditions for sustainable urban development and can strengthen the social aspects and counteract segregation processes (SKR 2017/18:230). From a democratic perspective, it is important that the city also offers non-commercial spaces where everyone can meet on equal terms. A democracy where those who live, visit and work have the opportunity to co.create the decisions that affect their own everyday lives, is declared to be crucial for social sustainability (Abrahamsson 2015). In order for development to benefit the entire city and all its inhabitants, it has to be adapted to the diverse conditions of different residential areas and the needs of the residents (SKR 2017/18:230). People and their individual needs should therefore be seen as the main element of the city's public spaces (Jacobs 1962, Gehl 2013). Both Gehl and Jacobs advise planners to involve citizens to contribute to shaping the public spaces and encourage citizens to take ownership of them. In other words - from both a top-down and bottom-up perspective - promote citizen participation and influence.

Real participation is "responsibility with authority in partnership with other stakeholders" (Hamdi, 2014). Involvement of a wider group of people in the planning process, as citizens, local organisations and other actors, can generate more creative processes and by identifying conflicts one can also discover alternative ways of solving problems (Hamdi, 2014). Even though co.creation or participatory methods usually are time consuming and require more

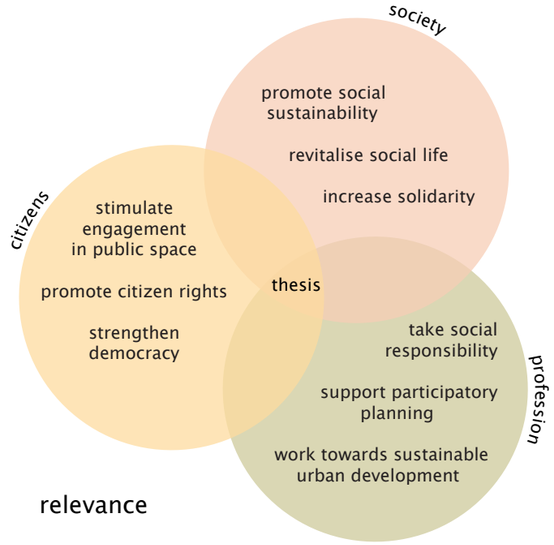

efforts in communication, there are many more positive aspects. It is a good way to get accurate information and define real needs. It brings people with different agendas together, which raise awareness and sensitivity towards complex issues. It mobilizes interests and recourses, generates partnerships and agencies, position problems and can reduce dependencies (Hamdi, 2014). Ownership and continuity will also emerge when people feel that they are part of something, or when they have created something themselves, which makes them both proud and willing to commit.

Citizen dialogue is the most common praxis of participatory method used in urban planning in Sweden. It means that citizens are given transparency in the planning process and the opportunity to influence it. Dialogue is an important complement to representative democracy, and citizens' knowledge and experience can contribute to better decision-making (Boverket, 2019). It strengthens the democracy and the social cohesion, by stimulate trust between citizens and authorities. An open and transparent process can also ease the understanding of the complexity in planning, which gives citizens perspectives to make more informed choices (Hamdi, 2004). Municipalities can capture important issues and increase the quality of planning by letting citizens have an influence at an early stage, before the formal planning process begins. There are formal legal requirements on dialogue through the Planning and Building Act (PBL) in Sweden, stating that dialogue should be carried out during the planning process (Boverket, 2019), but no rule is determining citizen dialogue at an early stage and no requirements are set on real citizen participation or co.creation – which implies a higher level of citizen influence.

To advocate for a co.creative process can be seen as the solution to how socially sustainable development from bottom-up can be realised (Abrahamsson, 2013).

Drawing from this background, this thesis project will explore co.creation processes and citizen influence within urban planning, always with the view of reaching a sustainable future as defined through the UN Sustainable Development Goals.

make cities and communities inclusive, safe, resilient and sustainable

promote just, peaceful and inclusive societies

reduced inequalities within countries

achieve gender equality and empower marginalized groups

build resilient infrastructure and foster innovation

picture 1: five of the seventeen global goals touched upon in this thesis.

purpose > aim > thesis question

The purpose of this thesis is to support the development of sustainable, democratic, just and vibrant public spaces by investigating the possibilites of citizen engagement and co.creation of public spaces in Gothenburg.

So, how does Gothenburg City work with citizen initiatives, engagement and participation when planning as well as managing public spaces?

Starting with this question the thesis aims to find strategies that supports planners, architects and developers to work with co.creation.

That leads to the thesis question:

how can co.creation strengthen the level of citizen influence in the development of public spaces?

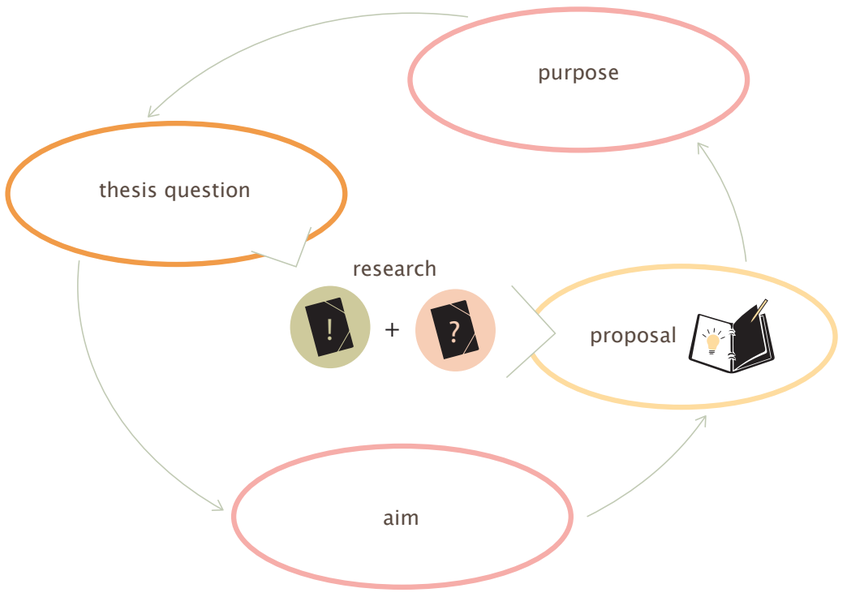

delimitations

From a bottom-up perspective, this thesis will explore possibilities for public influence by looking at structures, processes, methods and tools applied in the daily work of a civil servant. A top-down perspective will be covered by a case study with the city of Gothenburg.

Since Gothenburg is a big city and is administrated through collaborations between several administrative departments, the scope of this study is limited to analysing the main administrations for planning and management of public spaces; the City Planning Office, the Traffic Office and the Park and Nature Management.

reading instructions

chapters

The thesis has been colour coded and structured into five chapters:

1. introduction
with motive and academic framework

2. theoretical framework
with supporting theories and inspiration

3. case study
with analysis and problem formulation

4. proposal
with design development and application

5. discussion

figures

All diagrams and collages presented in the thesis are created by the author.

other colour codes

highlights
citizen participation and influence

glossary

co.creation
can be described as a social collaborative process which aims at formulate and realize a mutual vision, where various actors participated on equal terms.

citizen participation and influence
active public contribution and involvement of ones own living and working environment.

citizens
all inhabitants. Young to old, temporary and permanent.

public space
a concept in community planning to where the public has easy access. The public spaces are the places of everyday meetings, indoors or outdoors, such as squares, streets, playgrounds and parks.

Gothenburg City
is the official name of the municipality.

Stadsbyggnadskontoret (SBK)
the City Planning Office.

Trafikkontoret (TK)
the Traffic Office.

Park- och Naturförvaltningen (PoNF)
the Park and Nature Management.

Stadsdelsförvaltning (SDF)
City District Administration.

thesis theory and method

The theoretical research and the case study were conducted as a starting point to understand the context, the processes and the application of tools, visons and policies in practice. Interviews were conducted to deepen the knowledge, as well as to understand the conditions for co.creation processes and citizen dialogues, evaluation of applicable tools and working methods.

Interviews were held in Swedish with audio recording. Other personal communication was performed both formal and informal through phone calls, email conversations, public gatherings or spontaneous meetings. All personal communication will be kept anonymous.

Literature reviews of theories, concepts, research and performed projects relating to the topic were conducted to build upon previous experience and knowledge.

explored theories and concepts

co.creation
placemaking
tactical urbanism
common governance
particiaption in practice
participatory budgeting

case study topics

urban development
. planning process
. daily management
. steering documents
citizen influence
. general
. temporary projects
. academic collaboration
. social impact analysis (SKA)
. Göteborgsförslaget
. Citizen budgets

conducted interviews

are listed in appendix #2 and
refered to in the text as;
1: the Traffic Office
2: the City Planning Office
3: Stadsliv, Park and Nature Management
4: Park and Nature Management
5: SDF Östra Göteborg
6: SDF Majorna-Linné
7: Architecture and Civil Engineering, Chalmers University of Technology

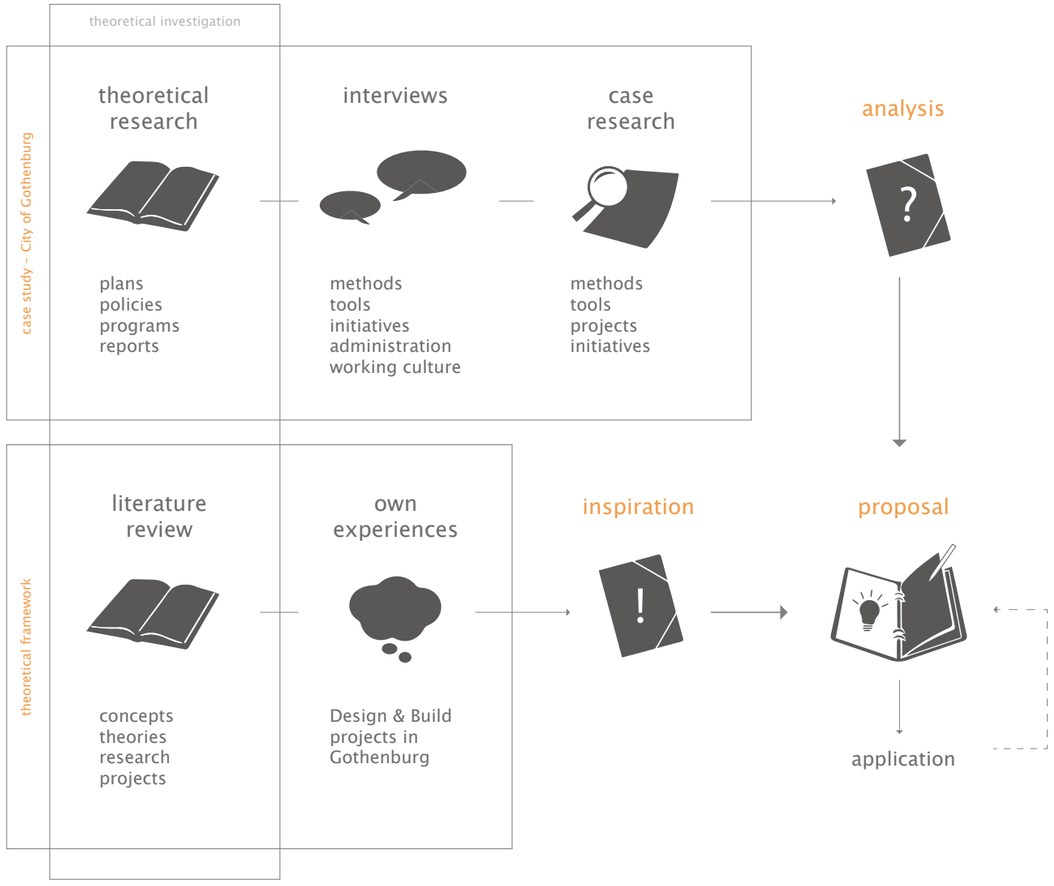

2 theoretical framework

. co.creation 28
. level of citizen influence 30
. 3 x concepts 31
. own experiences 36
. inspiration 37

This chapter introduce the co.creation methodology and ideas about the level of citizen influence, followed by selected examples of concepts dealing with the co.creation methodology in different ways in practice.

> *”If you want to do something big, start with something small and start where it counts”*
>
> - Hamdi (2010)

co.creation

Co.creation is a design concept where the end users are involved in the process to collaboratively define and tackle challenges together with the initiator. The concept is spread globally and is used in various disciplines, depending on context. It is multifaceted and complex, thus vaguely conceptualized (Adler, 2015).

Co.creation is based on user participation - to find common solutions to common problems. It is shared responsibility in partnership with other stakeholders. Partnership means respect and mutual trust, but it is not equal to participation (Hamdi, 2014). Political goodwill and a strong local organisation with good presentation are crucial conditions for participation to be able to work in practice. In urban development and planning it is about inviting the citizens to the decision-making process, and thereby balancing the power relations between the top-down and bottom-up perspectives. This strengthen and build trust to the democracy, but also establishes a common understanding from different perspectives and thereby creates a more relevant and directed development (Abrahamsson, 2015). It is a matter of combining factual and theoretical knowledge which the civil servants possess with what is called "experience-based knowledge" (translated from Adler, 2015). This means a change of new demands for both the city and the citizen roles as well as the principles of representative democracy. Endurance and stability are crucial in order to build trust (Adler, 2015). All interested parties should have equal access to information, and thereby equal preconditions for decision-making. The capacity for sustained dialogue applies not only to civil servants but also to citizens, who need to expect to invest a lot of time and energy. Early awareness of one another's conditions is therefore important to avoid disappointment and frustration (Adler, 2015 and Abrahamsson, 2018).

phases and actions

Co.creation constitutes of both a method of dialogue and an approach to participation and democracy. It should be seen as a working culture (Abrahamsson, 2015), a constantly on-going collaborative dialogue with a chain of phases. It is not a linear process but should always consist of these important phases (Abrahamson, 2018);

. prepare: Find out what we want to achieve and why; how it is going to happen and who is affected; and who should participate in the process. It is about formulating purpose and conditions.

. listen: Invite and gather ideas and visualise perspectives. It is about establishing a relationship where trust can be built upon.

. confrontation: Problematise disagreements, possibilities, dependencies and common interests. Identify, understand and clarify visions from different perspectives.
It is important to pay attention to responsibilities and prevail, and to equalize power relations between actors involved. This is critical to build confidence and trust in continuous relationship.

. concretise: This phase is about creating a joint action plan with actions and responsibilities and then implementing it.

. evaluate: Reflect on achievements and give feedback to all people involved during the process. Focus on what was said and by whom; what was accomplished and how it could be interpreted (see figure 2:1).

Co.creation can be described as a process in which co.creators on equal terms participate continuously from problem formulation, action identification to implementation of actions. The co.creators thereby become co.responsible for the result (Abrahamsson, 2015). The confrontation phase appears to be central to empowerment of citizens (Adler, 2015 and Abrahamsson, 2018).

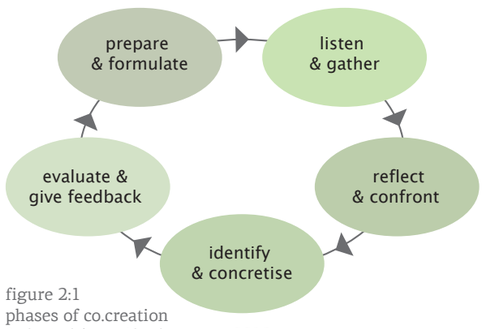

figure 2:1
phases of co.creation
*adapted from Abrahamsson 2018

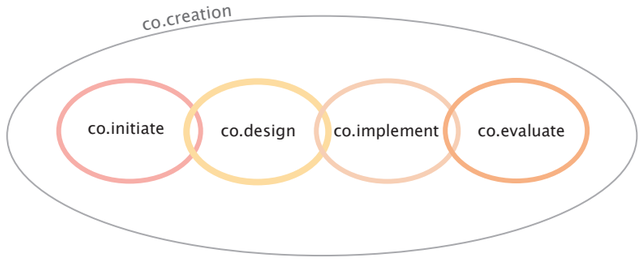

figure 2:2
actions of co.creation
*adapted from Adler 2015

By confronting discrimination, exclusion and dissatisfaction, it is made clear what is possible and what is insufficient in the co.creation process. The roles of the actors vary depending on which of the phases is temporarily addressed (see figure 2:3). In practice, the participants move back and forth in the different phases, rather than in a chronological order and there is no clear grouping of stakeholders. It seems important to consider co.creation as a process where the roles of the actors are mobile (Adler, 2015). By nurturing a common cause, as well as by sharing the ownership of problems – and then consequently its solutions – action can take place. It has been shown that tangible results have been crucial for participation to be successful (Hamdi, 2014). In her research, Adler defines co.creation as a combination of co.initiate, co.design, co.implement and co.evaluate in relation to actions (see figure 2:2). Therefore will co.creation in this thesis be described as a methodology based on phases and actions.

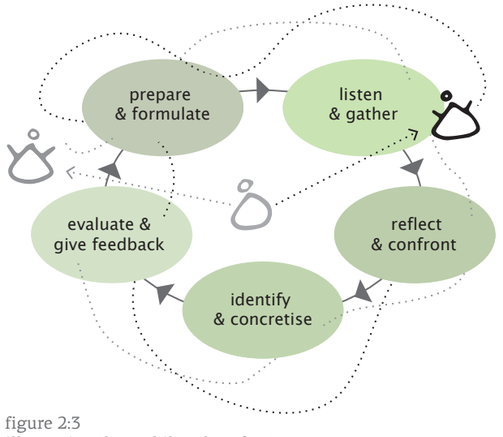

figure 2:3
illustrating the mobile roles of actors

decisions

Political decisions are crucial for co.creation (Abrahamsson, 2015). Furthermore, it is important that there is a budget directed to citizen participation and co.creation. Clear communication regarding political missions and budgets, and possibilities of citizen influence is essential. Important is to clarify at what political level and by whom decisions could be made, what kind of agreements there are and how they practically should be implemented and followed up. From this grows the insight on how decision-making processes take place and the ability to claim responsibility.

critique

One concern and critique of the concept of co.creation is that authorities use it to make citizens co.responsible for decisions that have already been made (Adler, 2015). Further on, critical voices express that citizen dialogue tends to benefit and appeal the already resourceful, with a risk that already disadvantaged groups of the society are being under-represented or excluded. Individuals' participation and their different interests can - with too much emphasis - also obstruct public good. On the contrary, others say that the interactive forms of dialogue bring new life to an exclusive representative democracy and outdated bureaucracy (Adler, 2015). Even though co.creation dialogues initially can be concentrated to a smaller group of citizens, it can in an ongoing process or working model gradually include a wider range of citizens and social agents. Groups that usually do not engage in social issues can be reached through new interactive forms. The phenomenon can be explained as a growing commitment, which should reinforce political equality.

Globally, a common position is that the increase of interactive forms of governance has challenged traditional images of different roles and at the same time added new ones (Adler, 2015). It has become less obvious what it means to be a politician, civil servant, citizen or private actor. This of course also includes the role of the architect.

level of citizen participation and influence

Sweden's municipalities and regions (SKR) has developed a graphic model for strategies and methods for citizen participation in urban planning. The model has grown from the argument that participation should give disadvantaged groups better opportunities in a society characterized by unequal distribution of power, economic gaps and discrimination (Castell, 2013).

The model is a staircase inspired by Arnstein's "Ladder of citizen participation" from 1969, where the steps correspond to the extent of citizen's power in determining the end product (Arnstein, 1969). SKRs model consist of five steps:

1. information: one way communication.

2. consultation: Citizens have a saying in certain matters. This step is dominant in the city administration's citizen dialogues, since it is an assignment for the civil servants to obtain knowledge, wishes and demands from citizens.

The two first steps can be seen more as symbolic participation where citizens have no real influence (Castell, 2013).

3. dialogue: This is a form of consultation in which citizens' views are taken into account in the decision-making process, but not directly influencing the decisions. Officials in Gothenburg, and municipal planning in general in Sweden, concentrate entirely on this step and to develop different forms of dialogue (Castell, 2013).

4. influence: This step is about letting citizens participate in and follow the planning process from idea to completed proposal. However, this does not infer any direct formal influence (Castell, 2013).

5. co.decision: At this step the citizens have almost complete control, e.g. through a local, democratic organization with their own budget.

It is only in the upper segment of the model one can talk about real participation (Castell, 2013). This is what Arnstein defines as civil power: partnership, delegated power and, most of all, citizen control (1969). At these steps, citizens have a direct formal influence on the decision-making, by being part of or forming their own boards of directors with clear powers (Castell, 2013).

The difference between SKR's model and Arnstein's is that the steps in Arnstein's ladder are a researcher's analysis tool while SKR's model aims to help officials and politicians to design their methods. Arnstein's ideological attempt is to reach the top of the ladder, while SKR on the other hand describes the five steps more as equivalent strategies to choose from, although the degree of influence is different (Castell, 2013).

An adopted version of SKR's staircase, a model for the "level of citizen participation and influence", will be used as an analysis tool in this thesis (see figure 2:4).

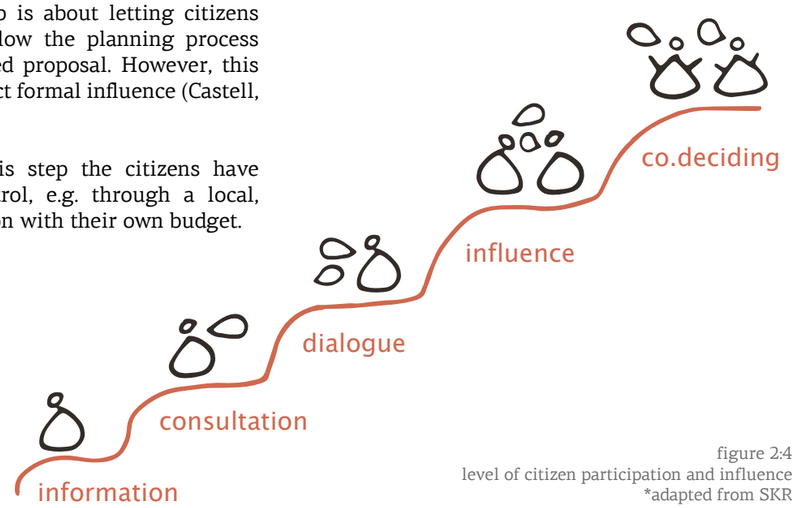

figure 2:4
level of citizen participation and influence
*adapted from SKR

3 concepts

Societal change either arises through the work from the top-down, or through the pressure of citizens from the bottom-up (Abrahamsson, 2013). How these two perspectives merge to achieve a co.creative approach is a fairly unexplored area. On the following pages, three concepts working with co.creation with high levels of citizen participation and influence will be presented.

. Placemaking

. Tactical Urbanism

. Common Governance

There are many concepts built upon co.creation methodology (Awan, Schneider & Till, 2011). These three concepts were selected to show a wide range of applications in practice, representing different tactics and focuses. Tactical Urbanism representing activism in public space, Common Governance agency of public space and Placemaking focus on defining the public space.

"When people of all ages, abilities, and socio-economic backgrounds can not only access and enjoy a place, but also play a key role in its identity, creation, and maintenance, that is when we see genuine placemaking in action."

- Project for Public Spaces (2020)

Placemaking

Placemaking is a hands-on process of improving the quality of public spaces and the access to them by focusing on the physical, cultural and social identity of the place and its ongoing evolution (PPS, 2007). It is a reinventive process that focuses on the public space as the centre of a community's everyday life. Through citizens' active and equal participation throughout the evaluation, design and development, the identity of the place is highlighted, and common values showcased. In other words, participating citizens are regarded as key actors (and or even agitators) in a placemaking process. This ensures not only the preservation of the place's identity, but also enables a transformation which through a collaborative formation of creative patterns of functions and activities, emphasising qualities and securing its sustentation.

A successful Placemaking project draws from and utilises in the best way possible a community's assets, potential, capabilities and inspiration. This in order to create public spaces that will benefit people's health, happiness and wellbeing. A holistic approach is needed in order to achieve a broader and more sustainable result, which means that the process must be transdisciplinary. Different public and private stakeholders and professionals within design and engineering are engaging in Placemaking processes. They are not only informing the project but are also challenged to transcend the limitations of their respective fields and move beyond their own disciplines and agendas (PPS, 2017).

In a context of participatory design such as Placemaking practises, it is important to ensure that all voices are heard equally. The diverse opinions should be the pieces forming the coherent mosaic that will be the common vision. This vision is then translated into an action plan consisting of different spatial elements and functions. Implementing the plan in a sustainable way is crucial in ensuring its viability. Sometimes it makes tremendous difference by taking small steps, devoting time to listen and understand a particular context as well as understand the common driving force that will reinforce the community´s care for the space. "Places thrive when users have a range of reasons to be there" (PPS, 2020).

However, it is important to mention that Placemaking is a term that can be easily abused. While it is a process that has been adopted by various grassroots movements, it has also been (ab)used by planners and developers in order to brand top-down interventions as "authentic". Capitalizing on potential outcomes, from touristic added value to gentrification. As more and more communities and professionals engage in Placemaking processes it is important to guard and preserve the true meaning of the notion.

example of Placemaking

Esto no es un Solar – Zaragoza, Spain

In 2009-2010, during a period of 13 months, 29 interventions were implemented in public spaces around in the city of Zaragoza. The project was led by the local municipality, facilitated by the architect Patrizia Di Monte and performed by citizens and community groups. They collaboratively regenerate 42.000 m2 of underused space into activated public spaces.

By employing citizens during the project and giving them a key role in this transformation, issues as the abundance of underused public spaces that triggered anti-social behavior, and the economic crisis that caused high rates of unemployment were addressed (www.estonoesunsolar.wordpress.com).

picture 2-4 : three of the 29 transformed public spaces

Tactical Urbanism

Tactical Urbanism refers to short-term, low cost and usually small-scale interventions and transformations of public spaces. Aiming to highlight perceived shortcomings, spark interest for further action and catalyse long-term spatial changes (Street plans, 2020). It is a practice that usually - but not exclusively - stems from grassroots movements, activists and local communities and works its way up. Nevertheless, there are several examples of local or regional governments initiating such projects to activate urban voids and provide a better quality of life. Bottom-up initiatives within Tactical Urbanism can take place even as a form of protest against the authorities responsible, without those authorities consenting to and participating in the process. But the other way around, meaning a project initiated through a top-down action without the consent or participation of the local community, can never be considered Tactical Urbanism.

Even though true change in an urban spatial context takes time, projects within Tactical Urbanism practices are meant to performed quickly - as spatial instigators that question the current situation and pinpoint deficiencies in public space through simple and sometimes symbolic interventions. A project that belongs to this category can be for example, a small, direct intervention like a parklet or another street design change, that slips through the cracks in the legal system. The method is in all cases trial and error; prototype, test and demonstrate until the intervention blossoms into a long-term change in the urban landscape.

According to Street Plans (2020), the ingredients for success are:
. profound understanding of the context and its needs
. awareness of any constraints and potentially how to overcome or bypass them
. a clear vision strongly anchored in the context
. collective follow-up, evaluation and feedback after the project's completion
. a collaborative design process with a flexible action plan

All in all, Tactical Urbanism is about inspiring and empowering citizens to take direct action within their own community and neighbourhood, and to align the spatial conditions of their context with their everyday lives.

example of Tactical Urbanism

Santiago Cirugeda, Recetas Urbanas

There are many examples of Tactical Urbanism, especially concerning street safety issues and traffic changes. One prominent example is from the Spanish open source architect and activist, Santiago Cirugeda. He questions the profession and empower citizens to act in their own local environment, and overcome laws and regulations, by showing how it is possible (www.recetasurbanas.net).

picture 5-8 : small and big interventions by Cirugeda and colleagues from Recetas Urbanas

Common Governance

Common Governance is a bottom-up and hands-on initiative that concerns underused public spaces in order to transform them into lively spaces that can be an important and beneficial resource for the community. It is a collective effort where citizens take part in the decision-making and later on play central figures in the operation and maintenance of the space. It is ultimately a way of challenging contemporary urban development, the mindset around it as well as explore new approaches and agencies (www.labgov.city).

Common Governance is tightly related to the notion of Urban Governance, which has been gaining ground during the past decade. Urban Governance "has had an impact on the concept of authoritarian work and has gradually replaced the traditional form of government" (translated from Adler, 2015). Through Urban Governance, power is distributed on a wider spectrum of people who define collective goals and work towards them. The concept of multi-level governance is often used. Governance, compared to government, represents a new political phenomenon that defines and targets collective social tasks, which emphasise the importance of citizen's participation.

Adopting Common Governance from the community to the city scale as a development model undoubtedly has its challenges. The urban commons framework and structure is something fairly new as a method and process (www.labgov.city). The most critical is the lack of clarity and transparency on the interface between governmental representatives and the citizens when forming their collaborative action plans. Other challenges might be the gaps in the legal frameworks that allow citizens to allocate public space through alternative uses, as well as the lack of experience on how to kickstart and structure community engagement.

example of Common Governance

R-URBAN - Colombes, France

The french studio, Atelier d'architecture autogérée, has developed a strategy model, called R-Urban. The strategy focuses on engaging inhabitants and utilise a bottom-up approach to allow citizens to directly contribute to urban living through sustainable measures and participation in decision making (www.r-urban.net).

In Colombes, it was jointly decided to transform a neighbourhood housing parking lot into a recycling and sharing HUB for the community. With the R-Urban strategy model a new type of civic equipment was created. It consists of three layers; 1) AgroCité: urban agriculture and pedagogy 2) RecycLab: recycling, eco-construction and social economy 3) EcoHab: cooperative housing. These three layers interlink through educative activities, such as workshops and lectures. The ecoHUB also facilitates a café and a market.

picture 9-11 : the community ecoHUB in Colombes

common aspects of the 3 concepts

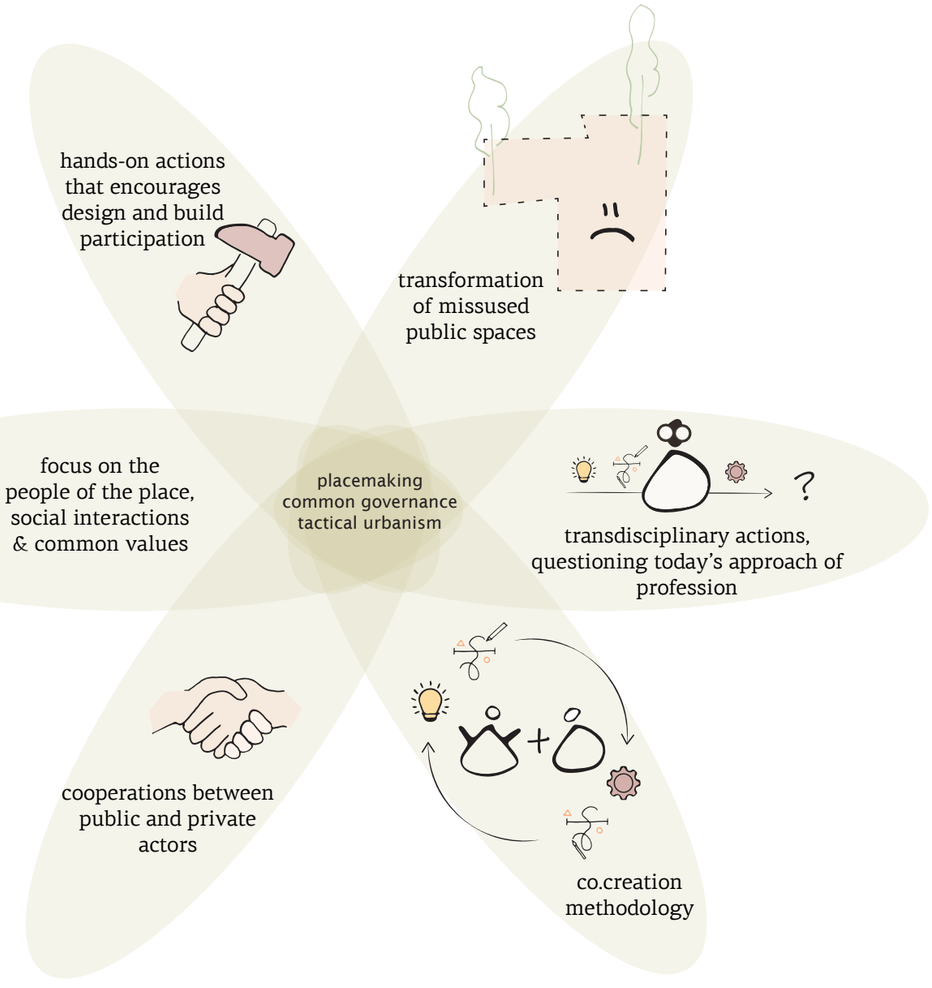

figure 2:5
common aspects

own experiences

These are examples of co.creation projects in a Swedish context. They were conducted through Chalmers University in collaboration with Gothenburg city, focusing on design and implementation of public structures in the local context.

415 de Pavilion – Siriusgatan, Bergsjön

Autumn 2016, the author participated as student through the master course "Design and Planning for Social inclusion", Chalmers University

The public property owner wanted to initiate a dialogue with their tenants before a bigger renovation, by implementing co.creational interventions on the courtyards. They initiated this process trough a cooperation with Chalmers University and other organisations and local actors in the area.

The objective of this first intervention was to design and build a pavilion, to create a place for tenants to meet at equal terms and also to increase the feeling of safety by adding activity and movements. A group of women and youth from the area were the main focus groups and participated in the design development, but open outdoor workshops, meetings and activities also allowed any resident to engage. The pavilion was built during three weeks in November. The weather and the strict safety regulations unfortunately limited public engagement during the construction.

There were a lot of stakeholders involved who influenced the process at different stages. Since many parameters where set beforehand, neither the students nor the residents could influence the whole process. Therefore, the focus of tenant participation was limited and focused on design and implementation.

picture 12 : The pavilion and one of the young participating tenants

Storytelling circle – Gärdsås mosse, Bergsjön

Summer 2019, the author participated as tutor at the master course "Dare2build", Chalmers University.

Thanks to some successful projects between Chalmers University and Gothenburg City, the collaboration from the course "Design and Planning for Social Inclusion" evolved to include a new summer course "Dare2build".

This project was conducted as part of the city's renovation of the whole public park at Gärdsås mosse. The objective was to design and build an outdoor classroom for the neighbourhood, conducted through co.creation. The design was developed in collaboration with a class of third grade pupils from Gärdsmosseskolan. They proposed a concept that laid the foundation for further design development and implementation. The implementation phase was conducted through the second edition of "Dare2build", involving international students and employed youths from the area.

A lot of stakeholders were active also this time, influencing different parts of the process. Several departments from the city were involved, responsible for different phases and supporting public communication and project evaluation. Because of stricter regulations and other formats of the courses and collaborations, participation with citizens were now more directed to specific groups rather than through open invitations.

picture 13 : The storytelling circle during last days of construction

inspiration

A reflection from working with co.creation is the value of circularity and repetitive processes. Both for those directly involved in the process, but also for actors that indirectly become affected. As example, most of the tenants in the neighbourhood of Siriusgatan were not taking part in the actual projects but they were definitely affected by what was happening on the courtyards. The Pavilion was the pilot project and raised the value of the public space, as well as improved the property owners connection with the tenants. This project inspired the property owner into a new working culture. They created an own methodology of working with participatory processes while renovating the whole area - with a continued collaboration with Chalmers University. The strength of the process was its repetition, the interest spread wider and the engagement and involvement increased year by year.

Co.creation is more than a process, it is a mindset and an attitude from the initiators. It requires a real desire to learn from and listen to the people involved. For urban planners and co.creators this means to see the one who is closest to the issue as the subject expert, and their own role as facilitators or enablers. There is a series of models, tools and plans available, but without the right personal attitude, real co.creation is difficult to achieve.

Inspired by the theoretical framework, a model of co.creation has been developed for the thesis (see figure 2:6). The model is based on Adler's and Abrahamson's theories of phases and actions of co.creation, connecting them into one merged circular model. The actions have been transformed into a cycle instead of a chain of actions, emphasising that there is no clear start or end of the co.creation process. It can start by any action, have an organic progress and go back and forth between phases. The circular form is also presenting the process as a working model for continuous cycles.

As Arnstein's ladder of influence, as well as the other theories and concepts have shown, participation in decision-making is crucial for a successful co.creation process. Empowerment indicates true citizen influence. Even though common decision-making should be a matter of course throughout the whole process, an action of "co.decide" has been added to the model. This addition is made to highlight the importance of that action, connected to the critical phase of confrontation when trust between the actors are being built.

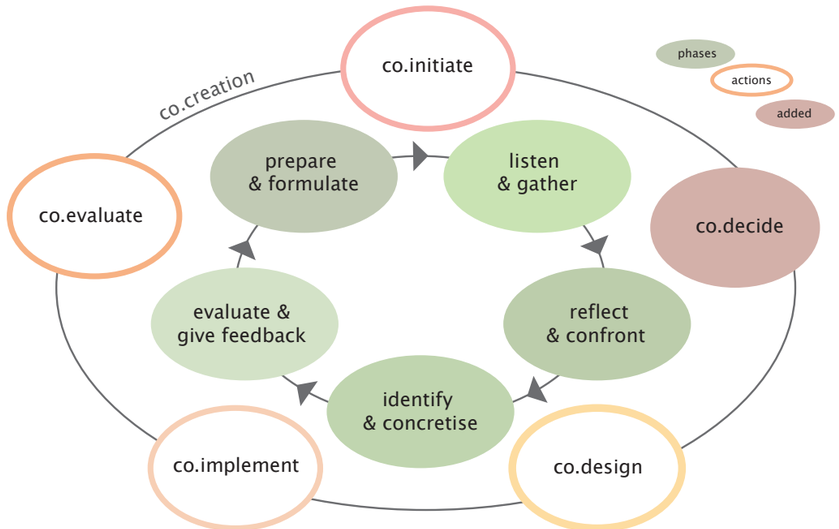

figure 2:6
thesis methodology of co.creation
*adapted and developed from Adler 2015 & Abrahamnsson 2018

“Cities have the capability of providing something for everybody, only because, and only when, they are created by everybody”

- Jane Jacobs (1962)

3 case study

. urban development 40
. planning praxis 42
. social impact analysis (SKA) 44
. citizen influence 46
. temporary projects and events 48
. analysis & problem formulation 52

This chapter is about the case study of urban development in Gothenburg City, focusing on social aspects and citizen influence in public spaces.

urban development

Gothenburg is Sweden's second biggest city with about 580 000 inhabitants in the municipality. The city is constantly growing, due to urbanization and more people are moving, working, staying and visiting the city. The city administration itself is one of the biggest employers with about 50 000 employees (Interview 3). This makes the administration complex and sometimes difficult to grasp.

In Sweden there is a municipal plan monopoly. It means that it is up to each individual municipality to set specific plans, guidelines and rules about the urban development and how land should be used and built within the municipality. The plan monopoly is one of the most important prerequisites for municipal self-government in Sweden (Boverket, 2020). Below follows some extracts and summaries from relevant writings and governing documents of Gothenburg City.

the Comprehensive Plan

The current Comprehensive Plan (CP) is from 2009. Part of it, connected to public spaces and social issues, mainly highlights the allowance of a variety of functions and expressions that invite use and activation. It also describes the importance of citizens' feelings of belonging and opportunities for people of different groups to meet and exchange values in public spaces. The life on the streets, squares and other places is about meetings between people, and how these are planned and designed to provide equal access is a key issue in urban development (Göteborgs stad, 2019).

The plan highlights thirteen strategic questions, of which two of them directly target development of public spaces addressing social issues. The following paragraphs are extracted from the CP of Gothenburg (2009);

II. An attractive City Environment: The planning of Gothenburg will lead to attractive city environments and vibrant city life. Attractive cities can be distinguished by their complex mix of uses, their multitude of visual impressions, and their ability to bring people together.

IX. Diversity and Security on a Human Scale: Gothenburg will be a safe city where everyone feels a sense of belonging, with access to public spaces and opportunities to meet. This can be achieved by, amongst other things, good design of the city's public spaces and the bridging of barriers between city districts. The needs of different people can be addressed through more dialogue in the planning process.

The city is currently working on a new edition of the Comprehensive Plan, with more emphasis on social issues such as citizen dialogue and influence (Interview 2).

the Architecture policy

At the end of 2018, an Architecture Policy was adopted in the City of Gothenburg. It is added to the governing documents and will become a part of the Comprehensive plan. It is a tool to channel and structure knowledge, experiences and discussions about architecture and urban planning, as well as a guidance for the ongoing conversations between the city and the inhabitants, academia and businesses (Göteborgs stad, 2018).

The policy aims to contribute to a city that is equal and inclusive, pointing out that architecture is important to counteract segregation. The Architecture policy means to support the development of Gothenburg to become;

. An attractive city with strong identity: by compile strategies for design and content of the city's public spaces.

. A city for people: where people and their different needs should be the starting point in all planning. There should be something for everyone, meaning a variation in public spaces. Development should be conducted together with the citizens in a transparent and inclusive conversation, to generate pride of the common environment, which supports communities and the feeling of belonging.

. A brave role model within architecture: through courage, trust and awareness by pushing for temporary architecture, competitions, innovations and pilot projects. Temporary architecture should inspire new uses and knowledges about the city's public spaces.

picture 14-17: extractions from Gothenburg City's Architecture program (2017)

Neighbourhoods should develop their own urban identity based on its unique conditions. Innovative processes should be tested with curious actors in new constellations that actively contribute to the exchange of knowledge, which is a prerequisite for a sustainable development (Göteborgs stad, 2018).

the City district administrations (SDFs)

Gothenburg city is divided into 10 District Administrations, Stadsdelsförvaltningar (SDF). The District Administrations have the main responsibility for general local knowledge about the citizens, visitors, activities, businesses, organizations, schools and other official departments active in the area. It is part of the daily work and their mission to be inform of the inhabitants wants, wishes and opinions (Göteborgs stad, 2020a). There is a City Development Leader of each district who has the local responsibility and also civic dialogue responsibility (Interview 1 & 2). The District Administrations work in various ways to engage in dialogue with the public, which can be done through Security walks, workshops, conversations and interviews, surveys or different kinds of digital and physical meetings.

By 2021 the District Administrations will disappear, and their missions will instead be centralised, divided into four other administrations. One administration called Consumer and Citizens Service will probably get more responsibility over dialogue issues and citizen knowledge (Interview 2). How the City Development Leader task will be relocated and reshaped is also not yet (during time of writing) settled.

Other supporting documents

. City district descriptions: portraying the district's role in the city, the living situation, the business community and how the physical environment looks like (Göteborgs stad, 2020d).

sociotope maps

. Sociotope maps: made during 2005-2012 based on systematic site observations and partly surveys, meetings and interviews where people were asked what places they use and what they consider of value.

city life analysis

. City life analysis: understanding urban life, carried out through both a web survey to capture the experience of the city, site observations to describe its use, and through a city-room analysis to investigate the conditions.

. SKA / BKA: Social Impact Analysis and Child Impact Analysis are analysing models and process support during the planning process, to assess social and child perspectives of a plan (Göteborgs stad, 2016). A deeper study of SKA will follow on page 44.

There is a wide range of supporting documents, covering different dimensions of sustainable development. The great amount of material is a great support, but can sometimes be difficult to handle (Interview 1 & 2).

planning praxis

Urban development always starts with an idea (Göteborgs stad, 2020c). The idea might address a demand or just be a desire for change. It can come from both private and public actors, but it is a political decision to give the project idea clearance. In order for development to take place, different interests must be weighed against each other and this occurs in the planning process.

planning process

The planning process is long and complex. It should in general take 2.5 years (30 month), but as all interviewees claimed, it usually takes much longer. It can take up to 6-8 years from an idea to completion (Göteborgs stad, 2020c). The City Planning Office (SBK) is the city administration who has the main responsibility, but all administrations of the city affected by the development are involved. So as for other stakeholders, property owners and investors. Since 2016, Gothenburg has a joint planning process, called GEM. GEM is project structure-based and acts outside the normal linear organisation. It was introduced because of the City's 400 year anniversary in 2021, to increase quality and efficiency of the planning process (Interview 2).

Once an idea or project gains political approval, an officer is assigned to the project. This happens randomly, usually based on availability (Interview 1, 2 & 3). A pilot study is initiated to prepare and formulate conditions and recourses for the project. Then, depending on the projects scope, location and size, a plan program might be needed before the detailed development plan phase can start. After input and consultation the plan is adjusted before a final review. Afterwards, it is being adopted and becomes legally binding, again by a political decision.

In early stages of the process citizen dialogues are performed or used during different investigations and inventory of the site. This both during program phase and detailed development plan phase (Interview 4). The purpose is to give the citizens some influence in the planning process and highlight social aspects and impacts. The City District Administrations have a central and important role in this work. The level of citizens influence varies significantly and depends foremost on time and financial resources. But it is also up to each officer's decision and interest how the process will look like, how it should be handled and what it will contain (Interview 3). Furthermore, all citizens have the opportunity to comment on different plans during the regulated consultation and review periods.

implementation

When a project is in the implementation phase, SBK no longer has control over the process. It is now owned by the Developer (private or public) who determines the procedure and content. This phase manifests differently for each case, but usually the Traffic Office (TK) and Park and Nature Management (PoNF), who are the city administrations responsible of developing and maintaining the public spaces, are now more involved (Interview 1). The level of citizen influence depends on the Developers decisions and interest.

management

It is TK and PoNF who have the main responsibility of developing and maintaining public spaces such as streets, squares and parks within the city (Interview 3). Their work is under the linear organisation and recourses are set by political decisions.

The management phase has a different budget compared to the planning and implementation phases, as they are driven by investments. Operation and maintenance are based on taxes, therefore is budgets for developing and managing public spaces competing with school and healthcare (Interview 3).

Investments in public spaces with focus on citizen influence have been made through temporary projects, with a separate project-organisation and budget. Three examples of this will be explained on page 48. In January 2020, developed from one of the temporary projects - Trygg vacker stad - a new section called Stadsliv at PoNF was launched. Their objective is to continue the work and develop knowledge and experiences gained from that project. They operate with a yearly budget and outside the linear organisation, which makes them more flexible and allows them to act and realise projects faster (Interview 3). They are currently shaping their organisation, by looking for new working models and collaborations.

Figure 3:1 was created by the author to visualise and understand the planning praxis better, with inspiration from Boverket (2020) and Gothenburg City (2020b, 2020c), as well as input from interviews.

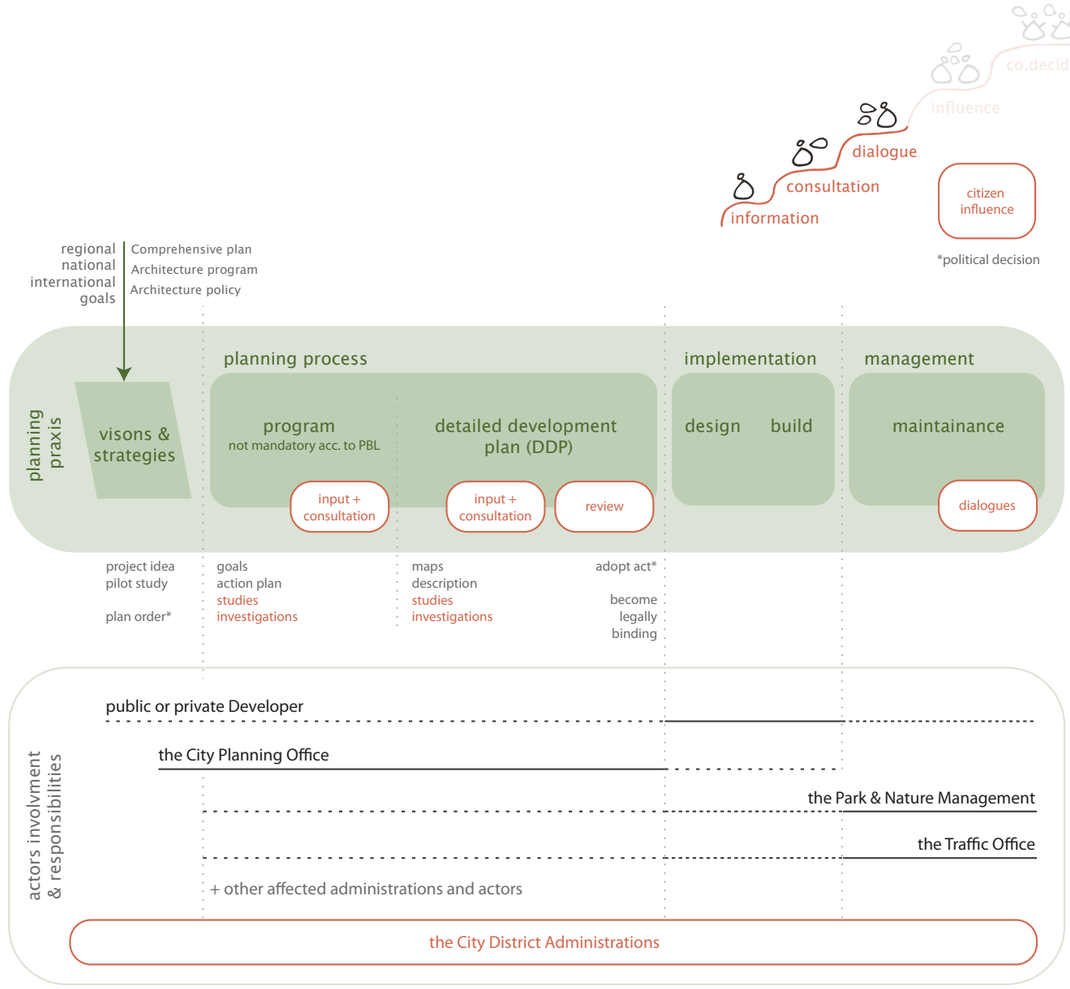

figure 3:1
planning praxis

social impact analysis (SKA)

SKA is the main analysis model and process support to assess social aspects during the planning process. It is a developed method for extended dialogue, which has been in use since 2012 (Göteborgs stad, 2016).

A SKA is performed in the early stages of the planning process. Both during program phase, if there is one, and during the detailed development plan phase. All management administrations and the project group are to be involved, but it is the assigned and responsible offices for the project in consultation with the District Administration that makes the decision if and how the analysis will be made (Göteborgs stad, 2016). Firstly, it depends on the plan's location and level of complexity. Guides and tutorials are available for the officers to determine the level of complexity. Secondly, although SKA should be concluded in all plans, it became clear through the interviews that it depends on the officer's personal interest and recourses into what degree SKA is performed.

One supporting document consists of a process guide; explaining the steps and the procedure relating to the level of complexity and the phases of the planning process. The guide also explains the objectives for each step. Summarised, it consist of start-up and planning, inventory, analysis and measures, evaluation of the social impact and consequences of the plan and finally a follow up and handover (see figure 3:2).

The result and knowledge gained during the inventory form the foundation for further steps and here, representatives from various administrations, the developer and affected citizens, organisations, schools and businesses are participating. The objectives for the inventory are to find out existing values and needs of the area and to recognise what is known and what is unknown. The inventory is based on a matrix structured in five geographical levels; building & place, neighbourhood, district, city and region with four social aspects in consideration; cohesive city, interactions, everyday life and identity (see picture 18). Importance of places to meet and citizen engagement is often mentioned in the SKA (Göteborgs stad, 2016).

During recent years there has been a high pressure to produce plans, because of the 400th anniversary. This has affected the SKA work negatively, by not having time and being able to implement SKA in the same extent and quality as one would have liked (interview 2). Because long and complex planning processes combined with the high pressure on producing plans, there has not been so much material produced nor a proper study case to follow up on and evaluate.

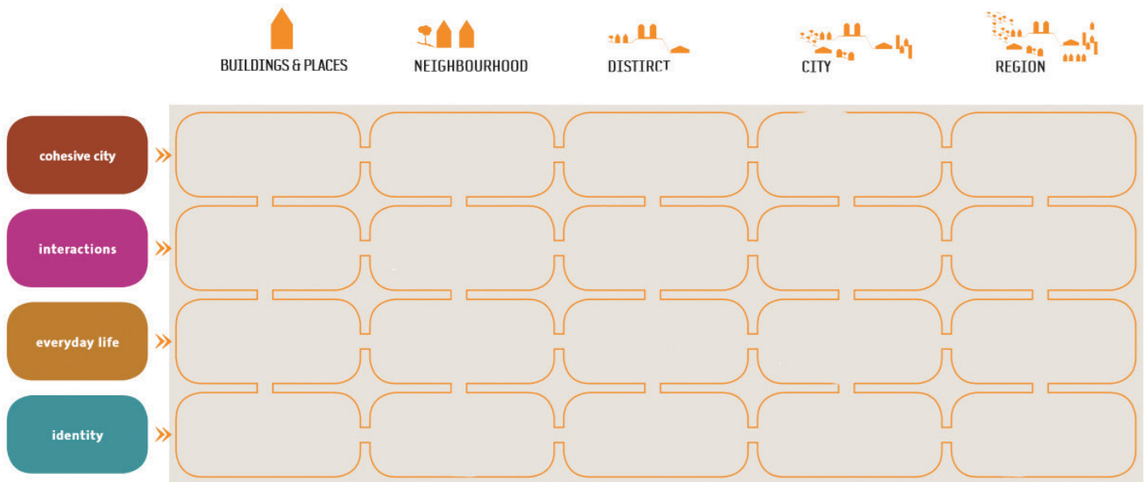

picture 18: Matrix used during analysis

Figure 3:2 illustrates the different steps of SKA in relation to the urban planning praxis. The stpes are focusing on (Göteborgs stad, 2016):

start-up & planning: pilot study and preparations of procedure concerning objectives, time, budget and project group.

inventory: what are the existing values and needs? what do we know and what do we not know?

analysis & measures: what can be strengthen or improved? what is reasonable? what is required to handle the needs?

evaluation & consequences: how are planned changes affecting (+/-) social aspects and peoples lifes? are the planned changes a step towards a more social sustainable city? what are the considerations and standpoints made during the process? what can be treated "outside" the plan?

handover & follow up: documentation and reflection, follow up and giving feedback to all involved, as well as to forward material to the ones responsible for next steps. Due to shift in mandate between the phases, this is a critical step where the City Planning Office have no possibilities to regulate or control that the outcome of SKA that cannot be covered in the DDP is taken into consideration during implementation and management (Interview 2).

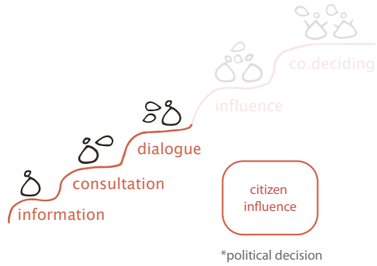

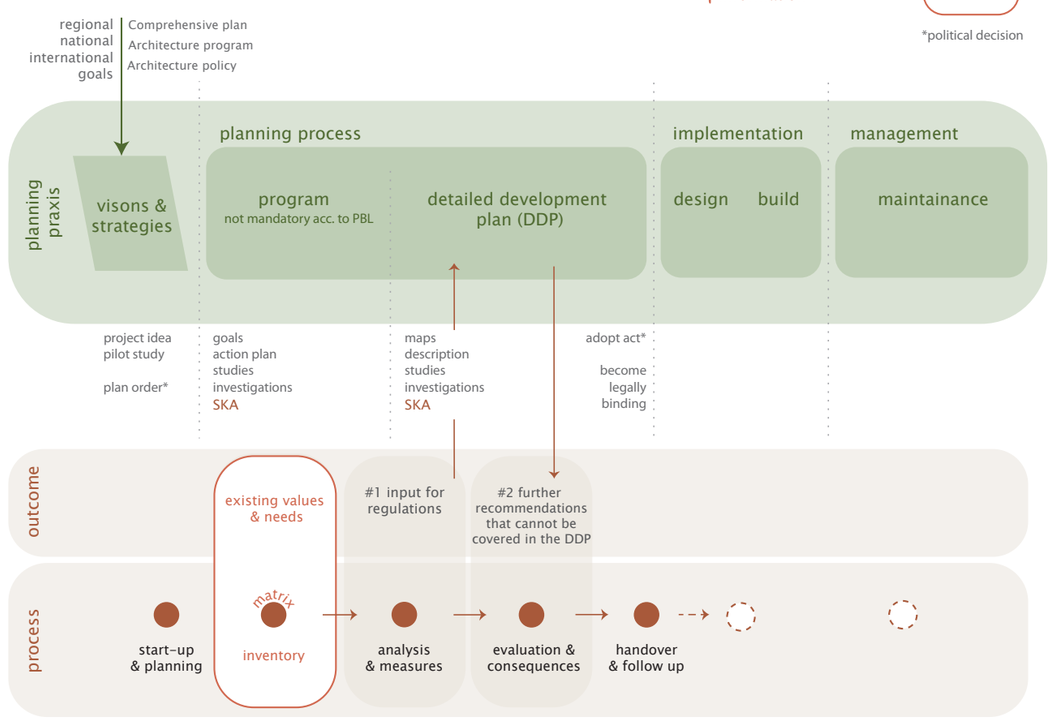

figure 3:2
social impact analysis

citizen influence

Except from taking part during the planning process there are other ways to engage and influence the development of the city. During ordinary operation there are many initiatives for citizens to participate and engage with diverse levels of influence.

platform or project

group or event

Various information channels such as websites, newsletters and social media are accessible for all citizens. There is a function to submit comments and suggestions via a website and open archives for decisions and documentation.

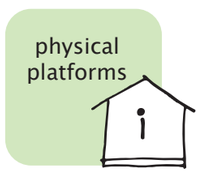

There are many physical information arena such as Älvrummet, Våning 2026, the City Museum, the City Libraries and the City Hall, where meetings can be held with different departments. The type of meetings can vary from private interviews, open events to mingle meetings or study visits of bigger groups from other municipalities and agencies, businesses and organisations, delegations from other countries, universities, colleges or other schools (Göteborgs stad, 2020e).

Göteborgsförslaget is a digital platform where citizens can submit ideas on how Gothenburg can be developed. It is a way for the politicians to gather ideas and suggestions for improvement, as well as to see what issues the citizens are dealing with. Anyone can submit a proposal, vote or just follow the debate. Proposals that correspond with the set criterias are posted on the platform and if it receives 200 or more votes for 90 days, it will be sent to those political committees responsible for the issue (Göteborgs Stad, 2020e).

Göteborgsförslaget opened just a couple of years ago, the first proposal was posted in 2017. Since then 103 proposals have been handled and 7 of them fully implemented. At the time of writing (June 2020) there were 35 proposals under treatment and 39 open for vote. The Consumer and Citizens Service is the responsible department and is working on improving and developing the concept and procedure.

As a citizen one has the possibility to influence the city development through engagement in various organisations and associations that have councils connected to the municipal Council. Today there are six citywide treating issues connected with LGBT, students, disabled, elderly, Swedish-Finnish and Romani, as well as one for each of the ten City Districts. As a young citizen one can also influence through different school activities and through the Youth Council.

During development of Frihamnen, a former industrial area centrally located along the river, Gothenburg City together with the developer has been working with the concept of Placemaking. The aim was to activate the underused area and to create a new identity from the former industrial character and involving the citizen in that transformation. This has been carried out through different activities, where open call is one of them.

Open call is in this context a name for Design and Build participatory workshops which are open for anyone to join. Design and Build is a name for projects where design and implementation are interrelated actions.

A recently established section called Platsbyggnad at SBK has been responsible for inviting citizens to participate in the design and implementation of temporary projects of the jubilee park. Projects such as Blå Parken with sauna and pool, common planting and farming, public furniture, outdoor classroom and two water play areas for children.

Citizen budgets, also called Participatory budgets, are implemented worldwide and several have also been performed in Gothenburg. It is allocated to a specific geographical area or a specific purpose, initiated or invited by a city committee or the City Council. In Gothenburg City it is the city's District Administrations who are responsible to carry through these initiatives. Citizens, visitors and those active in the district may submit proposals and vote for how the budget will be spend (Göteborgs Stad, 2020e).

The district Majorna-Linné in Gothenburg conducted its first participatory budget in 2018. The theme was related to preventive security-creating measures for the district and 47 proposals were submitted. Of those who met the requirements, seven of them were selected through a public voting and put into a priority list. This list worked as a basis for the final political decision about the distribution of money. All seven proposals got implemented in 2019, through the District Administration and other affected actors (Göteborgs Stad, 2020e). In 2019 Majorna-Linné conducted their second Citizen budget. Apart from engaged citizens, the youth, disability and elderly councils from the district participated in the discussion and the development of the priority list, that worked as a basis for the final political decisions (Interview 6).

This is just one example of achieved Citizen budgets in Gothenburg. The level of citizen participation and influence, as well as the whole procedure, varies depending on the District Administrations strategy and working models.

temporary projects and events

Occasionally investments are being made in public spaces with citizen participation, beyond ordinary operation with management and maintenance. The investments have been carried out through public and private collaborations, decided through political decisions or private initiatives. On the following pages, three examples of public performed projects will be presented, as well as one example of academic collaboration.

Dialogues conducted by the District Administrations have worked as a foundation and guidance for the different initiatives. In some cases, citizens have also been involved during the initiation, design and implementation of specific projects.

In addition to following examples, Gothenburg City also supports these citizen driven initiatives;

Verket - a place for creative meetings, aiming at collaborations between youths and elderly.

Smarta Kartan - a digital map which gathers all sharing initiatives in Gothenburg.

Fixotek - community facilities to borrow, swap and make new of old, which was established with an aim to make sustainable consumption easier. There are 4 of them in the city, and two of them also have mini recycling centres.

Stadsnära Odling - 21 culturing compounds are currently established through this public project with the mission to support urban farming initiatives.

Torg-uppdraget

Conducted during 2017 and 2018 by the public property owner GöteborgsLokaler in cooperation with other local actors. 22 outdoor and indoor squares around in the city, managed by GöteborgsLokaler, have through creative and site-specific solutions been transformed. According to the performed customer surveys, improved lightning has been the single most important measure to increase security, but also seating, accessibility and entrances have been improved, and elements of play have been added.

The work has been based on dialogues and investigations such as tenant surveys, dialogues with visitors and entrepreneurs and citizen knowledge from the District Administrations, as well as GötborgsLokalers own experiences and knowledge (GöteborgsLokaler, 2017). Citizens have also been able to participate during design and implementation.

Trygg vacker stad

The project Trygg vacker stad (Safe, beautiful city) has been operating with an own organisation and a yearly budget between 2005 and 2018. Trygg vacker stad had the mission to improve the quality in the urban environment and prioritising municipal goals such as equality, equity, human rights and participation. The cooperation was acting between several administrations of the city, together with private and public actors with PoNF, TK and SBK as responsible authority and PoNF as coordinator (Göteborgs Stad, 2020f).

Keywords have been cooperation, fast and flexible, innovation and citizen dialogue. The project organisation has managed to make streets more pedestrian friendly, increased public lightning and greenery, put attention to public spaces along the canals in the centre, refurbished playgrounds, created temporary and permanent non-commercial public places for people to meet and implemented citizen proposals in all districts. Efforts have also been made to improve perceived unsafe places such as subways, bike and pedestrian lanes, bus and tram stops and other public spaces, as well as to perform campaigns in schools and through nudging affect people's behaviour and attitudes towards littering.

During the years, Trygg vacker stad has developed seven Urban Environment Policies covering areas such has the city's floor, furniture, lightning, colours and smaller constructions. The aim with the policies is to get a coherent expression of the city and ease the maintenance. (Interview 3).

A valuable resource during the years has been to employ long-term unemployed persons through "Trygg vacker Lag". They have worked with improvements of vegetation and parks, and have built smaller constructions (Göteborgs Stad, 2020f & Interview 3).

Trygg, vacker stad ended in 2019 because of the shift in the political environment (interview 3). However, some of the initiatives are continuing through other collaborations or under different city administrations' ordinary operation. Some results are the sectors Stadsliv at TK and the previous afformentioned Stadsliv at PoNF.

In close collaboration with the city's ten District Administrations, citizens participation has been a focus through dialogue and co.design with several citizen groups. Following examples are just a selection of projects performed during the years (Göteborgs Stad, 2020f):

. light Art on Briljantgatans subway in Tynnered, a concept from school children, with a consulting light designer as coordinator.

. colouring of Selma Lagerlöfs Square by summer interns from the area with a consulting artist as coordinator.

. 19 mural paintings distributed in all ten city districts.

. 250 sqm mosaic made by young and elderly, on the walls of the subway by Eketrägatan tram stop (see picture 19).

. open mosaic workshops for pupils of Gothenburg.

. Youngered - a new meeting place for the youths in Angered, initiated, designed and implemented by engaged youths from the area.

. parcour-park in Kärra - co.design with youths participating in several parts of the process, from dialogue and design to procurement and planning/projection.

. Pop-up oases around in the city, in collaboration with students from the School of Design and Crafts at the University of Gothenburg.

picture 19 : one of the decorated tunnels by Eketrägatan, 2018.

Gothenburg City Triennial

The City Triennial is part of Gothenburg's 400th anniversary in 2021. The idea of a Triennial comes from the citizens (Göteborgs Stad, 2020g). The event was initiated in 2015 and managed by the City Office in broad collaboration with companies and institutions, academies and various associations. The arrangements aim to create open forums which involve the citizens in discussions and debates around urgent urban development issues. As any Triennial, it returns every three years in 2015, 2018 and 2021 with different events spread around in the city. The arrangements are still ongoing in the years in between, but in smaller formats (Göteborgs Stad, 2020g);

2015: Inauguration of the Triennial, with talks, workshops, exhibitions, mingles and performances about urban development, housing forms and common spaces.

2016: Participation in the yearly "Book and Library Fair".

2017: Participation in the Jubilee Pavilion during Gothenburg Cultural Festival. Discussions focused on feedback and evaluation of the Architecture program and the development of the Jubilee Park in Frihamnen where new methods (e.g. open calls) have been tested. Also dialogues and input on concepts and programs for the following triennials 2018 and 2021 were discussed.

2018: During September there were over 70 talks, lectures, film screenings, performances and workshops as well as practical constructions through open calls in Frihamnen (planting and water play area) and co-machine in Hammarkullen (Rök & roll) arranged through the triennial. Focus was on how to co.create a city and together explore new ways to take, give and create spaces in the conversation about the city.

2019: This year, the management focused on future collaborations and building the main stages and communication for the upcoming 2021 jubilee. The public arrangement this year were events such as workshops, lectures, DJ-sessions, open conversations and practical construction through open calls in Frihamnen (outdoor classroom with water play) and co-machine in Hammarkullen (Kopf Kino). The Triennial also supported public engaged projects such as academic collaboration in Bergsjön (outdoor classroom) with Chalmers University and the 2021 project "Saltet på Ringön". During 2019 an annual residency program connected to the triennial was also initiated. That year with Samuel Carvalho from the architectural collective ONOFF in Berlin, to support the development and work with open calls in Frihamnen.

2020 and 2021: Focus has so far been to develop various educational programs and activities connected to the main stages, Frihamnen and Göta Älv bron, and other arenas established around the city. Co-machines (such as Rök & roll and Kopf-Kino) are planned to be collected until the summer of 2021, making Gothenburg into a temporary co-machine city and the academic collaboration intends to deepen towards 2021 (Göteborgs Stad, 2020g). Because of covid-19, planned arrangements during 2020 have been cancelled or postponed.

picture 20 : the water play and outdoor classroom in Frihamnen. Constructed through Open calls, facilitated by Recetas Urbanas with support from Platsbyggnad, 2019.

academic collaboration

Gothenburg City collaborates with different schools, colleges and universities to handle a broad variation of topics and issues. This is done through both research, assistance in teaching and tutoring in different courses. Different dialogues with school children are also frequently used methods to investigate needs as well as introduce urban planning and development.

Through Chalmers University and the department of Architecture and Civil Engineering there are collaborations both in research and courses. Projects are focusing on participatory processes; involving citizens and local actors to have an influence in the initiation, design and implementation phases, as well as evaluation of the projects. One example of ongoing research is "Children and youths as co-creators of the city" conducted with Nytorpsskolan in Hammarkullen, a suburb in Gothenburg. Focussing on the co.initiate and co.design phase of co.creation, were school children were supported to submit a proposal through Göteborgsförslaget and also participated in an extended BKA (Child Impact Analysis) of the area.

Another collaboration with Chalmers University in Hammarkullen and the wider Angered area is through the course "Design and Planning for Social Inclusion", which has performed participatory projects for over 10 years. The current format focus on collaborative learning and enables students to explore different participatory methods together with stakeholders. During the years, the course has developed an own methodology, which today consists of six actions correlating with the theory of co.creation: co.initiation, co.analysis, co.design, co.production, co.implement and co.evaluation (Interview 7). The developed methodology has put an emphasis on the early phases of a project, such as ideation, project formulation, initiation, confrontation and decision-making, as well as connecting this to previous performed evaluations. Through these direct collaborative actions, the course aims to reach a high level of citizen participation and influence. In some occasions, projects are directly implemented, as working models, system improvements or in the building format (Interview 7). The central park has been renovated, entrances and stairwells have been painted, waste management systems in the area have been improved, playgrounds and meeting spaces have been constructed and one of the four Fixotek in the city has been established. Some projects have been implemented and completed during this course and some have been completed during the newly established summer course "Dare2build" or by the involved stakeholders themselves. Some projects have also inspired to new working models and been applied to other projects and processes or by other stakeholders (Interview 7).

There is still no standardised collaboration procedure between Chalmers University and Gothenburg City and every year different administrations and consequently people from the municipality are involved in the different projects.

picture 21 : playground at one of the courtyards at Siriusgatan, 2017.

picture 22 : the Fixotek in Hammarkullen, 2018.

analysis & problem formulation

general management & development

Gothenburg City is a big and complex organisation with many actors involved in all processes. It is rare to reach the level of co.deciding of citizen participation and influence. All supporting documents and development plans are highlighting the importance of citizen influence and many initiatives are implemented to encourage citizen engagement. Attempts to co.creation are also made. Dialogue is still the primary method, but there is a perceived will within Gothenburg City to improve and expand citizen influence. Conditions for making that work might be more flexibility in daily work as well as more distinct political support, and thereby also financial incentives. It is also up to each civil servants' interest to work for further citizen influence. Sometimes it is lack of personal interest that hinder, but that can just be an expressed deficiency of competence and confidence (Interview 3).

planning process

There are a lot of different actors involved in the planning process. As the process takes a lot of time, actors might be replaced, people might change work and positions, or stakeholders change interest and priorities. Since the role of responsibilities alternate between phases, it also increases the disconnection between the planning phase to the implementation and maintenance. On top of that, other deviations of resources, political opinions or other conditions might change (Interview 2). This, together with experienced insufficient communication between administrations and projects create difficulties in handovers and a lot of material can get lost (Interview 1, 2 & 3).

During planning, the citizens get involved in different ways but there is no assurance that their contribution will be taken into consideration in further phases. Today, there is no incitements to put those commands on social aspects between the responsible actors (Interview 2). At the same time it is during planning where the conditions for the next phase - to involve citizens and encourage co.createion - are created. The interest in and work for citizen influence is required in all phases, but it is on the interests of the responsible Administration to enable citizen influence to the level of co.creation. It is hard for citizens themselves to engage during the planning process, it is usually made indirect through invitations to different dialogues with the District Administrations.

Today, citizens' dialogue is seen as most important early in the process, when an idea is initiated, and as least important or most difficult in the decision-making by the Administration. The attitudes of politicians and civil servants are crucial for the extent to which co.creation occurs (Adler 2015, Interview 1, 2 & 3). Furthermore, there is an expressed difficulty among civil servants to adapt the dialogue to co.creation, as an already decided budget governs what is to be performed.

Social Impact Analysis

SKA as a tool is well developed and gives detailed and concrete suggestions and a clear social perspective of the planned development. It opens up for citizens to engage, participate and have an influence in the initiation and design of a new plan. However, even though guiding documents encourage broad participation, there is no public invitation to participate and few people not directly affected by the plan are involved. Therefore, SKA lacks a broad target group perspective.

SKA is used, performed and documented in various ways by the different officers, which makes the work hard to handover, follow up, communicate and evaluate. There is also an expressed lack of alignment during the handover between phases. It is not always the same people involved internally as externally, which can make proper handover difficult. Documentation of social aspects must also be more qualitative. Through a more modest approach to the positive consequences of the plan and more critical argumentations in dealing with the negative ones the credibility can be improved. It is important to expand the work with social dimensions of sustainability and to motivate politicians for extended support of mandate and resources (Interview 2).

There are just a few projects where SKA has been fully implemented. One area is the development of Gråberget, which the city refers to as a good example (Interview 1 & 2). The area is still under construction but during a site visit by the author, a neighbour intuitively expressed his disappointment on how the City has handled the site with this project. He was especially concerned about the social values and how they were neglected or forgotten by destruction of viewpoints and too dense constructions. He thought that the procedure for the development was unacceptable. This shows how difficult citizen participation is in practice – because even though a thorough SKA has been conducted together with residents of the area and the social values have had a major influence in the Detailed Development Plan - the communication and consequently the understanding of this work has somewhat failed.

An internal group for SKA at SBK is working on improving the working model by focusing on the lack in handover and difficulties in documentation. One proposal from them (which is currently under development) is to implement an Action Plan which should be sent forward to the next phases and to the actors responsible for implementation and maintenance. This would include the inventory with connected goals, key issues, measures and distributed responsibilities. This Action Plan would also include proposals on concretisation of measure, time perspectives, distributed responsibilities for follow-up and evolution as well as all previous documentation (Interview 1). Here could a demand for co.creation of public spaces be attached.

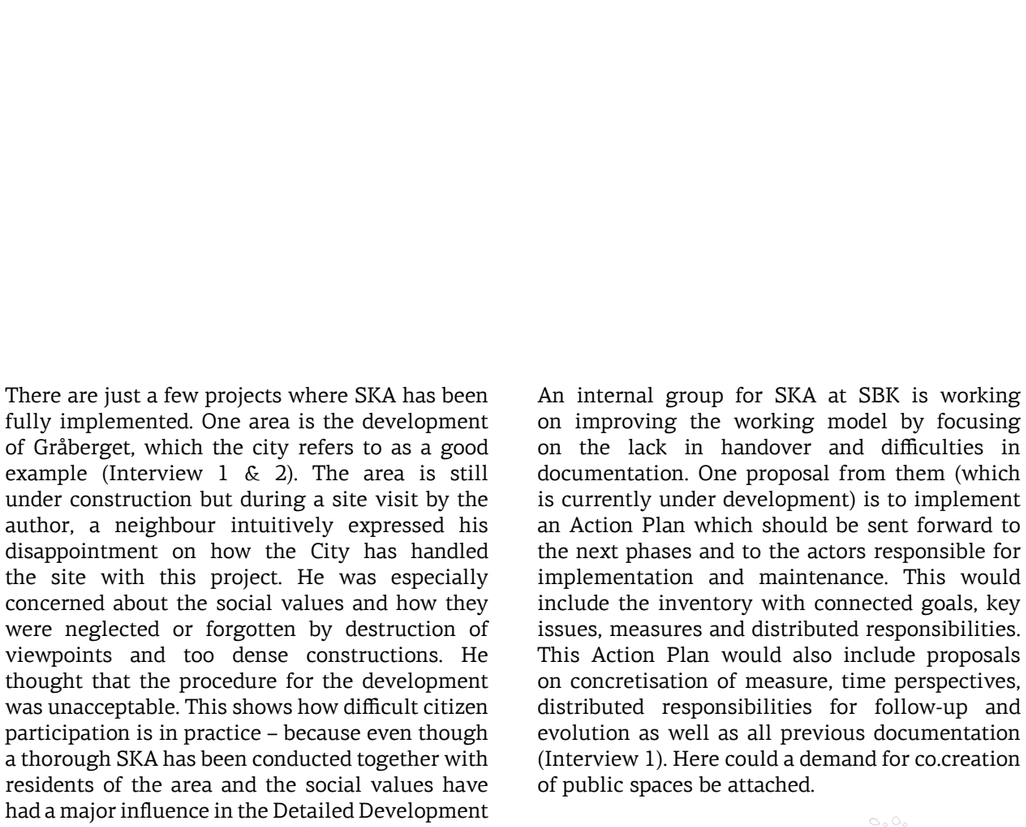

figure 3:3
analysis of current citizen influence in relation to the urban planning praxis

citizen budget

Since the procedure and consequently the level of citizen participation and influence vary depending on the respectively District Administration, it is challenging to do a general analysis.

Based on the theoretical framework, which states that citizen involvement and common decision-making are vital conditions for co.creation and that a complied budget can support that process, the concept of Citizen/Participatory budgeting will be further explored in the thesis proposal.

Göteborgsförslaget

In the archives, there are over 700 proposals being published since 2017, but most of them did not reach the level of 200 votes and were therefore not handled (Göteborgs Stad, 2020e). Of the 103 handled ones, only 7 became fully implemented, 18 partly implemented, and three quarters were not implemented at all. With these statistics it is debatable if Göteborgsförslaget is a valuable method of citizen influence.

open calls

Citizen participation and influence during open calls are focused to the co.creation phase of concretisation where ideas are realised. Open calls can answer for both actions of co.design and co.implementation, and also strengthen the whole co.creation process, by encouraging active engagement.

The projects are usually being initiated from earlier studies, investigations and political decisions. Some design details can be influenced, but preconditions control the process. How much influence citizens have during the earlier phases is a bit unclear and not yet established or standardised, since this is a relatively new concept. For a higher degree of citizen participation and real influence there have to be possibilities to actually take part in the decision-making.

On the other hand, it has been proven to have a lot of positive outcomes by letting citizens take part in shaping their city, and the internal evaluation has given grounds for continuation of the working method (Interview 4). It promotes active citizen involvement and can encourage engagement also in earlier phases and decision-making.

temporary projects and events

The temporary projects performed by the City have in some cases reached high levels of influence. By letting citizens, with emphasise on children and youths, participate in the conversation about the city's development, as well as taking part in actual design and creation of public spaces citizen have gotten the opportunity for real influence. The yearly budgets, as some projects had, enable fast and flexible processes and actions, generating tangible results. However, it also makes it fragile for shift in political environment and creates difficulties to make sustainable and long-term plans. Here is where the continuous cycles have strengthened the process. Through the establishment of the two Stadsliv-sectors it is proven to be possible to develop working models and experiences from the temporary projects, with capacity to reach higher levels of citizen participation and influence. Encouraging citizen participation in the preparation phase and the initiation of a project, as well as in the evaluation, can lead to a broader citizen influence in decision-making.

academic collaboration

As the academic collaboration is very broad, it is difficult to carry out a general analysis. Focusing the analysis on the mentioned examples, the collaboration with Chalmers University has the capacity to reach high levels of citizen participation and influence. Through the course "Design and Planning for Social Inclusion" Chalmers University is a small agent working with participatory practices and possibilities of real citizen influence of urban development (Interview 7). Long-term presence in the area, solid local knowledge and established networks together with time efficient processes, previous experience and continuity in cycles, are suitable conditions for co.creation processes. Depending on project and personal interest of people involved, the level of citizen participation and influence might vary, but are usually high. Nevertheless, because of the educational framework and time limitations of academic courses, with set objectives and a fixed schedule, a wider citizen engagement with possibilities for participation and influence can be limited. It is therefore important with a good collaboration with the City administrations (and other stakeholders) to support these co.creation processes.

With a deepened connection to the City through an assigned officer and with a standardised, repeated procedure, a wider range of citizens can be invited to participate. This can also increase the transparency and accessibility of the process, which strengthen citizens and other local actors' involvement and thereby also citizens influence and common decisions.

the City Districts Administrations

From the perspective of the City, the District Administrations (SDFs) have a central role of citizen participation and engagement (Interview 1, 2 & 3). By the end of 2020 the SDFs will be phased out. Almost all other City Administrations and projects rely on their local knowledge and connection with the citizens. How this mission will be distributed is still unclear and a bit worrisome (Interview 1 & 2). The background is a shift in mandate (Interview 3) and a political decision.

Figure 3:4 illustrates the connections between the initiatives in relation to the urban planning praxis. The lines are highlighting where citizen have influence and where some missing links are found.

The level of participation and influence as well as representation varies a lot, and some of these initiatives are processed without necessary validity. This is not a focus for this study, but might be an interesting subject for another study.

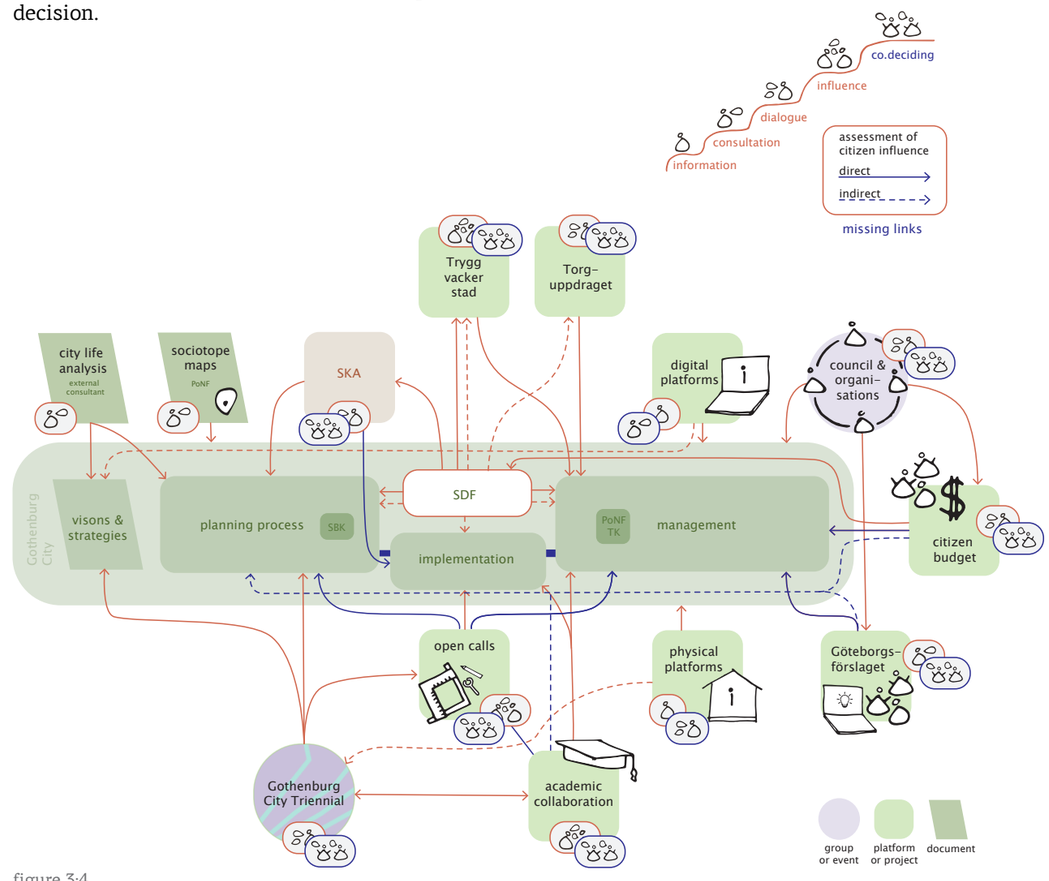

figure 3:4
problem formulation

[Think architects as] "catalyst; getting things going rather than finishing things off"

- Hamdi (2010)

4 proposal

. process model 58
. participatory budgeting 61
. applied model 62
. concluding words 64

This chapter is about the proposed process model, explaining the steps of phases and actions as well as presenting an applied model on Participatory budgeting.

process model

Co.creation starts with the idea that everyone is an expert on one issue or another, first and foremost their own life. Everyone has something to contribute with, and the different levels of expertise people possess are equally valuable in co.creation. It means that anyone can influence the outcome but also the process. There should be an exchange of useful information, experiences, knowledges and ideas, based on equal levels of involvement. A topic which is intended for everyone, such as citizen of urban development, needs to be addressed to the audience.

Since co.creation is about a mindset and an attitude, initially, the complex process must be understood. A synthesized process model, with the intention to be easy assimilated and accessible as implementation support of co.creation processes has been developed.

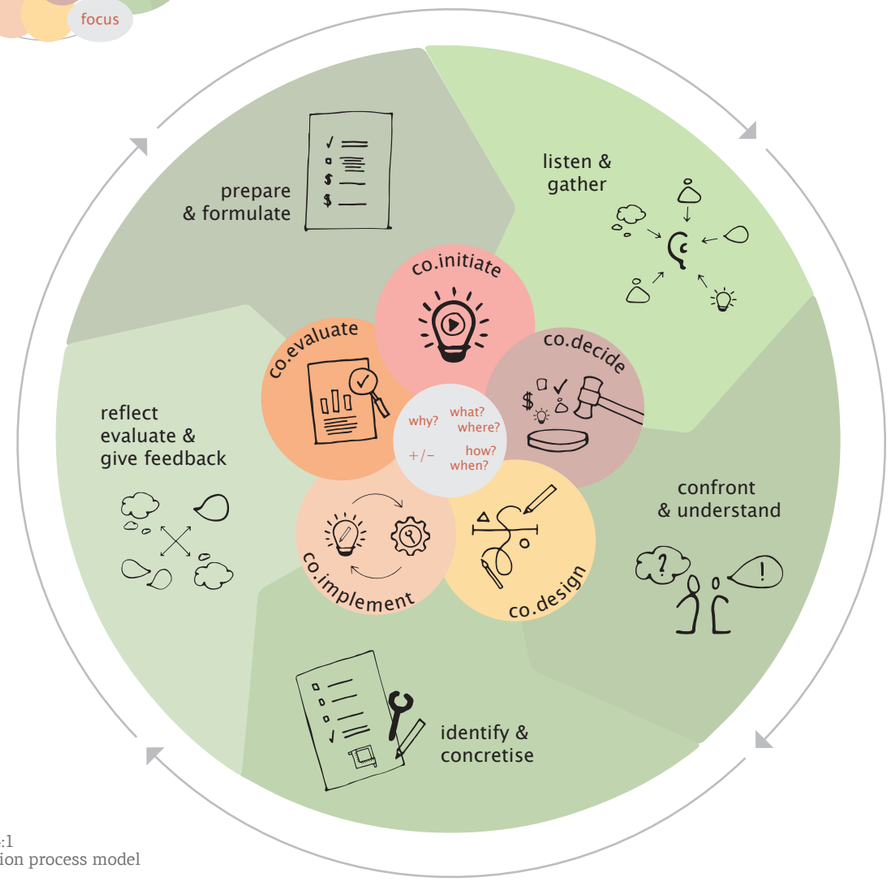

figure 4:1
co.creation process model

phases

Define the purpose, conditions and goals of the event/project strategy
. what do we intend to achieve and why?
. who should be involved and why?
. what resources are available?
. how are the results of the participation intended to be used?

After formulating the conditions, promote the event/project and invite to participation.

If it is a first-time cycle this can be facilitated by the city trough the civil servants but during further cycles the event/project framing should also include a broader citizen participation.

Design the action plan, by choosing one or multiple methods and define tasks, measures and responsibilities. Set adequate timelines and organise required resources. Then, implement the plan.

This might be the most time-consuming phase where various actors are involved and one or several projects are being realised. It requires coordination and effective communication, especially if a learning process occurs when people with different skills, interests and backgrounds participate. It is also during this phase that tangible results are seen, which is important for that continuous engagement and trust in the process.

Connect and recruit participants and welcome ideas, wishes and needs.
.what and where are the issues or problems?
. how should they be treated or improved?

Do not say “no” to ideas and input, visualise instead different perspectives.

This phase is about establishing a relationship between all actors and build trust for each other and the process.

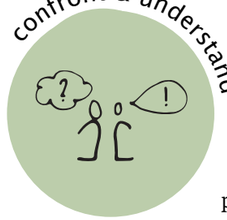

Analyse the biggest challenges through common reflection and problematise different perspectives which emerged during previous phase. Understand the time frame and the available resources as well as the legislative and social context and make clear what is feasible and what is insufficient for the specific event/project. To be able to find solutions that can lead to co.decisions, disagreements, dissatisfaction and dependencies in power relations should be raised as well as common values, targets and interests.
. what do we want and what is possible to achieve?
. how and when do we want to achieve it?
. how should we tackle disagreements or change in conditions?

The importance and central role of the confrontation phase is to give citizens and other actors the actual power to co.decide. This allows to gain a better insight in how the decision-making process takes place and consequently provides the ability to claim responsibility and commitment in the continuous process.

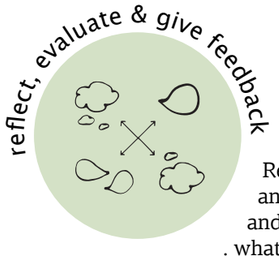

Reflect on the experiences and analyse the process and achievements.

. what was said and done? (+/-)
. how did the power relations look like? who had a voice/saying?
. who participated and who was missing?
. what decisions were made?
. did we follow the plan and achieved what we wanted?
. what was the challenges or biggest issues/ struggles?
. did conditions change during the process? what? how did we handle them?
. what did we learn?
. what can and should be improved in following processes?

The discussion should be open, available for everyone and communicated to all actors involved. This feedback is especially important for those who felt excluded from the decision-making process to increase their confidence in the co.creating process and concept.

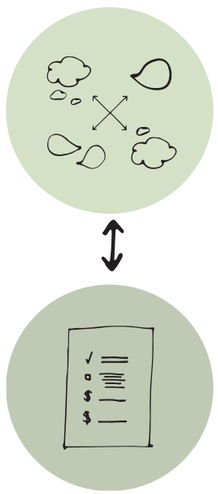

link between cycles

The result from the “reflect, evaluate & give feedback” phase should be taken into account and work as a foundation for the “prepare & formulate” phase and the first steps of the next cycle. By focusing on WHY – Why are we doing this? Why is this important? - the scope and strategy of a co.creation process with citizen participation and influence can be improved and determined.

co.actions

problem formulation and establishment of collaboration platforms.

of program, procedure and expected result/ outcome.

It is of importance to establish how decisions during the rest of the process should be made and by whom!

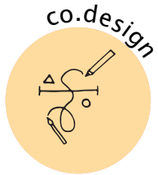

development of action plan and proposal.

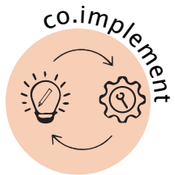

realisation of proposal.

Design and implementation can be interlinked actions and performed as a Design and Build participatory project, depending on the event/project scope and citizens’ wishes of participation.

Inspiration can be taken from the three concepts presented in this thesis; placemaking, tactical urbanism and common governance. This can be performed by the civil servants, the event/project group, an external consultant or through other collaborations and initiatives such as temporary projects and academic collaborations.

assessment and follow-up of both process and achievements.

participatory budgeting

A political decision and an allocated budget are vital conditions for co.creation in urban development. An initiative from top-down, such as a Participatory budget, can therefore be understood as a means for realising co.creative projects. In this way, opportunities arise for municipalities to make the public budget more transparent and impactful, both in terms of the size of the allocation and the focus (Abrahamsson, 2015 & 2018).

Participatory budgeting is a democratic process and a method to work with a high level of citizen influence. The idea is to do something together with the citizens and not just for them. The principle is to let citizens take part in the urban development through shared mandate of an allocated part of the municipal or public budget. Through this, democracy is strengthened. Since 1989, when Participatory budgets were first used in Brazil, they have been implemented around the world and also in several Swedish municipalities during the past years (Interview 6). In Gothenburg, Participatory budgets have been implemented by some of the city’s District Administrations. Experiences have shown that the method leads to high commitment from those who participate (SKR, 2020).

The process looks similar around the world, but the level of citizen influence varies as well as the possibilities for shared decision-making. The model for Participatory budgeting in Sweden consists of eight steps (SKR 2020, Abrahamsson 2018) and are managed by the city Administration;

1. Through previous performed dialogues formulate conditions: the objective and theme, size of budget, how the procedure will look like, timeframe, what tools and methods to use, as well as criterias and framework for the proposals.
2. Announcement of the initiative, make citizens aware of the event and concept.
3. Perform dialogues and brainstorm ideas with citizens.
4. Conduct a feasibility study, cost estimations and screening the proposals based on the criterias, which leads to a selection of proposals. Important is to inform the citizens about the motivation for the selected, as well as for the deselected.
5. Common discussion and voting for the selected proposals; making a priority list of how the money will be distributed between them.
6. Political decision about which proposals are going to be implemented.
7. Development of an action plan and acctual realisation.
8. Evaluation and follow-up, feedback to all involved about achievements and gained experiences.

Previously in the thesis the term Citizen budget has been used, but because the international concept of Participatory budgeting is understood to be based on a higher level of citizen influence the author have chosen to separate the terms. In Sweden, the process still needs to be authorized by politicians in the end, and citizen influence is therefore controlled or limited.

Furthermore, the criterias of the Citizen budgets performed in Gothenburg have been limiting the possibilities for proposals and engagements. For example, “the proposal should be able to be implemented by the District Administration” and “proposals should not require running costs in form of maintenance or continued operations” (Interview 6). This confines the possibilities for external cooperation and also internal cooperation between the other City Administrations. It also limits official support to committed citizens who want to take responsibility of a public service. In addition, civil servants have expressed through evaluations their concerns that the conditions and criterias are difficult to formulate. Even though performed citizen dialogues work as a foundation and shape the conditions, citizens have expressed a wish to influence the formulation of the direction and the criterias to a greater extend (Interview 6). Evaluations of the performed Citizen budgets in Gothenburg also highlight the importance of continuous cycles (Interview 5 & 6). By each cycle, knowledge is deepened and through experience the process is getting improved. By time, interest and awareness evolve, guidelines and requirements are getting clearer and time is used more efficiently.

Therefore, it would benefit both civil servants and citizens if Participatory budgeting would develop from a sporadic initiative into an established working model.

applied process model

Based on information and evaluation of implemented Citizen budgets in the City of Gothenburg, a co.creation process model has been developed for Participatory budgeting (see figure 4:2).

The processes today are facilitated by an officer from the city's District Administrations and a project group consisting of local politicians and civil servants with different fields of expertise. As it appears today, citizens have limited influence in the process. The public is taking part in the proposal submissions and dialogues, voting and evaluation, sometimes also promotion of the proposals to collect votes. As it usually appears to be one of the criterias, the District Admirations are mainly realising the projects, but depending on event/project scope, organisations themselves can occasionally be responsible for the implementation (Interview 5 & 6).

This suggested process model invites citizens to also take part in the decision-making, by open up the meetings and letting citizens select facilitator and project groups as well as taking part in the screening, review and selection of proposals.

Another suggestion is to work with Design and Build methodology when implementing the projects. For example, as for Gothenburg City which can take inspiration from its own organisation and previous experiences trough open calls, temporary projects and academic collaborations. In this way citizens can also take part in the realisation, which strengthens the ownership, commitment and trust to the process and for the concept.

Finally, during the evaluation phase, which works as a foundation for next cycle, citizens participate and thereby influence the formulation of conditions and criterias as well as selecting the next cycle's facilitator.

co.initiate I:
Ist cycle: political decison of budget
new cycles, common decision of budget ✓

co.initiate II:
common initiation on project strategy and
selection representatives project group ✓
(mix off officials, organisations & citizens)

co.decide I:
common screening of proposals and
selection based on criterias ✓

co.decide II:
common review of voting
and distribution of budget ✓

co.design + co.implement:
design and build workshop or project ✓

co.evaluate:
open discussion, input to next cycle
and selection of next cycles' facilitator ✓

Time is also an important factor. Co.creation processes takes time. Since Participatory budgeting are based on yearly budgets, and financial means therefore cannot be transferred to the next financial year (Interview 3 & 6), it is suggested to start the second phase of the process, by collecting participants, ideas and proposals as soon as the size of the budget is decided and the project strategy and framework are set. In that way proposals can be developed during spring and still leave a good amount of time for realisation. Then the rest of the year can be spent on a proper evaluation, feedback and profound preparations for next cycle.

added to current procedure

require preparations by:
facilitator ✓
project group ✓

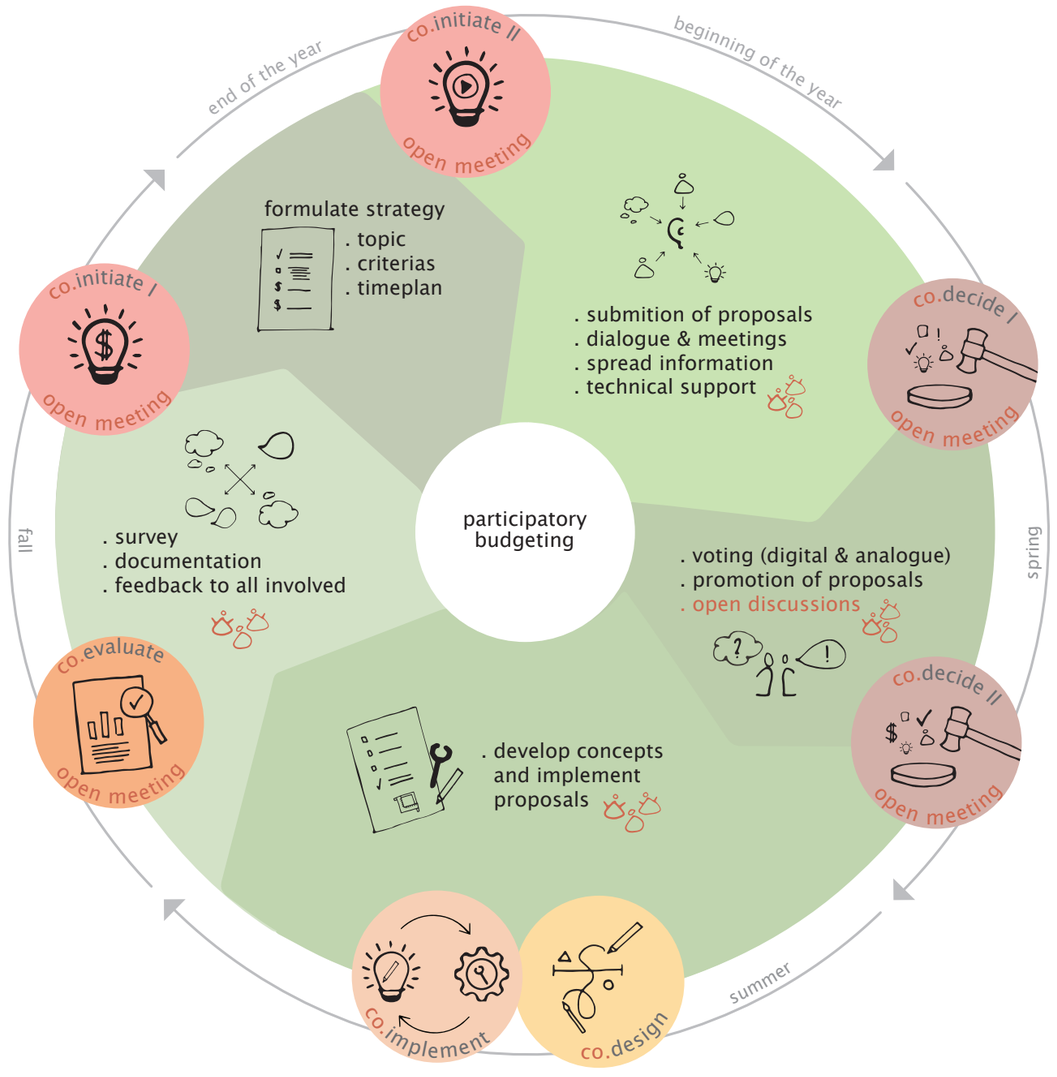

figure 4:2
applied process model

concluding words

A way of dealing with complex issues and social dimensions of sustainability, is to invite citizens to contribute to the urban development and giving the opportunity to co.create the build environment. Equalising power relations, by balancing the top-down and the bottom-up perspectives, strengthens and build trust to the democracy. It requires a political goodwill, personal interest by civil servants and engaged citizens. Transparency in procedures are also required to raise general awareness of conditions and possibilities of influence, which is crucial to build confidence. By establishing a common understanding from different perspectives can more relevant and directed development take place.

further suggestions for Gothenburg City

The suggested process model in this thesis could in a similar way be adapted to the newly established sector “Stadsliv” at the Park and Nature Management of Gothenburg City. They have the mission to operate with a yearly budget to improve public spaces based on citizen influence (Interview 3). Current Citizen budgets are managed by the District Administrations and therefore limited to that district. Stadsliv could target the greater Gothenburg city and address public spaces in a wider range. Inspired by Zaragoza’s example in Spain (page 32) new working models could be explored and further collaborations could be built, where citizens actively participate in the process as partners.

pamphlet

The process model was developed for educational purposes – for the author herself but also for others – as a guide or inspiration while learning about co.creation processes. Furthermore, it was developed to work as support for implementation of co.creation as a working model for Gothenburg City, but as well in other municipalities. Therefore, a pamphlet have been created, summarizing the theory behind the level of citizen participation and influence, as well as giving step-by-step explanations of the co.creation process. The pamphlet is designed into a A3 foldable sheet and can easily be distributed. It is added as a two-page appendix (#1) enclosed with this paper, and it is detachable to be printed (flip on short edge) and folded as shown below (figure 4:3).

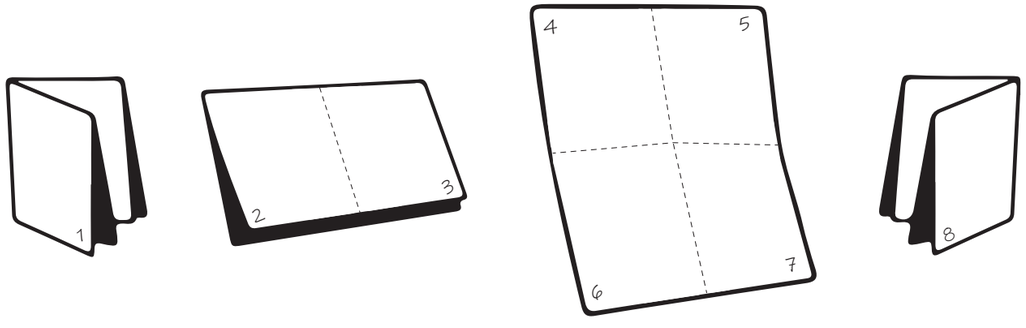

figure 4:3
folding of pamphlet

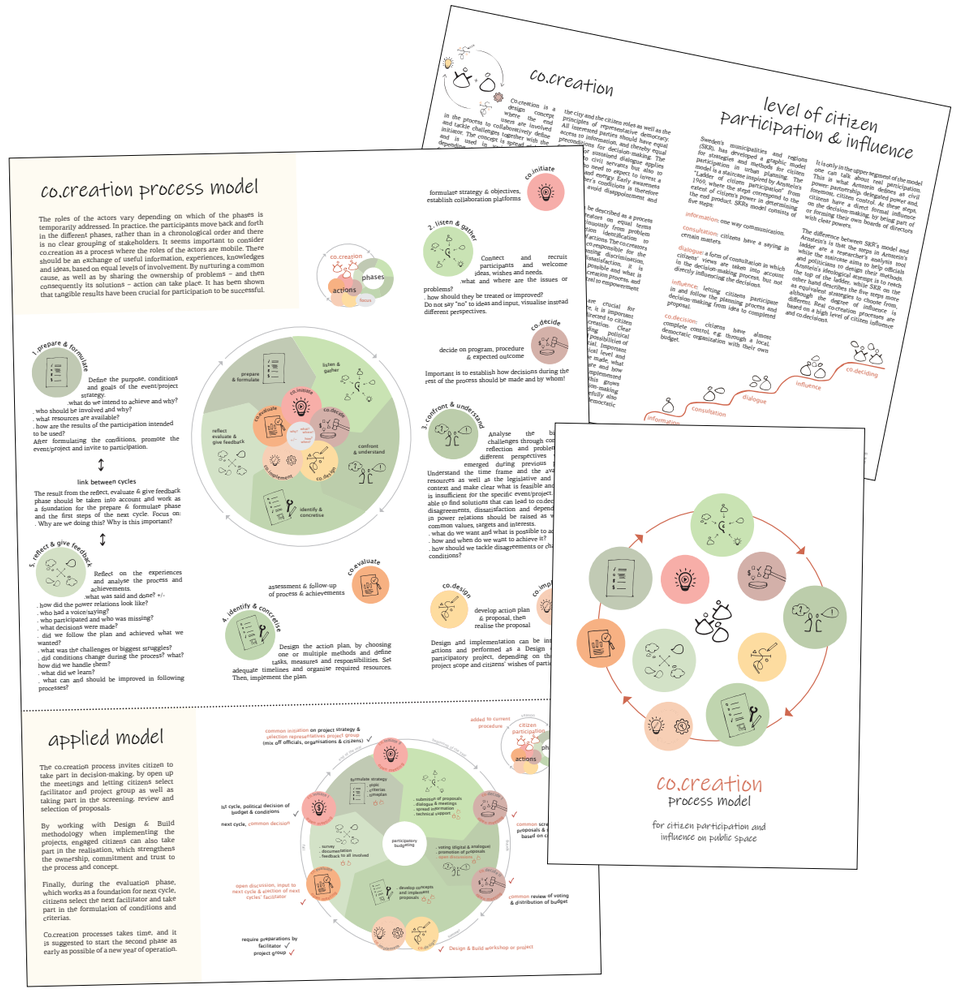

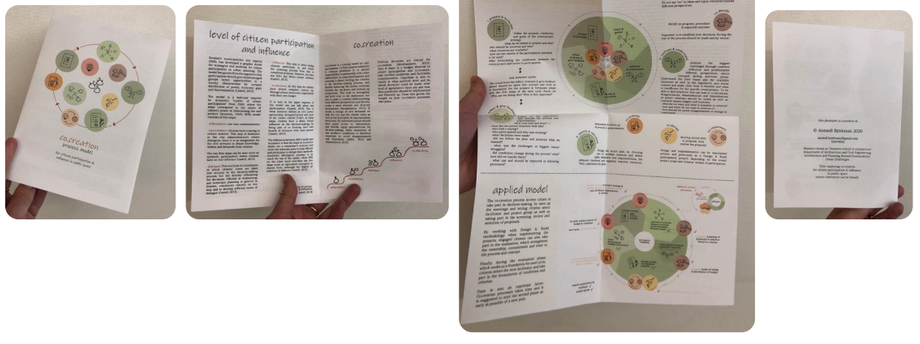

5 reflections & discussion

“if we want to engage properly in the enormous [global] issues we are facing, we have to change the scope and purpose of practise as architects and planners”

- Hamdi (2010)

reflections and discussion

The political and structural environment are challenges when working with co.creation within a municipality. Processes tend to be inflexible and very time consuming, because of regulations and passing through several Administrations before an idea can become reality. It also appears to be individual based and up to each civil servant to what extend social issues are taken into consideration or get prioritised. Some civil servants in Gothenburg have expressed a fear or hesitation of working with extended dialogues and citizen participation. It would be interesting to delve deeper into and find out why. Is it due to a personal lack of interest from the civil servant? Or is it because of too many obstacles which require more work and effort? Or can simply lack of competence for extended dialogues and citizen participation be a factor which makes them hesitate? In a city like Gothenburg, with a political priority to reduce segregation, it is remarkable that citizen participation and influence is so limited. As a municipality, Gothenburg City has not only the opportunity but also the obligation to invest in social values. But, what is needed or what does it take for co.creation to become a matter of course in urban planning praxis? Further research into the political and structural environment could explore those questions and improve the co.creation process model and possibilities for implementation further.

The process model suggested in this thesis was developed with Gothenburg City in mind but is applicable in other contexts. It was created with the intention to support civil servants to work with co.creation and strengthen the level of citizen influence in the development of public spaces. Depending on individual and specific situation or interests, it is possible to improve the model further, adapted to other conditions and contexts. It is essential to not forget the importance of circularity and repetition; to build trust, develop the process, adapt to changing conditions and to learn from gained experiences and each other. Co.creation can be seen as a learning process for the communities and stakeholders involved, where insight in each other's perspective can generate better co.decisions and thereby also results. This collaborative learning process can hopefully also broaden perspectives and attitudes from people involved, that inspire and influence other projects and processes, and also generate a greater understanding of what a democratic urban development is.

For me, co.creation is also a philosophy and a mindset. It is a complex concept and there are a wide spectrum of material, models, tools and guidance's of how to work with co.creation and participation. The huge amount of material can somewhat be difficult to navigate but is up to each individual to develop their own working model and toolbox. The intention with this thesis is to add another layer to the concept and ease the understanding and hence implementation of co.creation processes. There is also a hope that this thesis generate an interest for the reader to further explore co.creation and maybe be motivated or inspired to engage in co.creation projects.

Working with co.creation is also about to question the role of the profession. It takes architects, engineers and planners out of their comfort zone – from the drawing table out to new, practical and more creative processes in cross-disciplinary collaborations. It is about having one's expertise, but be open to input and new methods of working with design and development. For professionals to support a democratic urban development it is about taking social responsibility and find out ways to best support citizens having the freedom and ability to shape their own lives. This challenges us to think new and reformulate the discipline through innovative constellations that inspire to other and different agendas and expectations of the profession.

Lastly, exploring co.creation increased my personal interest and awareness, and triggered a curiosity to see what a society can become – if more people shared the privilege to build.

references

“Never demolish, never remove or replace, always add, transform, and reuse!”

- Lacaton & Vassal (2016)

literature

Abrahamsson, H. (2013) Makt och dialog i rättvisa och socialt hållbara svenska städer. KAIROS, Mistra Urban Futures Gothenburg, Göteborg.

Abrahamsson, H. (2015) Vår tids samhällsomdaning, Politiskt ledarskap, dialog och medskapande. KAIROS, Mistra Urban Futures Gothenburg, Göteborg. Retrieved from https://www.mistraurbanfutures.org/sites/mistraurbanfutures.org/files/hans_forskningsessa_skl_.pdf

Abrahamsson, H. (2018) Omvärldskunskap, samhällsförändring, medborgardialog, del 3. Projekt Medborgardialog, Sektionen för Demokrati och styrning inom Sveriges Kommuner och Landsting. Retrieved from https://www.omvarldskunskap.se/

Adler, I-L. (2015) Medskapardemokrati: Interaktiva styrningsprocesser och medskapande dialogarbetssätt. University of Gothenburg. School of Public Administration. Retrieved from http://hdl.handle.net/2077/40881.

Arnstein, S. (1969) A Ladder of Citizen Participation. Journal of the American Planning Association, 35(4), 216 — 224. doi: 10.1080/01944366908977225

Awan, N., Schneider, T., & Till, J. (2011). Spatial agency: other ways of doing architecture. Routledge.

Boverket (2019). Medborgardialog. Retrieved from https://www.boverket.se/sv/samhallsplanering/sa-planeras-sverige/kommunal-planering/medborgardialog/

Boverket (2020) Plan- och bygglagstiftningens utveckling. Retrieved from https://www.boverket.se/

Castell, P. (2013) Stegen och trappan – olika syn på deltagande. J. Stenberg et al. (Red) Framtiden är redan här: Hur invånare kan bli medskapare i stadens utveckling. Retrieved from http://publications.lib.chalmers.se/records/fulltext/191023/local_191023.pdf

Gehl, J. (2006) Life between buildings: using public space. Köpenhamn: The Danish Architectural Press.

Gehl, J. (2010) Cities for people. Washington DC: Island Press.

Gehl, J. [European Foundation Centre] (2013, June 4) Jan Gehl on changing mindsets about urban planning and living [Video-file]. Retrieved from https://www.youtube.com

Göteborgs Stad (2009) Comprehensive plan for Göteborg 2009-02-26: English Summary. Stadsbyggnadskontoret. Retrieved from https://goteborg.se/oversiktsplan

Göteborgs stad (2016) [SKA] Social konsekvensanalys – människor i fokus 1.2. Retrieved from http://goteborg.se

Göteborgs Stad (2017) Arkitekturprogram. Stadsbyggnadskontoret. Retrieved from stadsutveckling.goteborg.se/arkitekturpolicy.

Göteborgs Stad (2018) Arkitekturpolicy, Stadsbyggnadskontoret. Retrieved from stadsutveckling.goteborg.se/arkitekturpolicy.

Göteborgs stad (2020a) Stadsdelsförvaltningar. Retrieved from http://goteborg.se

Göteborgs stad (2020b) Planprocessen. Retrieved from http://goteborg.se

Göteborgs stad (2020c) Stadsbyggnadsprocessen. Retrieved from https://stadsutveckling.goteborg.se/stadsbyggnadsprocessen/

Göteborgs stad (2020d) Kunskapsunderlag till Översiktsplanen. Retrieved from http://goteborg.se

Göteborgs stad (2020e) Så kan du påverka. Retrieved from http://goteborg.se

Göteborgs Stad (2020f) Trygg, vacker stad. Retrieved from https://goteborg.se/wps/portal?uri=gbglnk%3a2015968355622

Göteborgs Stad (2020g) Göteborgs Stadstriennal. Retrieved from Retrieved from http://goteborg.se

GöteborgsLokaler (2017) Torguppdraget. Recieved from https://www.goteborgslokaler.se/om-oss/torguppdraget/

Hamdi, N. (2004) Small Change: the art of practice and the limits of planning in cities. London: Earthscan.

Hamdi, N. [the RSA]. (2010, May 10). Nabeel Hamdi – The Placemakers's guide to building community [Video-file]. Retrieved from https://www.youtube.com/

Hamdi, N. [UN-Habitat worldwide]. (2014, April 22). Nabeel Hamdi – Participation in Practice [Video-file]. Retrieved from https://www.youtube.com/

Jacobs, J. (1962). The death and life of Great American cities. London: Cape.

Murphy, M., Ricks, A., (2017, May 16) Portfolio: MASS Design Group. Architect Magazine. Retrieved from https://www.architectmagazine.com/design/the-new-empowerment

PPS - Project for Public Spaces (2007) What is placemaking? Retrieved from https://www.pps.org/

PPS - Project for Public Spaces (2016) Actions for Streets as Places: How Community Makes it Happen. Retrieved from https://www.pps.org/

PPS - Project for Public Spaces (2017) The placemaking process. Retrieved from https://www.pps.org/

PPS - Project for Public Spaces (2020) The power of 10+. Retrieved from https://www.pps.org/

SKR (2020) Medborgardialog: Medborgarbudget. Retrieved from https://skr.se/demokratiledningsstydning/medborgardialogdelaktighet

SKR 2017/18:230. Strategi för levande städer – politik för en hållbar stadsutveckling. Stockholm: Regeringskansliet. Retrieved from https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/skrivelse/2018/04/skr.-201718230/

Street Plans (2020) Tactical Urbanist's Guide: to getting it done. Retrieved from http://tacticalurbanismguide.com/about/

Unated Nations (2020) Sustainable Development Goals. Retrieved from https://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-development-goals/

pictures

picture 1: the global SDG (United Nations, 2020)

picture 2-4: Esto no es un Solar. https://estonoesunsolar.wordpress.com/

picture 5-8: Santiago Cirugeda, Recetas Urbanas. https://www.recetasurbanas.net/

picture 9-11: R-Urban. http://r-urban.net/en/

picture 12: 415 the Pavilion, authors own

picture 13: Storytelling circle, Emilio Brandão, Dare2Build

picture 14-17: Architecture program (Göteborgs Stad, 2017)

picture 18: SKA matrix (Göteborgs Stad, 2016)

picture 19: Eketrägatan tram stop (Göteborgs Stad, 2020f)

picture 20: open call in Frihamnen, authors own

picture 21: playground at Siriusgatan, authors own

picture 22: Fixoteket Hammarkullen, Emilio Brandão, Dare2Build

“it takes a PLACE to create a COMMUNITY
& it takes a COMMUNITY to create a PLACE”

- Project for Public Spaces (2016)

appendices

#1 - pamphlet
(note: print in A3 format, flip on short edge)

#2 - interviews

#3 - composition
digital exhibition

#1 - pamphlet

(note: print in A3 format,
flip on short edge)

this pamphlet is a product of:

© Annsofi Björkman 2020

annsofi.b.jorkman@gmail.com
SAR/MSA

Master's thesis at Chalmers school of architecture
Department of Architecture and Civil Engineering
Architecture and Planning Beyond Sustainability
Urban Challenges

Title: exploring co.creation
for citizen participation and influence
on public space
(where references can be found)

co.creation
process model

for citizen participation and
influence on public space

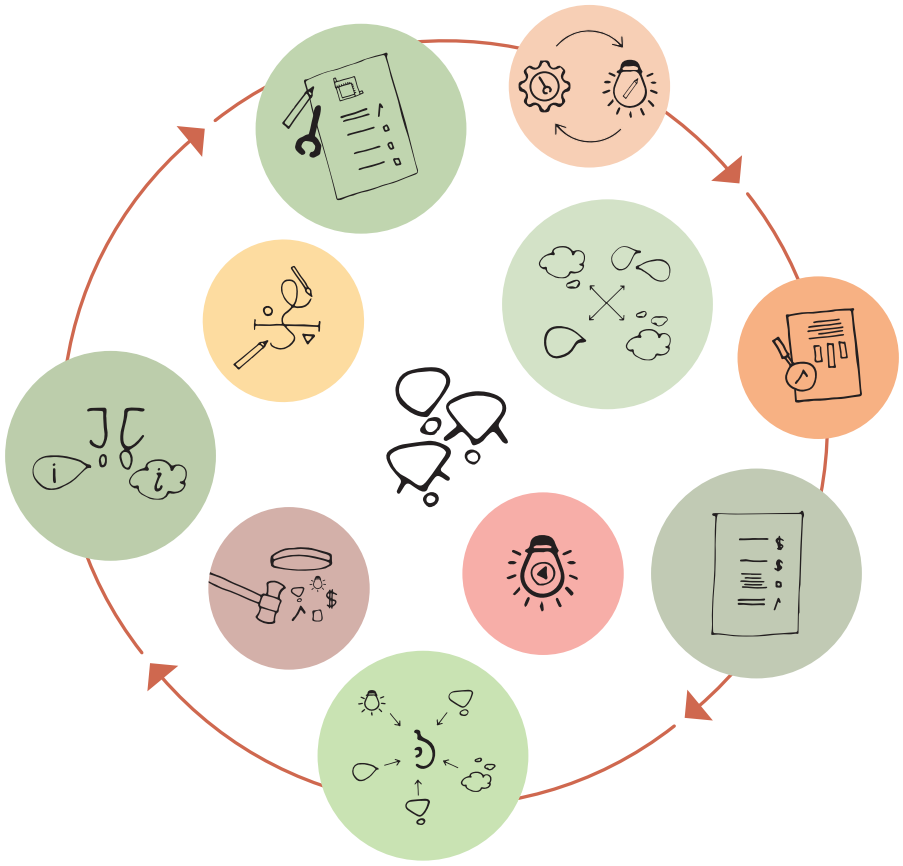

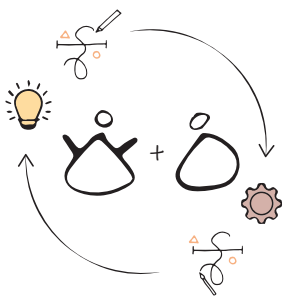

co.creation

Co.creation is a design concept where the end users are involved in the process to collaboratively define and tackle challenges together with the initiator. The concept is spread globally and is used in various disciplines, depending on context. Co.creation starts from the idea that everyone is an expert on one issue or another - everyone has something to contribute with - and the different levels of expertise people possess are equally valuable in co.creation. It means that anyone can influence the outcome but also the process.

Co.creation is based on user participation - to find common solutions to common problems. It is shared responsibility in partnership with other stakeholders. Partnership means respect and mutual trust, but it is not equal to participation. Political goodwill and a strong local organisation with good presentation are crucial conditions for participation to be able to work in practice. In urban development and planning it is about inviting the citizens to the decision-making process, and thereby balancing the power relations between the top-down and bottom-up perspectives. This strengthen and build trust to the democracy, but also establishes a common understanding from different perspectives and thereby creates a more relevant and directed development. It is a matter of combining factual and theoretical knowledge which the civil servants possess with what is called "experience-based knowledge". This means a change of new demands for both the city and the citizen roles as well as the principles of representative democracy. All interested parties should have equal access to information, and thereby equal preconditions for decision-making. The capacity for sustained dialogue applies not only to civil servants but also to citizens, who need to expect to invest a lot of time and energy. Early awareness of one another's conditions is therefore important to avoid disappointment and frustration.

Co.creation can be described as a process in which co.creators on equal terms participate continuously from problem formulation, action identification to implementation of actions. The co.creators thereby become co.responsible for the result. By confronting discrimination, exclusion and dissatisfaction, it is made clear what is possible and what is insufficient in the co.creation process, and this appears to be central to empowerment of citizens.

Political decisions are crucial for co.creation. Furthermore, it is important that there is a budget directed to citizen participation and co.creation. Clear communication regarding political missions and budgets, and possibilities of citizen influence is essential. Important is to clarify at what political level and by whom decisions could be made, what kind of agreements there are and how they practically should be implemented and followed up. From this grows the insight on how decision-making processes take place and hopefully also a greater understanding of democratic urban development.

level of citizen participation & influence

Sweden's municipalities and regions (SKR), has developed a graphic model for strategies and methods for citizen participation in urban planning. The model is a staircase inspired by Arnstein's "Ladder of citizen participation" from 1969, where the steps correspond to the extent of citizen's power in determining the end product. SKRs model consists of five steps:

information: one way communication.

consultation: citizens have a saying in certain matters.

dialogue: a form of consultation in which citizens' views are taken into account in the decision-making process, but not directly influencing the decisions.

influence: letting citizens participate in and follow the planning process and decision-making from idea to completed proposal.

co.decision: citizens have almost complete control, e.g. through a local, democratic organization with their own budget.

It is only in the upper segment of the model one can talk about real participation. This is what Arnstein defines as civil power: partnership, delegated power and, foremost, citizen control. At these steps, citizens have a direct formal influence on the decision-making, by being part of or forming their own boards of directors with clear powers.

The difference between SKR's model and Arnstein's is that the steps in Arnstein's ladder are a researcher's analysis tool while the staircase aims to help officials and politicians to design their methods. Arnstein's ideological attempt is to reach the top of the ladder, while SKR on the other hand describes the five steps more as equivalent strategies to choose from, although the degree of influence is different. Real co.creation processes are based on a high level of citizen influence and co.decisions.

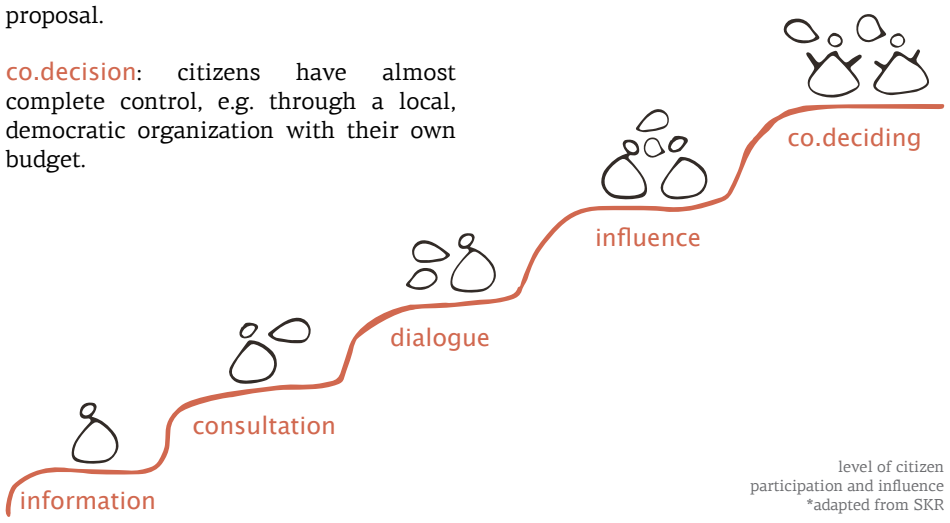

level of citizen
participation and influence
*adapted from SKR

co.creation process model

The roles of the actors vary depending on which of the phases is temporarily addressed. In practice, the participants move back and forth in the different phases, rather than in a chronological order and there is no clear grouping of stakeholders. It seems important to consider co.creation as a process where the roles of the actors are mobile. There should be an exchange of useful information, experiences, knowledges and ideas, based on equal levels of involvement. By nurturing a common cause, as well as by sharing the ownership of problems – and then consequently its solutions – action can take place. It has been shown that tangible results have been crucial for participation to be successful.

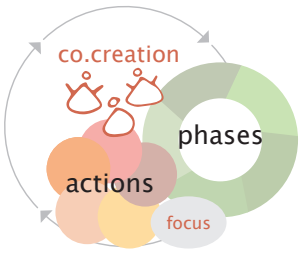

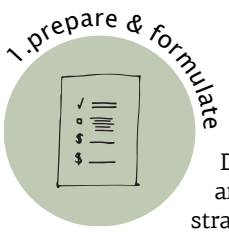

Define the purpose, conditions and goals of the event/project strategy.
.what do we intend to achieve and why?
. who should be involved and why?
. what resources are available?
. how are the results of the participation intended to be used?
After formulating the conditions, promote the event/project and invite to participation.

↕

link between cycles

The result from the reflect, evaluate & give feedback phase should be taken into account and work as a foundation for the prepare & formulate phase and the first steps of the next cycle. Focus on:
. Why are we doing this? Why is this important?

↕

Reflect on the experiences and analyse the process and achievements.
.what was said and done? +/-
. how did the power relations look like?
. who had a voice/saying?
. who participated and who was missing?
. what decisions were made?
. did we follow the plan and achieved what we wanted?
. what was the challenges or biggest struggles?
. did conditions change during the process? what? how did we handle them?
. what did we learn?
. what can and should be improved in following processes?

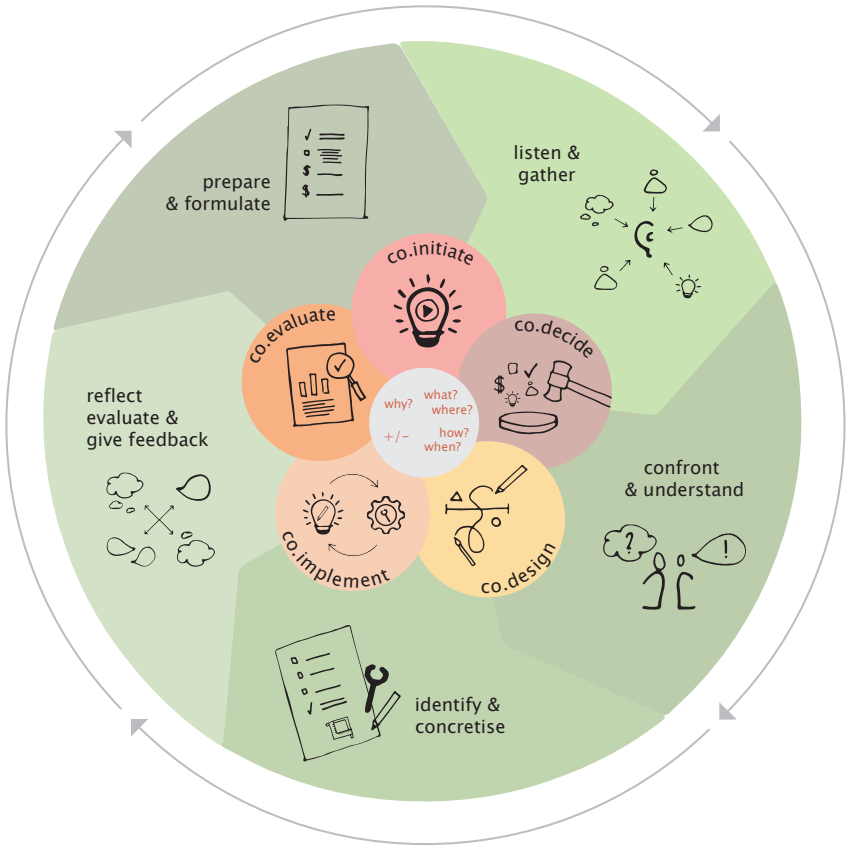

formulate strategy & objectives, establish collaboration platforms

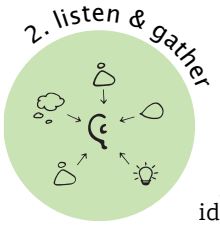

Connect and recruit participants and welcome ideas, wishes and needs.
.what and where are the issues or problems?
. how should they be treated or improved?
Do not say "no" to ideas and input, visualise instead different perspectives.

decide on program, procedure & expected outcome

Important is to establish how decisions during the rest of the process should be made and by whom!

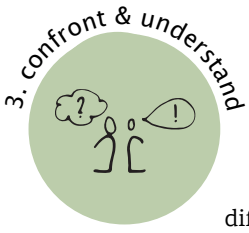

Analyse the biggest challenges through common reflection and problematise different perspectives which emerged during previous phase. Understand the time frame and the available resources as well as the legislative and social context and make clear what is feasible and what is insufficient for the specific event/project. To be able to find solutions that can lead to co.decisions, disagreements, dissatisfaction and dependencies in power relations should be raised as well as common values, targets and interests.
. what do we want and what is possible to achieve?
. how and when do we want to achieve it?
. how should we tackle disagreements or change in conditions?

assessment & follow-up of process & achievements

Design the action plan, by choosing one or multiple methods and define tasks, measures and responsibilities. Set adequate timelines and organise required resources. Then, implement the plan.

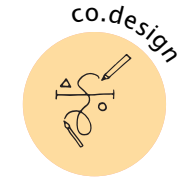

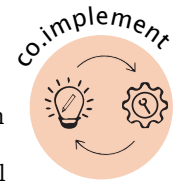

develop action plan & proposal, then realise the proposal

Design and implementation can be interlinked actions and performed as a Design & Build participatory project, depending on the event/ project scope and citizens' wishes of participation.

applied model

The co.creation process invites citizen to take part in decision-making, by open up the meetings and letting citizens select facilitator and project group as well as taking part in the screening, review and selection of proposals.

By working with Design & Build methodology when implementing the projects, engaged citizens can also take part in the realisation, which strengthens the ownership, commitment and trust to the process and concept.

Finally, during the evaluation phase, which works as a foundation for next cycle, citizens select the next facilitator and take part in the formulation of conditions and criterias.

Co.creation processes takes time, and it is suggested to start the second phase as early as possible of a new year of operation.

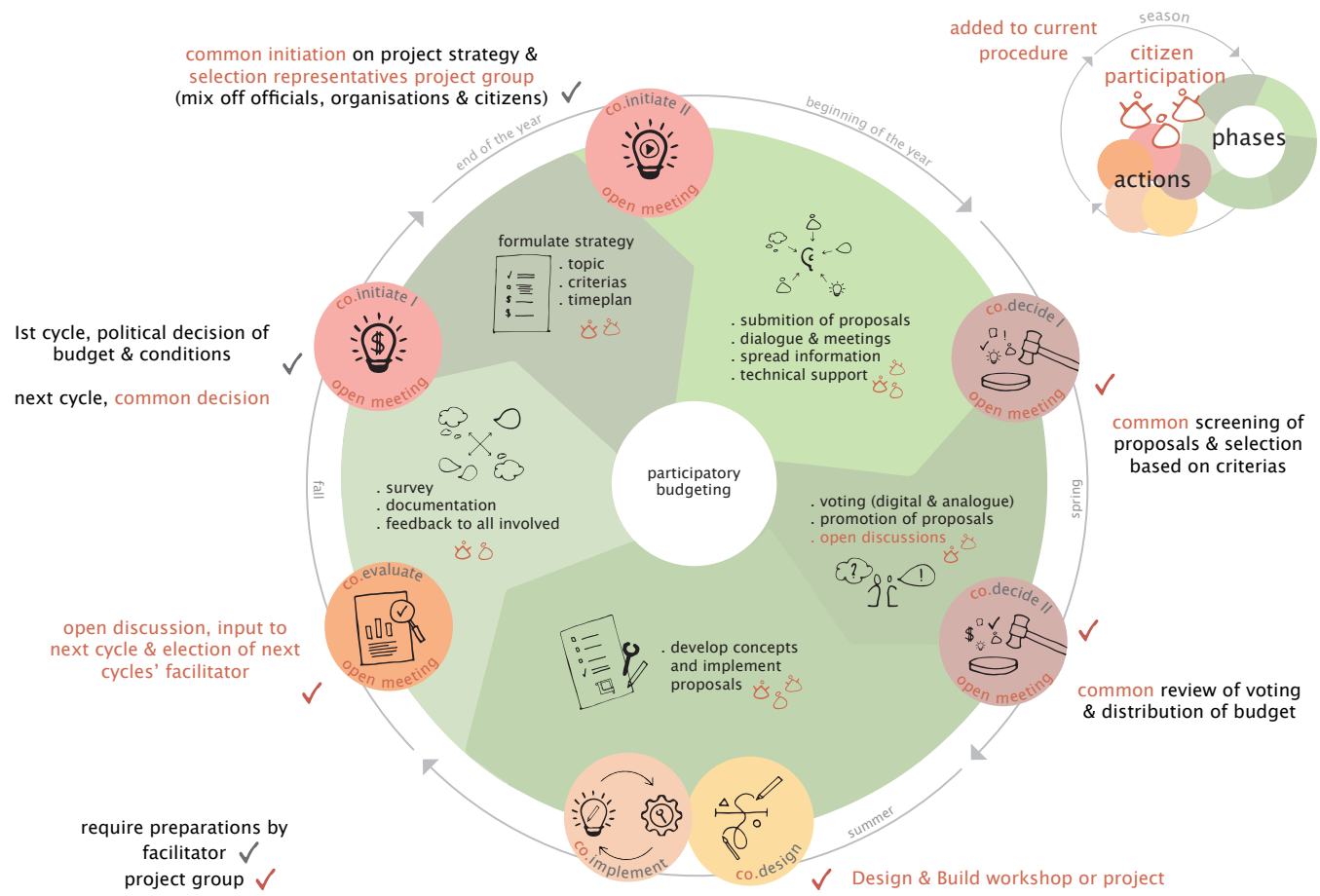

#2 - interviews

1: the Traffic Office

2: the City Planning Office

3: Stadsliv, Park and Nature Management

4: Park and Nature Management

5: SDF Östra Göteborg

6: SDF Majorna-Linné

7: Architecture and Civil Engineering, Chalmers University of Technology

Intervju 1

Svart: Projektledare social hållbarhet, Trafikkontoret, Göteborgs stad
Grått + [ ]: författarens kommentarer

2020-02-06 (11:00-12:00)

Berätta, vem är du och vad innebär din roll som ”projektledare social hållbarhet” inom Gbg stad?
Innebär att jag stödjer och leda kontoret kopplat till social hållbarhet. Den tjänsten har skapats under tiden jag varit här, så relativt ny tjänst. Arbetet går långsamt framåt. Det är inte så att vi jobbar jättesystematiskt med social hållbarhet, men det blir viktigare och viktigare. Min roll har främst varit att stödja DP-handläggarna, men egentligen ska jag ju stödja hela kontoret, men det är där vi har börjat med tanke på att vi har SKA/BKA-verktygen som är kopplade till DP-processen. Den funkar ju så (i gbg stad) att SBK äger DP-processen, men vi har en planavdelning också som stödjer DP-handläggarna på SBK med trafik och allmän plats – lösningar. Vi har inte bara gator, men vissa torg (som vi även delar med ParkoNatur och ibland kan vara Fastighetsägares). Vi har en del torg, gata och vi brukar kalla det allmän plats, då det kan vara så mycket mer än bara en gata. Det stödjer vi SBK med i DP-processen. SBK har ett övergripande ansvar/perspektiv, men de tittar ju på stadsmiljön också, vi sitter och jobbar i projektgrupper ihop.
Sen har våran förvaltning, jmf med SBK som har ÖPlanering tidiga skeden, sedan DP, sen släpper de ju – Vi har ju folk ju som stödjer in i ÖP också, så redan från tidiga skeden samt DP [som nämnt ovan], men sedan bygger vi ju även så vi är med i genomförandet och sen förvaltar vi ju också allmän plats. Drift, som snöskottning eller gata behöver byggas pga slitage. Så vi är ju med i hela kedjan.

Är det därför du har varit med i arbetet med SKA-verktyget?
Ja, precis, just när det kommer till det här (förvaltning). SKA arbetet har vi en utvecklingsgrupp i staden. Det är SBK som leder den, men sen så är Trafikkontoret, PoN + Social resursförvaltningen med. Social resursförvaltning är med i form av att de har Jämlik Stad – ansvaret, men där då även viss stadsutveckling är påkopplat på det programmet. Det finns ett målområde där som heter Skapa mer jämlika och hållbara livsmiljöer. Kulturförvaltningen är också med och gör en del BKA och jobbar med kulturplanering på det viset. Stadsdelarna är representerade.

De 10 SDF försvinner här nu vid årsskiftet i Göteborg, så blir det 4 stycken central nämnder/förvaltningar istället. ”Sköna utvecklingen – först decentraliserar man och sedan centraliserar man” hur kommer det sig, det kändes konstigt?.. Anledningen är nog att man ser att det skiljer sig mellan olika stadsdelar, i vilket utbud av service man har. De har haft sin egen budget och även uppdrag men som sett likadana ut för alla Förvaltningar, men att det har skilt sig mellan dem och nu tänker man sig att det ska bli en mer jämlik fördelning. Oklart om det blir så eller inte, men det är planen. Tänker att det blir ännu mindre kontakt med invånarna? Precis, ja. Eller vi vet inte. För på varje stadsdel har det funnits en Stadsutvecklingsledare, som har det lokala ansvaret och även medborgardialogsansvaret. Så det ska bli spännande att se vart den funktionen hamnar och det ska också bli intressant att se hur vi på våra förvaltningar ska kunna behålla (kontakten med) det lokala.

Är det för öppet och luddigt med medborgardialog för att veta vem som har ansvar för det? Min uppfattning är att det görs lite sporadiskt, om det finns intresse, vilja och behov och helt olika för olika platser. Och att det inte är någon riktigt som har ansvaret.
Stadsdelarna har ju haft ansvaret i form av att de ska se till att veta vad deras befolkning vill, iom befolkningsansvaret. De har sett olika ut på de olika Stadsdelarna också, men de har fört medborgardialogen genom att gå ut och fråga medborgare – det kan var allt ifrån stadsutveckling, till äldreomsorgen till skolan till vad de tycker och tänker om saker. Varje SDF har en lokal utvecklingsdatabas där de haft all sin information, och så ska varje SDF också tagit fram (tror 6 av 10 faktiskt har gjort det) en lokal utvecklingsplan kopplat till stadsutveckling kring vilka frågor som utifrån stadsdelens sida behöver utvecklas, som då deras nämnd vill att deras utvecklingsledare ska driva mot oss förvaltningar, och som vi också ska ha som grund. Sen har våra centraliserade förvaltningar (SBK, T o PoN) också ett ansvar att de ska fördelas jämt över stan och så. Så även

om en stadsdel säger ”det här står i vårt lokala utvecklingsprogram” så kan vi säga ”ja, det är relevant men kanske inte nu” lite sådär. Men det är deras plan (SDF) – dessa frågor är viktiga för oss, det här ska vi driva – men som också varit viktigt underlag för oss när vi ska utveckla en DP, för att få en första överblick över vad det är för frågor som rör sig i området. Men också att vi haft en person (från SDF) som vi kan ha med i processen, som faktiskt har en lokal kännedom på ett helt annat sätt. Det kommer ju nu att ta annan form, iom centraliseringen. Oklart hur bara än…

Tillbaka till SKA-verktyget, berätta mer om det?

Har funnits som redskap sedan 2012 typ, som vi jobbat med i DP på olika sätt. Jobbat in det i den gemensamma DPprocessen, GEM som man kallar den för. SBK oftast driver SKA. Sen är redskapet och processen byggt så att vi andra kan använda den också, det är inte så att vi använder den systematiskt men vi har ex använt den här på T i andra projekt när det kommer till andra skeden än DP. Men så har utvecklingsgruppen sett när man började arbetet 2012, eller anledningen till att vi tog fram dem (SKA/BKA), var att vi såg brister i vilket underlag man använde sig av. Inventeringarna, vem är det som får höras? Vad är det vi undersöker? Inventeringar av platsen, vad bygger vi kunskapen på? Arbetet har varit rätt så fokuserat på inventering och att vi gör SKA i tidigt skede där vi tittar på kvaliteter och brister, vi pratar med olika intressenter, Stadsdelen, tjänstemän från olika förvaltningar, men också i vissa fall tar man även in andra aktörer ex. skola, lokala organisationer, fältarbetare etc. för att försöka skapa sig en uppfattning om ”hur fungerar livet på den här platsen”.

I den bästa värdar ska det ske i två lägen, både vid framtagandet av planprogram samt planförslag (DP). Men framförallt vid framtagandet av planförslag, då det inte finns ett program för alla planer.
Det är så vi vill att det ska fungera, men det är fortfarande lite personstyrt beroende på vad handläggaren har för intresse, om vad som görs och inte görs. Men det bör göras en SKA vid ökad komplexitetsnivå för ett projekt. Komplexiteten innebär att man ska ut och dialoga och ta in mycket information. Medans en låg komplexitetsnivå kanske det räcker att en grupp tjänstemän sitter ner och pratar om platsen. Eftersom en plan kan vara så himla olika i omfång. Så det avgörs i samråd med SDF i ett tidigt skede om komplexiteten och om SKA skall genomföras.

Utfallet av SKA-verktyget: 1) rekommendationer för att ta in i DP-arbetet. 2) fortsatt arbete mot SH i tillägg till det som kan regleras i DP. Det är den biten som är intressant. Vart hamnar det?

Det är anledningen till att vi gjorde det här arbetet [uppdrag till White om utredning av SKA/BKA] då vi såg att det är bla här det brister. Vi gör inventering bra och så hamnar det i en planbeskrivning som påverkar DP ex husplacering, hur blir den allmänna platsen och kopplingar osv, men också att det kommer in i en extern planbeskrivning. Men sen blir oftast diskussionen om vad man kan ta in i planen och vad som tillhör nästa skede. Det kan vara allt ifrån gestaltning av allmän plats, som vi kanske äger mer här på staden, men det kan också vara hur kvartersmarken väljer att utforma och gestalta sin miljö. Dessa frågor kan man inte styra hur som helst i DP, den har en viss begränsning på vad man kan styra. Så hur får vi till det?
Vi har rådighet att styra över vår verksamhet här i staden, men vi brister i att få med oss frågorna i genomförandet. Vi måste börja titta på det mer tydligt.

Är utfall 2) nått som förs vidare till den med gestaltningsansvar (entreprenören, den som får upphandlingen/ utvecklaren)?

Det ser olika ut. Det finns ingen systematik i det, utan det beror lite på dels hur engagerad man som projektledare är i frågorna (dels de privata aktörerna utifrån, men också utifrån vem som i exploateringsskedet får uppdraget hos oss). Det finns ingen systematik i att du ska gå tillbaka och ”titta på det här och det här och det här” kopplat till det social. Det är ju e brist, det är det vi måste börja titta på. Det kan även vara frågor som ex vi minskar ner utomhusytan för den här förskolan och så kompenserar vi det med en närliggande park och om det ska vara realistiskt att förskolan ska nyttja den parken så krävs det ju personal ordentligt, det är ju en fråga utöver hela stadsutvecklingsprocessen på något vis. Den typen av frågor kan ju

också komma upp i den här formen av arbete. Det är fullt möjligt att planera så, just barns friytor är det som ofta prioriteras bort. Den frågan är ofta på tapeten och under diskussion.

Är det därför det också finns en BKA?
Ja. För i den bästa av världar ska vi bara ha en analys – eller ska vi inte ha någon analys överhuvudtaget. Men i den bästa av världar ska vi ändå ha SKA enbart, men nu ser vi att barnen oftast kommer bort när vi klumpar ihop allting, så därför har vi en specifik BKA.

Finns det även en kultur-KA?
KKA är på framtagande. Den finns, men kommer att gå till beslut snart att vi ska börja jobba med den. Då ska vi även titta på hur vi ska jobba ihop med den formen av verktyg, så att det inte blir så att det inte blir en inflation av KA. Livsmiljöanalys – hälsa och miljö, samt en Fritidsanalys utifrån fritidsaktiviteter vad det också tal om, ett tag började det bli väldigt många analyser… de har inte uppstått men det var en diskussion kring dem.
Hur bakar vi in KKA, var har de (S/B/K-KA) synergieffekter och var behöver de vara separata. De behöver vi prata om så att inte planhandläggarna drunknar i analyser som man ska göra också. Men KKA är mer kopplat till kulturvärlden, då man ser att de också glöms bort ibland. Det är ju allt ifrån kulturverksamheter till konst och kultur i stadsrummet.

Är det kopplat till policyn att 1% av budgeten ska gå till konst? Är KKA kopplat till den?
Jo, det tror jag. Den 1% regeln vet jag inte riktigt hur de kopplar den till KKA, men den regeln är väldigt ostyrd – eller styrd egentligen genom att konstnären har frihet att göra vad den vill. (Då anlitas en konstnär för den summan).
Är det möjligt att införa liknande policy och 1%regel kopplat till SKA? Och då ha med medborgarna och skapa platsen? Jo, vi har pratat om den. Det jobbar vi inte med nu...

Platsbyggnad i Frihamnen, jobbar med att skapa plats/identitet. Men kanske kan ske på andra platser med? Det är väl ett väldigt starkt verktyg – att människor får vara med att skapa platsen, även under förvaltning.
Tex vid Masthuggskajen tittar vi lite på ett nytt koncept med något som vi kallar för frizoner. Där vi pekar ut platser där vi skulle vilja kraftsamla för medskapandet. Det vi ser av resultatet av det – det är en idé fortfarande, inget vi har sjösatt så – men de verktygen vi tror vi har att jobba med då – för det är ju en sak när vi har själva byggskedet och så då har vi ju viss rådighet och viss peng, en investeringspeng som vi kan jobba med – men sen kommer vi till skedet ”vad händer med platsen när den är färdigställd?”, vem ska förvalta den? Vem ska se till.. I den bästa av världar om vi säger ex att vi bygger ett nytt område och så lämnar vi en tom yta, en grusad yta – det är det mest extrema tänker jag – och så ser vi när folk har flyttat in vad de vill ha där och vad vill de göra.
KUL!
Ja, men vi kommer inte komma till den ambitionsnivån riktigt, för det vi ser är att då behöver vi någon som driver det, det arbetet och den platsen. Det har vi inte riktigt möjlighet att göra, för det blir ju vi från T som gör det då. Men det vi ser är att vi skulle kunna i byggskedet – vi har ju någonting som vi kallar för evenemangsytor i staden, helt vanliga ytor (ex Storan, Bältesspännarparken osv) men vi har vissa ytor som folk ringer och frågar om att nyttja (ex. demonstration, till korvkiosk, till det hjärtat som står här nere vid Brunnsparken nu) och då guidar vi om vilka platser som är lämpliga/som skulle kunna fungera för det, vissa platser har vi tom utdraget för el och vatten som man skulle kunna koppla på sig på, andra platser har det inte. Det är det vi kallar för evenemangsytor – så hur kan vi skapa sådana ytor med bra förutsättningar för vissa typer av verksamheter att kunna flytta ut sin verksamhet. Genom mindre evenemangsytor lite här och var? Ja, men också kanske att skapa de evenemangsytorna i en medskapandeprocess. Lite ”vad skulle ni vilja göra på den här platsen? Och vad behöver vi då programmera den med? Kan det handla om att vi har flexibel belysning, kan man ha flyttbara bänkar och stolar, kan man ha en scen… eller för att medborgare ska kunna interagera med platsen ex. Rosen röda matta, samt DJbås i Helsingborg, som används lite olika i smått och

stort. Sånt? Ja, precis vad kan det vara då? Kan vi titta på det? Så att det också blir realistiskt för oss att hantera över tid.

Det här är ju från stadens sida och ytor. Men kan man inte lägga det på exploatören med – att genom SKA säga att medskapande är viktigt, så att det i planerna finns vissa ytor som lämnas öppna just för medskapande, som kan utvecklas när människor väl flyttat in och börjat använda platsen?
Jag kan det här lite för dåligt, men jag tror inte vi kan ställa den typen av krav (i en markanvisning). Däremot kan vi ju komma överens tillsammans med en exploatör, om vi jobbar tillsammans i DPskedet, för det gör vi ju i många fall, de flesta fall, och då kan vi jobba och komma överens om att de tar på sig att göra detta. Men det är inte något vi kräver/säger för att få markanvisning, utan snarare att man skakar hand på det. Jag är lite dålig på det skedet, men tror att det är så.

Är detta då ett sätt att arbeta med andra utfallet från SKA? Eller hur ser du för möjligheter där – med tanke på utredningen ni gjort – att det här är en väg att gå.
Det som kom fram från utredningen var om vi kunde jobba med en åtgärdsplan. Vilket vi jobbar vidare med nu om det är ett bra sätt eller inte. Vi tror det, en vi behöver jobba vidare lite med det. Och då skulle det då kunna vara – vi kan titta på förslaget som White kom med..
Åtgärdsplanen – grejen med den är att följa, vad säger inventeringen? Vad har vi då för målformuleringar som ska in i projektdirektivet som man skriver i början på ett planprogram eller ett planförslag (man skriver direktiv till både program och planförslag), och sen konkretisera mer och mer. Syftet är att komma ner till ”att den här formen av åtgärder skulle vi behöva få till” och att då gemensamt komma fram till att ”den här typen av åtgärd tror vi behöver göras på allmän plats, Tk tar på sig att genomför den” även om den kanske inte är någonting som man brukar jobba med..
Jag tänker att det är ett dokument som man bifogar till en planhandling (likt många andra dokument), men det är ju bara plankartan som blir juridiskt bindande. Men tänker att det är något man kommer överens om att ”det är det här vi ska göra” och det är något vi kan se tillbaka på och följa upp.

Pratade om mitt arbete, processen samt intresse av design.build (nämnde SI och D2B).
(Förklarade mitt intresse av medborgarinitiativ (desing.build med invånare) Hur man kan arbeta med den metoden för att adressera olika samhällsfrågor. Empowerment och känslan av påverkan i sin livssituation, identitetsskapande, samt vilka effekter det kan ge (trygghet, omsorg, engagemang osv.). Temporära insatser (arkitektoniska), strukturerade, eller/och spontana medborgar- eller organisationsdrivna initiativ). Tactical urbanism och Placemaking (likt Platsbyggnad i Frihamnen).
Där det är en ”grusplan”/friyta som ibland behövs – ”här har ni yta att göra någonting på”
Vi har ju ett gäng, en enhet som heter Stadsliv hos oss. Som jobbar mycket med tillfälliga lösningar, tillfällig aktivering av en gata. Tex, sommargågator. Och ”flygande mattan”, som blev en tillfällig plats som aktiverades genom olika event (kyrka, bibliotek, ws, osv). Stadsliv jobbar med befintlig mark och yta. Jobbar med allmän plats, som vi kan bygga om. Jobba med parkering och ytor, omdisponering av ytor som vi redan har, gaturummet.

Då är det tillfälliga lösningar, hur kan man ta det steget längre? Mer permanenta element. Hur kan man ta det längre än en veckas eller två månaders installation. Det tänker jag kanske måste komma in under planarbetet? För utvecklingen av en plats, eller är det STADSLIV också jobbar med? Eller är det bara om det behöver upprustning?
Ja, den formen... det skulle kunna komma från det hållet. Dels kan det vara att man ska rusta upp ett område, eller omdana någonting som inte behöver en DP, det kan vara PoN också som tar hand om sina parker, där de tar hand om sina lekplatser och hur de jobbar med det ser jätteolika ut. Men det kan också komma från, som Frihamnen ex där vissa saker som bastun byggdes i en medskapandeprocess som en tillfällig lösning, den vill man ju nu ska bli permanent. Den formen finns ju. Där jobbar man ju med Platsbyggnad. Bygga en identitet kring platsen innan den är byggs.

Intervju 1

Det är väl meningen med Platsbyggnad – Placemaking ideer – som man pratar om i social hållbarhet, att skapa identitet. Identitet är ett starkt begrepp att använda. Om man ser så tydligt att det skapar identitet, kan man inte jobba med det mer då, via SKA?
Det skulle kunna vara en åtgärd här (i Åtgärdsprogrammet) med SKA, men DP tar nog sällan det greppet. Det blir ett medskick in i genomförandet. Antingen Tk i form av allmän plats, eller PoN i form av park, eller i kvartersmark via en exploatör, som tar med sig den. Det kan inte regleras i en planbeskrivning, utan då får det bli någon form av åtgärdsplan. Som vi då inte jobbar systematiskt med, det har gjorts i vissa projekt – den formen av åtgärdsplan - men vi är sällan så våghalsiga så att vi hamnar här (i/med vad det du syftar på) för det går lite utanför hur vi vanligtvis brukar jobba. Däremot har vi ju Älvstranden Utveckling AB de är lite mer ”edgy” när det kommer till den formen av arbete, de har ju jobbat med Frihamnen. De ägs av staden som har i uppdrag att utveckla Älvstranden Syd och Norr, har de story ytorna som Frihamnen, Masthuggskajen, Gullbergsvass i sinom tid, Backaplan. De har dels mark som de äger, inte alltid Fastighetskontoret som äger marken, så de ska driva på. SBK äger DPprocessen, men de är med i ... de både förvaltar, bygger och utvecklar. Masthuggskajen är de dem som driver på om att skapa ”frizoner”. De ligger på oss lite grann och vill det, men de driver ju också på utifrån att de inte kan ta ansvar för det i efterhand [förvaltning], det måste hamna på Tk, för Älvstranden Utv mål i sig är att avveckla sig själva. De är där med uppdraget att utveckla Älvstranden, så när det är klart ska de bort. Så all typ av förvaltning måste hamna ner i linjearbetet, på Tk o PoN. De lanserar idéer och pushar på, vilket är intressant, men vi blir motpolen, men det blir ändå lite mer än om vi inte hade gjort nått – lite gas och broms mellan er och dem – ja, de har ingen koll på drift. Det i sig är mer komplext...

Fastighetskontoret äger ytor, men Tk o PoN förvaltar. Ja, precis.
Ok, tillbaka till Åtgärdsprogrammet:
Åtgärdsplan. Mall. Inventering > Målformulering > Nyckelfrågor för att nå målen - VAD > Åtgärdsförslag – HUR (luddigt, ex inom det här området behöver det göras nått, men inte exakt hur) > Ansvarig (Förvaltning eller Exploatör). Det här är ett förslag, som är tänkt att ske på DPnivå, Så går man ner och konkretiserar senare i nästa skede – i Genomförandet.
Jag tänker att ett sånt här Åtgärdsförslag – ex Masthuggskajen, som är ambitiöst, där har de jobbat med ett hållbarhetsprogram (vilket vi inte alltid gör), och en av åtgärderna där var att Masthamnsgatan ska utformas till ett lek- och aktivitetsstråk i medskapandeprocess med barn och unga. Den är ju en åtgärd som dels svarar på HURet för att vi ska skapa mer barnvänlig stad, men sen måste man ju bryta ner det ytterligare när man kommer till genomförandeskedet.

Det är det som är det svåra då, att överföra – Det här målen och idéerna på åtgärder till att faktiskt genomföras?
Ja, oftast hamnar vi i att vi har mål och sen har vi någon formulering/en planbeskrivning som säger att ”kopplingen här är viktig”, det här ”bör tänkas på”, det här är konsekvenserna utifrån ett socialt perspektiv. Men så hamnar vi inte i ..(realisering)… Många frågor kan vara så ”detta kan bli jättebra, ur ett socialt perspektiv” men ”det beror på vad som händer i gestaltningen”.

Ja, många av de här social värdena beror ju på – hur platsen kommer att användas, vad som kommer att ske, vilka människor som är där och hur aktiv platsen blir. Det är därför också som gillar idéen med ytor/frizoner – de här människorna är aktiva när det byggs, men vad händer om 5 år? Då kanske de är andra som är aktiva? Är det fixt då, eller kan platsen förändras? Efterfrågar flexibilitet i publika ytor? Kanske kostar, eller måste det kosta? Vad ser du där som kan vara flexibelt?
Enklaste formen av det hela, Masthugskajen som ex. Kommersen är en loppis som ligger i området, i ett fallfärdighus med graffitti och grejer på, det håller på att falla ihop. Men där inne finns det viktig verksamhet som är beroende av låga hyror ect ect. Nu vill man skapa ett Kommersen 2.0, man måste riva, lokalerna går inte att ha kvar. Då försöker man titta på det, Älvstranden kommer att äga den fastigheten, kommunalt ägt då, hur kan vi jobba med hyror och annat, och utanför den platsen då tänker man att den typen av verksamhet (loppis, cykelverkstad, + annat) vill spilla ut på gatan eller i det offentliga rummet där. Vissa tider på året, eller under helgerna. Vad krävs det då på den platsen för att det ska ske? Kanske behöver flyttbara

möbler? Kanske i form av möbler som vi skruvar fast, men kan skruva bort – är de fasta då? Eller de kanske vill jobba med belysning, kunna hänga upp saker. Man kan inte hänga belysning hur som helst (tex får man inte hänga belysning mellan lyktstolpar ex, inte ens tillfälligt, vet inte riktigt varför) men går det då att se till att prata med fastighetsägarna runt omkring så att det kan finnas enkla anordningar på deras fasader där vi kan hänga upp saker, vatten och el kan vi dra dit det så att det lätt går att koppla på för att man lätt ska kunna ha en marknad där, men det kan också handla om på en annan plats att vi gör en lekskulptur så att barnen kan hänga där. Eller om det finns en förening som får för sig att vilja ha en isbana här en månad om året, kan vi spola den då. Det kan ju vara allt ifrån att vi har avsatt yta, alltså inte har saker på den ytan så att det faktiskt går att göra saker på den, till att vi har skapat en scen eller nått så man kan nyttja. Preparerat med förutsättningar för en flexibel användning.

Tillstånd – användning av stadens mark – finns ej för tillfälliga byggen? Ex vindskydd, bänkar, odlingar, agilitybana, scen, färgläggning/utsmyckning? Osv. Hur gör man som medborgare? (för byggetablering då? 870kr i avgift). Är det enkelt?
Beror lite på. Söka tillstånd gör du här. Men ska du bygga någonting, måste du dels ha markupplåtelse, det ansöker du hos oss här, men i vissa fall behöver du ju även bygglov (de reglerna kan jag inte riktigt) och då är det hos SBK. Utan bygglov? Då räcker det att höra av sig till oss + polistillstånd. Agility ex, flexibelt, enkelt, flyttbart, utan tillstånd - får man göra det vart som helst? Då hänvisar vi nog till specifika platser, där vi ser att det är lämpligt. Men kan bli nej även fast tillfälligt.

Tack!

mail

[2020.02.06] Hej,

Tack för ett trevligt möte och bra samtal! Nu har jag transkriberat intervjun, det tog sin lila tid, vi hann prata om mycket men ändå inte allt ;)

Vi pratade om det - att brister med SKA ligger i överföringen av utfallet till/i genomförandefasen och att ett förslag (som ni arbetar med nu) är att ta fram ett åtgärdsprogram som ska ingå i projektdirektiven - men utan att jag själv gör tolkningar utifrån vårt samtal undrar jag om du skulle kunna utveckla svaret om vad du ser för styrkor/svagheter med verktyget SKA och att jobba med det? För-/nackdelar.

Sen nämnde du något precis när vi skildes åt om en intern SKA? vad innebär eller menas med det?

Vidare undrar jag om du kan dela dokument som vi pratade om
- Handledning för detaljplanearbete
- Gråberget: SKA + annat material relevant för analys av plan och genomförande i förhållande till sociala värden.
- Likande material från andra områden där SKA har genomförts och även byggnation färdigställts? alt påbörjats?
- ev. (ej färdigställda) rapporten från White? För att läsa i syfte att förstå bättre, inte att hänvisa till i mitt arbete.

Sist undrar jag om du skulle kunna hänvisa mig till någon på Stadsliv, som skulle kunna svara på mina frågeställningar och ge ytterligare ett perspektiv.
tack på förhand, Annsofi

[2020.02.12] Hej Annsofi,

Åtgärdsplanen ska inte bara ingå i projektdirektivet utan det vi har arbetat fram som förslag är att justera lite i planprocessen för hur de sociala frågorna tas omhand i detaljplanen för att de ska få större genomslag i genomförandet. Det är ett förslag än så länge som inte är förankrat eller som vi har fått ok med att gå vidare med. Vi är idag duktiga på att göra inventeringar av sociala värden på en plats som blir till grund för detaljplanen men ofta, inte alltid, så stannar det där. Det blir en utredning. Vi vill, och det är meningen att det ska fungera så även idag, att det ska vara ett förhållningssätt och ett perspektiv som finns med genom hela planeringen av projektet så att de sociala värdena får direkt påverkan på resultatet, för detaljplan är det resultatet plankarta och planbeskrivning.

Intervju 1

Efter att detaljplanen är klar och vunnit laga kraft så kommer vi in i ett nytt skede där vi ska detaljplanera, projektera och bygga det som detaljplanen säger. För kommunen så är vårt ansvar allmän plats i form av gata, torg och park. Då vill vi att det som har kommit fram och diskuterats och värderats i den sociala analysen i detaljplanen även kommer med in i gestaltningen och planeringen av allmän plats. Men den informationen tenderar att falla bort. Dels pga att planbeskrivningen oftast bara tar upp det som detaljplanen har rådighet över, vilket inte är detaljgestaltning så som markbeläggning, bänkar, belysning mm. Vilket också har betydelse för det sociala perspektivet.

Med åtgärdsplanen så vill vi försöka att styra samtalet redan i detaljplanen om vilka former av åtgärder som behöver till för att skapa ett bra område ur ett socialt perspektiv. Även frågor som går utanför detaljplanens rådighet och sedan dokumentera det. Både uppslaget på åtgärd men också vem som är ansvarig. Åtgärdsplanen blir på så vis ett resultat eller leverans men som måste föranledas av en process som är integrerad i planprocessen. Det ska inte bli en sidoprocess, vilket vi ser risker att det kan bli, utan det ska vara integrerat så att de sociala frågorna blir grunden för detaljplanen.
Var det ett svar på din första fråga?

Den interna SKA-gruppen är på stadsbyggnadskontoret. Vi har en stadenövergripande utvecklingsgrupp för BKA och SKA där flera förvaltningar kopplade till stadsutvecklingen är med. Å sedan har stadsbyggnadskontoret en egen grupp där de arbetar med utvecklingen av själva detaljplanerna. De är stadsbyggnadskontoret som har tagit fram handledningen för SKA i detaljplanearbetet exempelvis även om utvecklingsgruppen har varit med som granskare.

Person på stadsliv som du kan kontakta är Ulrika Åkerlind. Stadsliv arbetar mer med den befintliga miljön och ibland också själva byggplatsen och är inte inne i planprocessen. Så går du det spåret med din uppsats att prata tillfälliga åtgärder och medskapande på det sättet så tror jag att det är lite annat spår. Men det behöver inte vara fel, bara så du är medveten om det. =)

Bifogar några dokument. Vi har inget bra underlag kopplat till genomförandet än tyvärr, eftersom vi inte arbetar så tydligt i det skedet. Men underlaget från detaljplanen kopplat till Gråberget hittar du på följande länk.
https://www5.goteborg.se/prod/fastighetskontoret/etjanst/planobygg.nsf/vyFiler/Gråberget%20-%20Bostäder%20m.m.%20vid%20nedre%20delen%20av%20Ärlegatan-Plan%20-%20samråd-Social%20Konsekvensanalys/$File/04SocialKonsekvensanalys.pdf?OpenElement

Återkom om du har fler frågor.
Hälsningar

[2020.02.21] Hej,

Ja, tack för referenser och svar! Det var ett mycket bra svar, men jag har följdfrågor :)
Angående åtgärdsplanen, som du säger ska styra samtalet om vilka former av åtgärder som behövs för att skapa et bra område ur ett socialt perspektiv. Det kan ju innebära en mängd åtgärder. Så jag undrar om inte en åtgärd skulle kunna vara att lämna friytor för co.creation/samskapande projekt?
Du nämnde under intervjun att ambitionsnivån känns för hög om att lämna en friyta (ex. En tom grusplan) och att ni inte kommer nå till den nivån för då behöver ni någon som driver det (arbetet och den platsen) och att ni inte har möjlighet till det idag, men skulle inte det kunna gå att lösa/ordna/styra upp genom åtgärdsplanen? Genom att exempelvis sätta det som en åtgärd och komma överens om vem sen som är ansvarig för det. Det behöver ju inte vara någon från Trafikkontoret, utan det kan vara utvecklaren som gör det eller genomföras som en arkitekttävling, involvera kollektiv eller självbyggerigrupper och/eller studenter som sedan levererar en underhållsplan till förvaltningen som äger ytan. Detta har ju exempelvis gjorts med Park och Natur i samarbete med Chalmers då ett uteklassrum byggdes i Gärdsås mosse i Bergsjön förra sommaren.
(https://www.chalmers.se/sv/institutioner/ace/nyheter/Sidor/Nu-kan-undervisningen-dra-at-skogen.aspx)

Det finns ju ett intresse (som växer) av att jobba med med/samskapande projekt hos bland annat arkitekter, kommunen skulle kunna involvera/bjuda in till samarbete – som på liknande sätt med 1% policyn med konstnärer i projekt, men här i stället genom platsskapande av publika ytor med invånare. Eller hur ser du/trafikkontoret på den tanken?
mvh

[2020.02.24] Hej Annsofi,

Du har helt rätt, att samskapa något i ett projekt är en klockren åtgärd i en åtgärdsplan. Exempel på det är att en åtgärd i hållbarhetsprogrammet för Masthuggskajen, där man testat att lite arbeta med åtgärdsplan men utifrån ett

holistiskt hållbarhetsperspektiv, är att Masthamsgatan ska designas till ett lek- och aktivitetstråk i medskapandeprocess med och för barn och unga.
Exemplet med Gärdsås mosse är också bra men du måste skilja lite på processerna och också budget och ansvar vilket gör detta lite mer komplext.

Om vi börjar med exemplet med frizoner som är något som vi testar i Masthuggskajen (vilket är en detaljplan, alltså ett helt nyexploaterat område) så var en grundtanke att man lämnar en eller flera ytor som man inte programmerar förrän efter att allmän plats är färdigt. Utan att man istället kanske väntar i fem år, gör lite olika tillfälliga lösningar i en medskapandeprocess under dessa fem år som till sist leder till en permanent lösning. Just det konceptet är svårt att hantera utifrån att vi inte har någon i vår organisation just nu som kan möta upp ett sådant koncept. Vi har inte de personella resurserna. Men i teorin skulle det kunna fungera.
Det vi dock istället gör är att ha den medskapandeprocessen under tiden vi bygger med syfte att skapa en permanent plats men med flexibla lösningar vilket gör att platsen kan användas i flera syften. På så vis kan platsen leva lite av sig själv.

Sedan ska vi också skilja på nyexploaterad mark och befintlig mark. Exemplet med Gärdsås mosse är ett projekt som ligger på Park- och naturs område. Det vill säga det har inte föranletts av en detaljplan utan är redan detaljplanelagt område som park- och natur väljer att utveckla. Det samma gäller oss, de gator och stadsrum som vi äger och förvaltar kan vi välja att omdana så länge det är inom ramen för gällande detaljplan. När vi arbetar med tillfälliga åtgärder idag, som exempelvis sommargågator så är det just på befintlig mark. Även upprustning av torg etc gör vi utan att ändra detaljplan och hoppar därför det skedet. Och även sådana former av utvecklingsprojekt kan göras, och kanske t.o.m är enklare att göra i medskapande eftersom planeringsprocessen inte lika lång.

Gav det dig en tydligare bild?
Hälsningar

[2020.02.28] Hej,

Ja, tack det gav en tydligare bild. Och tack för att du tar dig tid att svara!

Exemplet om Masthuggskajen låter väldigt intressant. Nyexploaterat område där grundtanken om friytor fanns. Det liknar nämligen idén med att utveckla befintlig mark genom medskapandeprocesser, jag menar att man kan ju inspireras av sin egen organisation och skapa friytor i detaljplanen som inte planeras utan ”lämnas” (som ”tactical voids”) för att sedan ”utvecklas” när människor väl flyttat in eller börjat använda platsen av ex er egen organisation (stadsliv?) som förvaltar befintlig mark. Vad skulle krävas för att ni skulle få de personella resurserna till det? Krävs det politiska beslut, utökad budget eller omorganisering i någon form?

Skulle det var möjligt att få se matrisen i åtgärdsplanen ni arbetar med igen?

Trevlig helg

[2020.03.13] Hej Annsofi,

Sent svar efter att jag varit på semester och sedan sjuk.
Det är precis som du skriver i dina frågor. Det krävs politiskt beslut som ger oss mer resurser alternativ omprioritering av resurser för att vi ska kunna arbeta med den typen av projekt över tid.

Åtgärdsplanen för sig är nog lite svår att förstå utan förklaring. Det är bara en matris utan den behöver sättas i sitt sammanhang och i sin process. Den är ju också än så länge en idé?
Men är det nödvändigt att koppla just friytor som lämnas för medskapande till åtgärdsplanen? Menar att det kanske krånglar till det lite. Går det inte att formulera ett problem enbart kring friytor som lämnas som metod för att medskapa?
Hälsningar

[2020.03.16] Hej,
Jag förstår inte riktigt vad du menar med:
"Men är det nödvändigt att koppla just friytor som lämnas för medskapande till åtgärdsplanen? Menar att det kanske krånglar till det lite. Går det inte att formulera ett problem enbart kring friytor som lämnas som metod för att medskapa?"

Intervju 1

Efter att förstått processen, stadens arbete och de olika budgeteringarna som ligger för nyproduktion & planering vs underhåll & drift lite bättre ser jag din poäng och håller med om att medskapande på befintlig mark kanske är rätt/enklare väg att gå - potentialen med snabbare processer, vilket medskapande ofta/egentligen kräver för att vara framgångsrikt. Det är absolut kanske det första steget man kan/ska ta för att uppmuntra/initiera medskapande. Jag arbetar vidare på det spåret (tack för input till det!), men hur ser du att medskapande av publika ytor skulle kunna kopplas ihop med planprocessen? Jag menar att via åtgärdsplanen skulle man kunna pusha mer fokus på det sociala perspektiven/frågorna - via medskapande - även när man skapar nya ytor? Å då är ju medskapande bara ett förslag på åtgärd, men om man får till det är det ju en metod som berör många sociala frågor. Jag tänker att det inte är just skapandet av friytor som är det viktiga, utan att skapa "utrymme" för medskapandeprocesser - som skulle kunna vara ett förslag på åtgärd/arbetsmetod vid nyexploatering?
ex på åtgärd: "ytan som förenar dessa [x, y, z] fastighetsgränser och bildar en mindre allmän yta ska lämnas som den är efter exploatering och sedan utvecklas via en inbjudande medskpandeprocess med de inflyttade/berörda i respektive fastighet/brukare av platsen (vilket kan vara boende, verksamheter, service, föreningar och förbipasserande) när inflytt har skett. XXX är ansvarig för genomförandet och (befintlig eller genom processen nybildad) XYZ sedan för förvaltning."
(ber om ursäkt för den simpla formuleringen :)..) eller hur skulle du formulera en likande åtgärd? Eller är jag ute och cyklar? går det att på annat sätt ta upp frågan? med koppling till kommentaren ovan från dig om problemformulering och metodanvändning som jag inte riktigt förstod?..

Sen var bilden på matrisen lite suddig, så jag kan inte läsa av rubrikerna för kolumnerna?
mvh, Annsofi

[2020.03.19] Hej,

Ja, det jag menade var det du sedan förklarade med lite bättre ord =). Medskapande i form av frilagda ytor som metod går att använda i många sammanhang och för att initiera och arbeta med den metoden så behöver vi inte ha ett detaljplanearbete som kommer med det som en åtgärd. Å funderade därför på om det begränsar dig lite att koppla det helt till planprocessen i ditt arbete. Men som du skriver nedan så kan absolut den formen av åtgärd som du beskriver nedan vara relevant (å tycker inte att den var förenkelt formulerat, fackspråk krånglar bara till det ibland). Det kan också vara relevant att arbeta med medskapande av en plats under byggtid för att dels skapa mervärde under själva byggtiden men också i form av att undersöka hur en plats kan programmeras och fungera. För att sedan färdigställas inom ramen för själva byggnationen tänker jag.

Här kommer rubrikerna i matrisen:

- Inventering
- Målformulering
- Nyckelfrågor
- Åtgärdsförslag
- Ansvarig
- Konkretisering av åtgärd
- Skede
- Ansvarig för uppföljning
- Tidigare dokumentation

Hälsningar

Intervju 2

Svart: 1 + 2, Strategiska avdelningen, Stadsbyggnadskontoret, Göteborgs stad
Grått + [ ]: författarens kommentarer

2020-02-25 (11:00-12:15)

Hur har ni arbetat med SKA? Vad jag har förstått ger det två utfall från verktyget: 1 direkt tillbaka till planprocessen och 1 del som ska föras vidare till genomförandet.
2: Det är det vi tittat på nu. Vad vi har sett är att det inte är så lätt att följa processen i alla sammanhang. Hur kan vi verkligen se att vi får någonting från ax till limpa. Från en dialog och tidiga skeden till att det verkligen byggs och förvaltas. Det är egentligen så det ska vara, men om läser verktygen (de här skrifterna och matrisen) så är det mycket i planprocessen, men man behöver ju också ha ett bra överlämnande i genomförandeskedet. Det är det vi håller på att försöka utveckla tydligare, med att göra ett sorts åtgärdsförslag och göra det tydligt.

Vad ser ni för styrkor/svagheter med att arbete med denna metod? Är det just överlämningen? Intern SKA grupp? (utvecklingsgrupp för SKA/BKA) vad arbetar ni med där?
Interngrupp SBK samt en för hela staden med alla byggande förvaltningar + andra förvaltningar som behöver vara involverade. Hela tiden är det avvägningar som ska göras. När man gör en BKA ska man göra en inventering ur ett barnperspektiv och titta på vilka brister som behöver åtgärdas och vilka kvaliteter som behöver bevaras eller utvecklas. Sen gör man utifrån det gör man ett åtgärdsförslag där de här aspekterna finns med, sen är det ju andra aspekter som ska in – ekonomi, miljöfrågor, kulturmiljöfrågor och massa andra frågor. Så att själva planen blir en kompromiss, i bästa fall sammanfaller allt och det blir bra. Det vi ibland har svårt att följa är vad vi egentligen sa utifrån ett barnperspektiv var väldigt viktigt och hur har vi lyckats få med det i processen? Om vi säger att vi ska bygga en stad som är bra för barn, måste vi ha med det och göra det tydligt.

Är det (följa processen, motivera, väga upp SKA/BKA perspektivet) då som saknas i verktyget?
Egentligen finns det där, men att vi behöver bli bättre på att jobba med det. Jag tror också att det mycket har handlat om, de senaste åren, att det varit en ganska hög press på att få fram mycket planer som också gör att man… ja, jag säger inte att man inte gör SKA/BKA men att [det har blivit bortprioriterat?] nja, eller att om det är väldigt mycket saker som ska in, tänker jag att om man inte är väldigt tydlig med inledningsvis vad det var som var viktigt kanske det är svårare att få tryck i frågorna. Och sen så har vi också GEM [stadens gemensamma planeringsprocess - detaljplanearbete i projektform.] där vi för 4 år sedan tog fram ett sätt hur man dockar an SKA/BKA in i den processen där det ska bli tydligt i [hänvisning till dokumentet: Handledning för SKA/BKA i detaljplaneprocessen] där har man sagt att i det här skedet behöver man få ha ett möte kring de här frågorna och de behöver komma in hur man ska ta det vidare.
Men det är ju under planprocessen, så det tar ju slut här vid nästa fas (implementering)?
Precis, det är det vi ser nu att vi behöver på något sätt… men det står ju i verktygen ändå att det handlar om att dokumentera väl för att det ska gå att föra vidare. På nått sätt är det en inneboende självklarhet att vi inte bara ska göra det i en planprocess för att det sen inte ska bli någonting, men det kanske är just DET som gör att ... man beskriver planprocessen så tydligt så man glömmer bort att det måste ju också hända i nästa steg. Eller inte glömmer bort. Ja, du fattar...
1: jag kanske bara spekulerar, men det är ett så tydligt ansvarstagande i planprocessen genom PBL i att hantera de sociala frågorna, medans i genomförandeskede är det kanske inte lika tydligt. Eller jag vet inte hur den lagstiftningen ser ut. Hur väl du behöver, liksom, det är mycket såhär, jag tänker att du behöver alla miljödomarna för att kunna bygga men det är ju inte lika hands-on tydligt som jag förstår det som kring de sociala delarna. Så att ansvarstagande i nästa skede [genomförandet] är beroende vad som sägs att man måste göra.
Är det för att det går mellan olika aktörer, stad till utvecklare, i det skedet?
1: Det kan vara staden som är utvecklare med, men det är att det går från en plan- och bygglovsprocess som är en myndighet och juridisk prövning till någonting som inte är juridiskt” på samma sätt.

Intervju 2

2: Det var lite därför verktyget togs fram där 2011-12, med en utbildning för hela staden där man bjöd in väldigt brett för att vi skulle få ett gemensamt språk med de som sen ska ta det vidare, tex Trafikkontoret som bygger allmän plats och Park- och Naturförvaltningen, osv. För att man skulle få en större förståelse för det och att just de 3 förvaltningarna, förutom SBK, finns med i GEM processen, skulle också borga för att det blir ett överlämnande iom att de är de som sedan tar över i nästa steg. Sen har vi inte lika utvecklat med exploatörer och fastighetsägare. Det är också ett steg vi behöver titta på.

Är inte många exploatörer med i planprocessen?

2: Ja, men frågan är hur mycket de är med i det här arbetet. Intresset? Det kan vara så, men det handlar mer om kanske att de bjuds in till 1-2 workshops där de förväntas medverka och kan komma med input och så, men sen är det ju planhandläggaren som håller i själva processen. Det kan ske genom att man har möten och träffar under resans gång, men på något vis ansvaret här [pekar på planprocessen i diagrammet] och hos respektive planhandläggare.

Vad för krav kan ni ställa på exploatörer om att ta hänsyn till det som kommer fram/ut i SKA/BKA i ert förarbete med invånarna? (i en markanvisning, eller för vidare arbete i genomförandefasen – då markanvisning ofta sker före DP arbete) Kan man ställa krav på nått sätt? Eller hur ställer ni krav?

2: Jag vet inte hur jag ska svara. Jag vet inte om man kan sälla krav.

1: Vi får inte ställa särkrav. Det har varit en stor fråga, men att man inte får egentligen säga, apropå konkurrens, alla ska kunna konkurrera om då markanvisningen, så tex särkrav som jag förstår det ”den här energiprestandan” osv att det skulle snöa in på att man bara har ett system då som inte gynnar marknaden. Det är lite så jag har förstått det men.. Det gör ju att man inte får lov att ställa vissa särskilda krav.

Kan man inte säga att det ”här - utfall 2 av SKA/BKA - ska ni ta med eller beakta? ”Ni måste använda er av det här materialet” för att motivera eller likande, går det inte att ställa sådana krav?

1: Allt som är inom, nu pratar du om det skedet som är inom dvs ställa krav i ett tidigt skede och problematiken i det, men sen har du ju vid överlämningsskedet när du har ett bygglovsskede – där man då måste prata med bygglov, vad är det som krävs.. Där har de ju tydliga ramar, tex måttsättningar och måste uppfylla regler/standarder, tillgänglighetsanpassning osv, de har ju sådana delar att du måste liksom redogöra för.. Det har vi suttit lite med i Hammarkullen, att redogöra för ytor tex utanför hemmet, där skulle kunna vara vissa sådana saker, men det finns ingenting som står tydligt ”du måste ta hänsyn till det som har gjorts tidigare i den här (SKA/)BKAn”, utan det [andra tidigare nämnda faktorer] är reglerat efter BBR, byggnormer och annat.

2: Isf är det iaf att haka på det, om vi ser när vi gör en BKA som väl går in i någon form av lagstiftning, då kan man kravställa utifrån det. Det kan finnas saker som kanske inte gör det, och då är det lätt att man behöver utveckla det... Jag tänker nu när barnkonventionen är lag så pratar tex Boverket om – det enda som egentligen står i PBL om barn, det handlar om ”tillräckliga” uteytor tex, och så är det upp till kommunen att svara för vad som är tillräckligt. Det ser olika ut i alla kommuner. Vi gör avsteg ifrån det som vi idag har, tex nu pratar jag bara förskola/skola, för det är bara en del, barn ska ju kunna finnas i hela staden, men där är det 35kvm. Boverket rekommenderar 40kvm/barn och förskole-yta, medan GBG har sagt 35. Tror STHLM säger 30. Men sen är det gör vi ju avsteg från det, genom att vi säger ”vi får inte till den ytan här”. Då ser man vad betyder egentligen de kraven/inriktningar/rekommendationer.

1: Det är ju en bedömningsfråga från fall till fall, är det tillräcklig stor yta. Det är det som är det svåra, hade det varit lagstiftat att det måste vara på samma sätt som ex. tillgänglighets måttsättning eller krav på hiss över 3 vån, då hade det varit en ökad tydlighet i det. Samtidigt så går det när du är inne i planprocessen, så skulle en myndighet apropå när DP väl antas, men man skulle ju kunna, eller skulle du få upp den typen av fråga redan innan i planen – ”vi ser att ni inte har redovisat tillräckligt stora ytor” också från Länsstyrelsens håll sådär, annars kommer vi överpröva planen om ni inte åtgärdar det här. För det har ju oftast med, såhär ”ni har inte redovisat ytor för dagvatten” eller sådana saker då kan ju Länsstyrelsen säga nej ”vi kommer inte att godkänna den här planen”. Det är ju ett väldigt starkt incitament för att redovisa och för att göra åtgärder så att man hanterar MKM för vatten, luft och buller. Men den typen av incitament har jag inte varit med om hitintills utifrån barnperspektivet eller de sociala perspektiven på samma sätt.

Intervju 2

[…]

Det står i SKAer, den om/från Frihamnen + att ni jobbar med Platsbyggnad, där står det i SKAn iaf att när det väl ska genomföras så ska invånarna vara med. Aktivt. Om man inte kan ställa krav på det till exploatörer – här är väl Älvstranden AB med (är staden, har vilja, med i tidigt skede och pushar för platsbyggnad), då kanske det är lättare att få till. Men hur kan man jobba med detta/ställa krav på ”aktivt deltagande av invånare” till någon annan?
2: Jag tror inte att man kan ställa det kravet. Det kan ju vara att någon exploaterar och sedan säljer och då är det ju en helt annan person/företag.
1: Du kan ju då ha suttit och tagit åtaganden och lovat saker här [pekar på diagram - i ett tidigt skede/under planprocessen] som sedan inte går att lägga på nästa.
Ni säger att ni inte kan ställa (denna typen av) krav, är det för att det måste komma uppifrån? Eller kan man inte börja ställa krav och se hur det artar sig?
1: Jag funderar också på det, jag tror om det hade varit ett tydligare krav från stat och den nivån så hade det varit lättare att motivera det själv. Är det för att man inte vågar eller inte kan göra det själv i dagsläget? Nej, men det är för att allting handlar om att det kostar pengar. Det är en ekonomisk fråga i slutändan och hur mycket man är villig att släppa in, vad går att påverka. Har du redan ett konceptfärdigt hus, hur mycket i designen kan du påverka då?

Fokus på publika platser. Kanske i gränsland där vissa fastigheter möts eller torg och grönområden. Då har det inte lika tydliga ”spelregler” som ex husen har i detaljplaner med mått och färg osv. Det är inte lika tydligt för de publika ytorna. Det känns som att de offentliga ytorna är lite lösa, har inte alls samma krav med ex antal sittplatser per kvm yta torg osv.
2: Har du läst Arkitekturpolicyn? Det finns ju inte mått och sådär, utan mer visionärt. Inkluderande och för alla. Osv
Den har jag läst, men som du säger är den lite ”luddig”. Man ska jobba med ”det här och tänka på det här” men HUR?
2: BKA är då lite mer konkret. Men dessa är inte så konkreta verktyg. Matrisen är ett konkret verktyg. Men det här [hänvisar till folder om BKA] är en kunskapssamling. Som ger ”vad är ett barnperspektiv när du planerar”, mer som en påfyllnad kring vad barnperspektivet är. Sen är Matrisen ett sätt att inventera ett område, utifrån dessa aspekter och skalnivåerna. Det kan man ju utröna. Och i den kan man också hitta specifikt vad det är som är viktigt att förändra eller stärka. Så på det viset är ju den ett verktyg, men det finns inget som säger antal hit och dit. Där finns ju PBL, men inte så mycket och inte med det perspektivet. Och inte från ett socialt perspektiv heller, eller äldre osv.
1: Det är ju också det som är så svårt, när det är olika förutsättningar för olika platser. Det finns områden med jättemycket barn, där kanske man behöver planera för mer ytor för det, eller särskild tanke på bostadsgårdarna, eller småhusområde med ytor eller äldreboende då måste du tänka på ett annat sätt. Där är svårt att tänka, då husen är reglerade på ett annat sätt, oavsett vart husen står så ska de uppnå det här och det här, men eftersom terrängen och platsen och omständigheter runt omkring ser så olika ut, gör ju kanske det att de ger lite mer skiftande i vad som sägs. Hade man satt dessa ”riktlinjer” att det behövs så här många sittplatser hade det kanske motverkat då folk sätter sig på ett annat ställe ändå, men att säga att det behövs hiss i det huset ger inte samma /påverkar inte på samma sätt. Då det inte har med kontexten att göra på samma sätt.

Jag antar att viljan finns från Staden. Man vill väl, men finns det en frustration?
2: Ja, det är väl det vi känner lite och därför vi valt att plocka fram och utveckla arbetssättet och också på nått sätt se det just som ett arbetssätt och inte som en utredning. Det kan ju vara så att i arbetsgången från tidiga skeden till genomförande och kanske också vidare till förvaltning så behöver man göra utredningar. Men SKA/BKA är inga utredningar i sig, utan det är mer hur vi jobbar med.. och därför kanske det är ett lite olyckligt namn tycker jag, för det handlar ju mer om en analys om vi fått ett bra socialt/barn-perspektiv på den här platsen. Har vi fått med de här perspektiven i planeringen. Men det kanske vi bara måste bli tydligare med.

Intervju 2

Hade varit enklare då om det hade kommit uppifrån (från en annan nivå) att det SKALL jobbas med?
1: Ja, kanske! 2: Det handlar ju också om vad vi vill, tror att vi (staden) fortfarande säger att vi vill ha en bra stad för barn och då måste vi ju också fråga oss ”okej hur får vi det då?” För i slutändan är det ju ändå politiska beslut, eller hänger på politiken. Och det vi kan göra i dagsläget är att beskriva den här miljön kanske och beskriva ”här kommer det bli bra resp inte så bra för barnen pga det här och det här”. Så att man på nått sätt får bra underlag för beslut. Det tror jag är det ena, att vi behöver bli bättre på att beskriva också problem och möjligheter.

[…]

Hur jobbar ni med återkoppling? Reflektion. Utvärdering när ett område väl utvecklats?
2: Dåligt med det. Så här är det. 1, allt tar så lång tid. Det är inte så mycket som är byggt idag sedan vi startade med detta 2012. Det finns några områden som vi tittar lite på, vi har haft 3-4 praktikanter som har kollat på genomförda SKA/BKA som utvärderat. Som ligger lite till grund för det utvecklingsarbetet av BKA/SKA vi arbetar med nu (åtgärdsplan), vi har tittat lite på hur det ser ut när vi gör våra SKA/BKA, det ser jätteolika ut. Det kan vara svårt att förstå. Ibland skriver man både inventeringar och åtgärdsförslag i samma rutor, det blir väldigt otydligt att förstå. Det har vi sett att en viktig del i att kunna ta saker vidare är att det är tydligt dokumenterat så att man förstår. Jag tycker att vi skulle kunna bli mycket bättre på att följa upp.
1: Det kan ju vara ett exempel att titta på en DP som innehåller en offentlig yta och titta på hur den har beskrivits och se hur det sedan blev. Vad blev ytan sen.
Precis, Har försökt hitta exempel på det. Men har bara fått Gråberget. Vad finns det mer för områden där SKA/BKA har genomförts? Där det har börjat byggas.
2: Selma Torg. Vi brukar säga Gråberget. Praktikanternas arbete – jag kan skicka dig utvärderingarna. Det har handlat mer om vad vi behöver bli tydligare på, inte så mycket platsspecifikt, utan snarare hur vi gör SKA/BKA.
1: Kollar (i databasen) lite DP vilka år de är från, finns ju många 2021 planer som byggs.
2: Det är ju lite speciellt, de har ju fått platser i staden som kanske inte är så optimala tex. Där har man ju fått kritik för att man inte har haft ett bra barnperspektiv, alltså det blir inte bra för barnen i många av de 2021 planerna som 1 pratar om. Det var ett antal. En grupp DP som är på olika platser i staden. Det har följdforskats på av Chalmers, så det har kommit en rapport där man då pekar på bla ej bra barnperspektiv och de här platserna kanske inte var optimala från början. De är ju lite speciella, så det kanske inte är intressant. Å andra sidan ska vi fortsätta att jobba lite på det sättet, så det kanske ändå är intressant. Jag kan skicka vidare den rapporten.

SKA i Frihamnen var bra och tydlig, men då får man se sen hur det blir med det, då det hinner gå lång tid, och personer byts ut..
2: Det är ju det som vi ser i arbetet som vi började med i höstas – att det både beror på personer, och funktioner, några av de personer som sitter med i GEM-processen, det är inte samma personer sen som jobbar med genomförandet. Så då ska det ju ske en överlämning även internt. Och så finns inte de korskopplingarna. Det är inte bara i SKA/BKA det är ett problem, utan det finns ju andra gestaltningsprogram där vi har sett brister. Hur tas det egentligen vidare? Kvalitetsprogram och gestaltningsprogram genom hela processen.

[…]

2: Vi har tagit fram några exempel på, så här gjorde man här och så vidare, det kan jag visa dig. Hur man har jobbat med SKA/BKA på olika sätt. Vi har ju Masthuggskajen, men där är ju ett så stort och så mycket andra projekt kopplat till det.
1: Synd med Selma Lagerlövs torg, den är från 2014. Den är också för tidigt, där vad jag kan se finns det inga handlingar som visar på SKA/BKA har genomförts, det kanske har gjorts en light-version, men det finns inget dokumenterat där man kan följa hela processen, hela vägen. Perspektiven finns ju med, men du eftersträvar

kanske något man kan titta på och följa upp.. Det är ju nästan så att det tar 5 år.. utvärderingar och sedan ska det bli byggt… Kvillebäcken, också tidigare..
1: Generellt brukar man räkna med att det tar 2.5 år, men så snabbt brukar det ju inte gå. Men säg att du började med en detajplan 2014 när verktyget implementerades så antogs den kanske 2016-17, så har du kanske bygglov 2017-18 så börjar du bygga 2019, då är du ju någonstans här nu.
2: Det ju tyvärr väldigt få (där man kan följa hela vägen).
[De tog upp exempel, läste i planhandlingarna/programmen och reflekterade att det ser olika ut].

2: Det vi har tittat på här [visar intern utredning/kartläggning på projektor] är hur olika handläggare har jobbat med SKA/BKA. Högst ovetenskapligt. Här står det 2017, Härlanda, Lunden. Där har det inte hunnit hända någonting. Men det var mer ett exempel på att det är svårt att förstå - vad är vad när man gör den [SKA/BKAn]. Här är en annan. Arbetet är i interna gruppen, där vi gjort lite nedslag för att se hur vi har jobbat med SKA/BKA på olika sätt. Här har man gjort en som är inventering, åtgärdsförslag och en för konsekvenser [matriser] av hur det skulle bli. Otydligt vilket område det var. Men här har vi Gårdsten 2015. Det kanske kan vara ett område man kan kolla på hur det har gått. Du är ute efter offentliga platser... 1 rätta mig om jag har fel, men det är väldigt sällan som att vi tar fram DP för att göra en bättre plats, det är snarare kopplat till utveckling av bostäder och verksamheter.
1: Ja, det är sällan... kanske en trafikförändring, det kräver en DP, men en DP ändring för att utveckla en offentlig plats som inte är förskola eller skola det har jag hört väldigt sällan om. Det har med komplexitetsnivån att göra då – om man bara ändrar funktion så gör man inte PDprocess. Ja, precis. Innehåller det mycket bostäder och de delarna så behövs det...
2: eller viktiga allmänna funktioner som är viktiga för allmänheten. Men däremot, det som blir intressant när man förtätar så tar man ju ibland allmän plats i anspråk, tex att man bebygger en park eller vid en park och då påverkar man ju de offentliga platsernas storlek och så. Eller om man skapar/bygger mycket så måste man ju tillgodose att de finns tillräckliga ytor och så, det finns ju med.

Det jag är intresserad av är delaktighet, och den delen av medborgar- engagemang/involvering. Hur känner man delaktighet? Tillhörighet? Jag har fått vara med och påverka? Och hur känner jag att jag har fått vara med att påverka som bor här? Det tas upp och pratas om lite i SKAn, det tycker jag är intressant. Det känns lättast och tydligast i offentliga ytor, men det kanske också har mer med underhåll sen att göra. Men det är kanske två delar också – planering och underhåll. Att det under planering kan lämnas ytor (friytor, flexibla) för att det sen när människor flyttar in ska kunna skapa en plats själva. Det tyckte jag var tydligt i Frihamnen, men ej Gråberget.
2: Man måste också fundera på att Gråberget är en existerande offentlig plats, med en identitet då är det viktigt att träffa de invånarna och stärka den identiteten som finns där. Frihamnen är en plats som idag inte har någon koppling till några människor, förutom att det tidigare var en arbetsplats för många, det finns en identitet som Göteborg som hamnstad. Och man kan ju också fundera på när det handlar om Platsbyggnad, om vi gör det för att skapa en annan identitet för att förädla en plats. Det kan ju också ha ekonomiska incitament, att vi uppmärksammar den här platsen som plötsligt blir intressant. Vi kan få exploatörer som kommer dit, då blir det extra viktigt om vi har etablerat människor möjlighet att påverka den här platsen, kommer det att få fortsätta? När det här blir en svindyr plats. Missförstå mig rätt här nu, men hur jobbar vi med det? Den långa sträckan. Ja, det är ju en speciell plats för att det inte är en så tydlig plats riktigt...
1: Generellt är det ju så att den byggda miljön är ju bättre utgångspunkt då det speglar det egentliga läget. Det är ju väldigt få ställen där man kan ha det på det sättet som Frihamnen.

Vad kommer ske nu när SDF försvinner? Vem får Medborgar-/befolkningsansvaret då?
2: Det kommer delas upp lite förmodligen, inte helt utträtt än. Det finns nått som heter Konsument- och Medborgarservice, och de kommer antagligen få mycket mer ansvar kring dialogfrågor och sådana saker som tidigare har legat på stadsdels/utvecklingsledarna. Sen kommer det bildas en ny nämnd och förvaltning

Intervju 2

”Individ- och Familjeomsorg”, där kommer delar av det arbetet också finnas som handlar om den lokala kunskapen kring områdena.
För det hänvisas i många dokument om/till SDF.
2: Ja, vi är på frågan. Grundskoleförvaltningen låg också tidigare på SDF, kring frågor om förskola/skola som är viktiga i planeringen för barn och unga. Fick frågan från en av dem där – ”ni måste faktiskt hitta en ny modell för detta nu när SDF försvinner, vem ska vi hänvisa till och vem ska sätt komplexitetsnivån tex?”. osv.

Det jag är intresserad av är medskapandeprocesser, hur medborgare får vara med att fysiskt skapa en plats, i publika ytor. Inomhus och utomhus. Tex, referenser själv från Chalmerskurser, Social Inclusion och Dare2build i Hammarkullen och Bergsjön. Där har jag sett det ske, samt via Platsbyggnad i Frihamnen och lite aktivitet på Ringön + genom tillfälliga projekt GBG Stadstriennalen samt projekt Trygg vacker stad, då det var medskapandeprojekt. Men jag hittar inget mer, jobbar staden med det? Tex på i Hammarkullen, då de handlar om medborgarinvolvering, fokus på medborgardialog och involvering. Hur jobbar ni med det då?
1: Relevant fråga, för på vilket sätt ska man vara involverad. När vi har pratat nu i sånt tidigt skede, det vi har samlat i planeringen ska kunna ha en påverkan i processen, att den kunskapen vi har från medborgarna ska genomsyra i ett tidigt skede i processerna. Tex, vet vi olika saker, tex att många vill rusta upp torget och vad de vill göra, så ska det genomsyra processen. Sen hurvida man de fakto får vara med och bygga, det är en fråga här [pekar på genomförandefasen på diagrammet] som SBK inte styr över. Varför inte? 1: Det ligger inte inom.. vi har inga incitament, förutom Platsbyggnad som är på ett sätt en udda fågel i vår verksamhet, så har vi inga incitament. Vi har inga pengar att bygga. Det gör Trafikkontoret, det gör Park och Natur. Så vill man följa så är det den typen av förvaltningar, om man ska vara krass. Även om vi sitter på systemen och vill föra in synpunkter under tidens gång, så är det de [andra förvaltningarna] som är med under hela vägen som också har möjlighet att förvalta det i form av, ex grönytor. Då skulle man kunna göra ett medskick till PoN, att de ser till då att många får vara med i det. Men det är ett beslut som de tar, det kan inte vi säga till.
2: Jag tänker att det just är det med inriktningar, där vi ser att det är viktigt, men vi kan inte tvinga. 1: Det är många (invånare/aktörer) som har sagt också att de kommer in för sent i processen, man får vara med här och bygga lite, men att de inte fick var med när det diskuterades om det skulle byggas eller vart, det fick man inte vara med på. Så det är både och. Det är det vi har kunnat se, att det behövs både och (inflytande i planprocessen samt genomförande). Vad är viktigast, det är jättesvårt.
Man kanske har lite olika perspektiv (på de olika förvaltningarna) man jobbar utefter. Så när man väl kommer till genomförande och väldigt platsspecifikt så måste det ju ändå har grundats med förutsättningar, även med personal. Så det måste ju komma från större/bredare att hela staden vill jobba med detta. Som tex Platsbyggnad som är en ny avdelning 1: ja, 2 personer arbetar med detta, ett 2021 projekt. Jubileeprojekt. Bättre att prata med Kristoffer, Sam och Jessica om det. Då kommer det ju från en annan nivå, inte från planeringsprocessen, utan hur vill staden att det ska vara. Man kan ju inte bara uttrycka visioner och sen inte se till att det går att genomföra, utan här tar det stopp [hänvisning till genomförandefasen i diagram].
1: Ja, men det är olika delar som inte hänger samman (i stadsutvekcklings processen). Vi ska prata imorgon i Hammarkullen, om Barn som medskapande processer. Där ska vi också redogöra lite för vad vi har sett att vi kan peta in i olika processer, på den långa sikten och de delarna. Men vad jag vet finns det ingen… SDF är iof där, det är väldigt gynnsamt på det sättet, de håller ju samman en grupp – ”utgruppen” – som jobbar mer på kort sikt. utgruppen? SDF, Bostadsbolaget, PoN och Trafikkontoret, i en arbetsgrupp där man ser över hur man ska rusta upp den fysiska miljön utifrån trygghetsåtgärder och olika delar. Här är det ju också såklart upp till aktörerna själva, Bostadsbolaget ex, som rustade upp en yta utanför aktivitetshuset vid Fixoteket, tror barn har varit med och gjort mosaiken. Det kan man ju kolla på från Hammarkullen, olika medborgarperspektiv som man kan jobba med på olika sätt. På ena stället har man varit med och byggt lite och på andra har man dekorerat och så har man ju arbetat med hela den centrala parken, då var ju medborgarna involverade på olika sätt. Bostadsbolaget som äger sin mark har ju alla möjligheter att göra vad de vill med det. Där kan man ju prata med dem om hur de känner och tänker.
Det beror på så himla mycket, man måste ju planera för det men sen ligger det på Trafikverkat, PoN och Fastighetsbolagen att genomföra och förvalta ...

Intervju 2

1: De som ligger i genomförandedelen, apropå hur väl och villig man är att bjuda in där att involvera. Om man pratar om att bygga tillsammans eller vara involverad, för det ger ju mycket mer direkt (effekt), när de sitter på de delarna [mandatet, ansvaret?]. Men då är också frågan om hur mycket har man puttat på hur de delarna ser ut (i planprocessen). Ofta är det så att du är i ett läge, tex när du söker bygglov tex, du måste ju söka bygglov som inte är enligt DP eller är enligt DP också, hur hanteras det..
2: Det kan hända väldigt mycket där också. Och det kan hända att man gör mycket saker som ska göra någonting, men det finns ingen bäring. Man bjuder in till någon sorts dekoration, och det blir problematiskt också. Det kan ju hända. Vad ser du för problematik med det? Jag ser problematiken i att vi skapar saker som vi tycker att folk ska vara med att göra, ist för att vi utgår från viktiga saker. Vi ska sätta spår i vår miljö för att vara mer rädda om den, kan man prata om, men var det just det som barnen ville göra? Eller var det någonting annat de faktiskt ville göra tex? Såklart samma sak för vuxna. Det är 1000 frågor i en, och jättekomplext.

Hur söker man då bygglov för något som man inte vet hur det kommer bli?
1: Jag vet inte riktigt. Jag har haft samtal med bla Emilio på Chalmers, som varit lite frustrerad kring det. Och det vi har sagt, dit vi har kommit nu så har dels Bygglov här varit med i den processen några gånger och det är något man vill uppmuntra. Vi vill kunna möjliggöra för det. Det har det på chefsnivå sagt, vi vill kunna göra och bistå med kompetens. Men vi är en myndighet, men de kraven som finns kan man inte frångå. Man måste ändå kanske hitta att lämna in handlingar och de delarna, det är regelverksfrågor och säkerhetsfrågor som måste finnas med, som kanske är ett hinder – eller är de det? Nu finns det ju ett antal exempel, då kan man ju kolla på dem och se hur man har gjort, de kan bli exemplifierande. Det kan man ju kolla på en sammanställning av dem, som en guide fortsatt hur man vill se de på andra delar i staden. Gör man det här på en plats, eller i en kulturmiljö där det finns massa hänsynstaganden så är det ju en annan sak…
2: Tänker också på Ringön med tillfälliga bygglov och sådär. Det som vi kan med den här myndighetsutövningen beskriva att det finns ett behov, så får man ta det från det och med goda exempel då från andra hållet påverka. Om vi säger att det är viktigt med medskapande, vilket jag vet att det är, då behöver vi hitta möjligheterna för det.
1: Det är ju intressant att titta på det med tillfälliga bygglov och det, utifrån att ofta tillkommer det då man inte vill göra en stor plan för det här, det är inte helt säkert, vi behöver få dit en förskola snabbt eller baracker på nått sätt. Det är oftast baracklösningar som man ska plocka bort efter ett tag, medans det här är något annat man bygger och vad är tillfälligt bygglov då? Det kanske är rimligt att den sådan paviljong är byggd för att stå i 10 år, är den byggd för att stå längre, nja kanske inte. Var det inte så med bastun i Frihamnen med, tillfälligt bygglov men nu ska den bli permanent? 1: Jo, vi kan permanenta det sedan i en DP. 2: Det är det som händer lite nu med de jättetråkiga förskolorna (barackerna/paviljongerna) med.. Så det finns både för och nackdelar..
Men det tänker jag med det här medskapandeprojekten – de behöver inte vara för alltid, eller långt perspektiv som med ett hus/byggnad på samma sätt. Utan platsen ska kanske förändras lite mer. Kanske mer då ligger på PoN + Trafikverket, vid underhållning. Men vad har ni för plan där, hur jobbar ni med involvering och tillfälliga lösningar som kanske blir kvar en längre period?
1: Precis, ja men visst. Kontakta Ulrika Barkman, PoN, Jämlikarbetet + Trygg vacker stad.
2: eller Linn Ryding, PoN, tidigare SDF Lundby SKA/BKA. + Lokaler för kreativa näringar.

1: I morgon ska vi prata i Hammarkullen om Barn som medskapande. BKAn vi gjort där tillsammans med en skola. Långt- och kortsiktigt projekt. Delaktigt inflytande, finns mycket gjort, men var inte helt tydligt att det var just bans perspektiv. Bor många barn i området, sätter krav på miljön. Finns bra värden, pga 60-tals byggnorm, positiva aspekter som behöver bevaras. Framhäva vad som är positiva världen och hur man förhåller sig till det i planeringsarbetet (3 olika DP igång i området nu).

Tack!

Intervju 2

mail

[02.02.2020] Hej 1 och 2,

Tack för ett bra samtal. Nu har jag transkriberat och läst igenom, vi hann prata om mycket men jag har ett par korta följdfrågor som jag hoppas ni (kanske framförallt 1) kan svara på ☺

Bland annat om de tillfälliga byggloven, de tillfälliga medskapandeprojekten (som genomfördes via Trygg vacker stad samt Göteborgs Stadstriennal) och Chalmersprojekten vi pratade om mot slutet. Vart kommer de in i planprocessen eller gör de ens det? Chalmersprojekten samt de tillfälliga projektprojekten kanske ligger utanför och genomförs i redan DPlagt område? men de i Frihamnen måste väl på nått sätt ligga inom detaljplanen för området? Eller ses de som tillfälliga projekt som aktiverar platsen under tiden, men som sedan kommer att förändras/försvinna när DP väl fått laga kraft och ska genomföras?

Sen undrar jag hur man tänker sig i just utformningen av Hammarkullestationen med medskapande i genomförandet? Finns det en idé om det nu redan under planarbetet? Hur skulle det kunna se ut? Vilken förvaltning är det som kommer att ha ansvar för det?

Sen tackar jag för att jag fått en bra och klarare bild om hur SKA/BKA används och jobbas med.
Men är nyfiken på att läsa de dokumenten du (2) nämnde om och undrar om du kan dela med mig?

- SKA/BKA utvärdering (praktikantarbete)
- Intern utvärdering om handläggarnas arbete med SKA/BKA

Så nämnde du även en annan utredning/utvärdering

- Följdforskning av Chalmers på 2021 planer

Tack på förhand, Annsofi

[05.03.2020] Hej Annsofi!

Här kommer det du efterfrågar!
https://research.chalmers.se/publication/509032/file/509032_Fulltext.pdf
Bästa hälsningar, 2

[bifogat dokumnet: **Sommarrapporten 2015 – Sociala aspekter i detaljplaneprocessen** innehållandes granskning, analys och bedömning samt reflektion om sociala frågor genom planprocessen och arbetet med dess samt SKA processen.]

[20.03.2020] Hej Annsofi – svarar nedan i orange färg

Bland annat om de tillfälliga byggloven, de tillfälliga medskapandeprojekten (som genomfördes via Trygg vacker stad samt Göteborgs Stadstriennal) och Chalmersprojekten vi pratade om mot slutet. Vart kommer de in i planprocessen eller gör de ens det?
De kommer inte in i planprocessen på något sätt idag. När du gör arbeten inom den fysiska miljö eller på byggnader behövs det oftast bygglov vilket är en annan process än planprocessen se gärna https://www.boverket.se/sv/byggande/bygga-nytt-om-eller-till/bygglov/
Bygglovsprocessen kan ske separat från planprocessen. Ofta följs planprocessen av en bygglovsprocess – i bygglovsprocessen finns också möjlighet och ska närmaste grannar höras i ärendet. Vore spännande, då ofta fokus ligger på planprocessen att även belysa bygglovsprocessens potential för medborgardeltagande.
Chalmersprojekten samt de tillfälliga projektprojekten kanske ligger utanför och genomförs i redan DPlagt område? Ja det gör dem. Nedan se bild över vart det finns detaljplan i Hammarkullen. Det är endast där det är vitt i kartbilden som det inte finns en plan. Underliggande stor gul är en stadsplan från slutet av 60 talet. Vidare indikerar det andra om ändringar eller detaljplaner som ersätter denna gjorts.
men de i Frihamnen måste väl på nått sätt ligga inom detaljplanen för området? Ser ut som att det inte ligger plan i frihamnen. Det är ovanligt i centrala staden att det inte är planlagt.
Eller ses de som tillfälliga projekt som aktiverar platsen under tiden, men som sedan kommer att förändras/försvinna när DP väl fått laga kraft och ska genomföras?
Detaljplanen är den som slutligen bestämmer om vad som ska finnas var och vilka regler att förhålla sig till. Dvs var park område – var gata, var bebyggelse. Exempelvis(som jag förstår det) har förenklat arbetet med

jubileumsparken gjort att parken hamnar och tar plats på en viss plats i detaljplanen istället för att man tidigt i detaljplanen pekat ut hur stor park och var parken skulle ligga.

Sen undrar jag hur man tänker sig i just utformningen av Hammarkullestationen med medskapande i genomförandet?
Gällande Hammarkullestationen ingår den inte i detaljplan, här kommer det främst behöva sökas bygglov för olika åtgärder. Tanken är att ha särskilda medskapande aktiviteter kopplat till processen med upprustning och utveckling. Ett exempel på detta är tanken om att samverka med Chalmers i dare2build och aktivera fasaden och att det då skulle finnas en samverkan med medborgare på plats. Som det ser ut nu kommer det inte att bli av pga covid 19.
Finns det en idé om det nu redan under planarbetet? Hur skulle det kunna se ut? Vilken förvaltning är det som kommer att ha ansvar för det?
Det är inte planarbete som pågår för stationen, planarbetet pågår för torget och runtom men innefattar inte stationen idag. Eventuellt kan stationen ge information till detaljplanen på samma sätt som utveckling av parken och frihamnen. Trafikkontoret som ansvarar för Hammarkullestationen har ytterst ansvar.

Återkom med följdfrågor, ska försöka besvara dem snabbare! Ursäkta återigen och lycka till framöver, tar fortsatt gärna del av ditt arbete!

Med vänliga hälsningar, 1

Intervju 3

Svart: Planeringsledare, Stadsliv, Park- och Naturförvaltningen, Göteborgs stad
Grått + [ ]: författarens kommentarer

[mail: 2020.03.05] Hej
Jag är en arkitektstudent som nu under våren skriver ett arbete om deltagande processer (medborgardialoger och initiativ) i Göteborgs stad under förvaltning/utvecklingen av publika platser. Jag är nyfiken på om ett sådant arbete existerar, i sådana fall hur? och av vem? samt kollar hur resultatet av dessa metoder tas om hand och implementeras. Vad som faktiskt förverkligas och vad som inte gör det, samt varför det ser ut så. Är det något ni arbetar med?

Jag pratade tidigare idag med din kollega Angélique Rooth på telefon och fick en bra bild av hur medborgardialog bedrivs olika, beroende på projekt (placering och betydelse) samt vart i processen det sker. Vi kom in lite på medborgarinitiativ och delaktighet i praktiskt utförande och då hänvisade hon till dig, som arkitekt och som kanske hade mer kunskap om projektet Trygg, vacker stad - där flera initiativ involverade invånare i genomförandet. Jag är intresserad att veta mer om detta? Har du möjlighet att ses eller talas vid vid tillfälle?

Jag har nu läst igenom alla rapporter från Trygg vacker stad och är intresserad att veta mer hur erfarenheter därifrån har tagits vidare i det dagliga arbetet, sen är jag även intresserad av Stadsliv som avdelning/grupp då, vad jag förstår det som, är ni som utvecklar och förvaltar torg och publika platser och har möjlighet (?) att involvera medborgare i det arbetet. Jag är nyfiken på hur ert arbetssätt ser ut, organisation, metoder, samarbete med andra förvaltningar och dagliga arbete. Allt detta är kopplat till temat på arbetet jag skriver som är om medborgarinitiativ och -involvering samt hur staden kan arbeta med att skapa bättre förutsättningar för det. Så jag ses gärna och pratar eller tar det via telefon, det är vad du föredrar?
Mvh, Annsofi

[mail: 20.03.12] Hej Annsofi
Måste erkänna att själva dialogerna har vi inte utfört utan där har vi tagit hjälp av stadsdelarna som har befolkningsansvaret. Men mycket av det vi gjorde kom från dessa dialoger.
Du får gärna komma till Åvägen 17 E, där jag sitter. Hur snart vill du komma? Jag har några luckor i nästa vecka.

Mvh,

2020-03-16 (9:00-11:00)

Skriver om medskapandeprocesser – co.creation & hur GBG stad arbetar med det. Hur och vart. Har träffat Trafikkontoret, SBK + Platsbyggnad (privat via Sam) open calls i Frihamnen. Mitt intresse är att söka vart det sker, såg via Trygg vacker stad, följdfrågor på det hur det arbetet har tagits in i dagliga verksamheten (som det nämns i rapporterna, som jag läst). Sammanställning, sammanfattat projektet då det avslutades 2018. Medskapandeprocesser kanske behöver ett stödverktyg. Har kollat på SKA/BKA, men i genomförande fasen sker det inte riktigt.

Berätta, vem är du och vad innebär din roll inom Gbg stad? + hur formades stadsliv?
Jag var med i Trygg vacker stad, togs bort 2018 pga valet, byte av styre, alliansen tyckte inte att vi skulle fortsätta med detta, utan de ansåg att vi skulle klara av att arbeta med samverkan ändå. Trygg vacker var en organisation, bestående av 3 förvaltningar, Och vi fick pengar direkt från kommunfullmäktige varje år för vår verksamhet, och det startade för att vi inte ville se förvaltningsgränserna. Eller Göteborg och besökarna ser ju inte gränserna, utan att vi tillsammans ska se till att det är rent och snyggt i staden, vi markförvaltare, framför allt PoN + Trafikkontoret. Byggnadsnämnden var med också, men de är ju inte markförvaltare. Vi tog fram Stadsmiljö-Polices (stadens golv, möbler, träd osv), då behövde vi alla tre förvaltningar. Hur SBK kom med i det här arbetet från början vet jag inte, jag kom in senare. Vi har arbetat med TK + PoN ytor.

Vad har projektet – Trygg vacker stad - resulterat i / lett till i dagliga arbetet/linjearbetet/”vanliga” verksamheten/driften? Från rapporten 2018: ” Medborgardialog har genomsyrat alla projekt som drivits. Ofta är det önskemål och problem som medborgarna uppmärksammar som inte får plats inom förvaltningarnas

ordinarie driftsåtgärder. Samtidigt är det dessa, ibland mindre åtgärder, som gör störst skillnad i människors vardag och som skapar delaktighet och tillhörighet till sitt område." Så hur görs det nu?
När Trygg vacker stad försvann, gjorde PoN en utredning för att se vad vi gjort via den som ingår i PoN grunduppdrag. Då konstaterade man ett antal saker och det innebär 2 tjänster (vi var 4 under projektet från PoN). Då i samma veva skedde en omorganisation på PoN och bildade enheten Stadsliv – att ta in dessa saker man konstaterade i utredningen i vårt arbete under den här enheten. Så ska stadsliv ta vidare det arbetet som nämns i trygg vacker. Eller vi är två i dagsläget som jobbar med det, sen har vi även evenemangsledare samt naturpedagog i enheten.

Stadsliv trafikkontoret vs Stadsliv PoN? Samverkan?
Det finns en enhet på Trafikkontoret som heter Stadsliv och en enhet på PoN som heter Stadsliv.
Det är lite komplicerat, när vi formade Stadsliv på PoN fanns redan Stadsliv på Tk, jag försökte hävda att det är kanske inte vara så smart att vi har två enheter, för vi gör helt olika saker. Sen gör vi ju saker som vi samverkar kring, de som jag samverkar mest med på Tk det är dem via Stadsliv. Det är nytt, vi får synka.
När formades Stadsliv, PoNF?
1 jan 2020. Tjuvstartade i höstas, men då fanns det ingen personal i enheten, men vi visste ju vilka som skulle jobba här. Vi håller på att formera vårt uppdrag nu - vad är det vi ska göra och inte göra.
Huvuduppdraget för Stadsliv är spretigt. Det jag jobbar med är Trygga miljöer, som är ena benet där vi jobbar med stadsdelarna och där vi kommer in med dialogerna. Och sen så jobbar jag med Samverkan med fastighetsägarna i centrumföreningarna i central stan, Avenyföreningen och Innerstaden. Som var med i Trygg vacker stad. Så det är en av sakerna som konstaterades att vi skulle fortsätta jobba med, som skulle ingå i vårt grunduppdrag (på Stadsliv). Står också i KF-budget om BID och platssamverkan. [BID = Business Improvement District – arbetsmodell "samverkan mellan privat och offentlig sektor kan leda till, till exempel i form av ökad trygghet och trivsel i bostadsområdet"] Det är en modeidé nu att vi ska jobba mer så, att vi ska samverka mer med fastighetsägare och näringsliv. Så när man pratar om BIDs (startades i Canada för ett tag sen och det finns mycket BIDs i NY på Manhattan) i många länder är det en lagstiftning bakom det så du har möjlighet att ta ut skatt för en platssamverkan, den lagstiftningen har vi inte i Sverige utan det görs på frivilligbasis. Jag har ett förflutet på Trafikkontoret, 20 år som trafikplanerare, när jag började -95 så jobbade vi mycket med fastighetsägarna i centrala stan'. Vi byggde om mycket gator tillsammans, betalade hälften var för att rusta upp en gata. Varför man gjorde såhär var ju att det inte fanns så mkt pengar i staden för att rusta upp, utan man hade en grundnivå bara och det var lite kris i fastighetsbranschen då, de fick inte uthyrt sina lokaler och så på vissa gator. Så man såg en möjlighet genom att rusta upp gatan, "flytta" sin fastighet från ett B-läge till ett A-läge. Att det gör så mycket med miljön för fastighetsvärdet och möjligheten att hyra ut. Så det blev en win-win för stad och fastighetsägare. Magasinsgatan är ett exempel, det var ju en tråkig asfalterad bakgata med bara parkerade bilar. Samma sak med Vallgatan och andra smågator i city. Var jättetrista och idag är det fantastiska stråk. Så man kan ju förstå ett det blev win-win för båda här.

[…]

Så samverkan var den andra [ett av uppdragen för Stadsliv]?
Ja, så det är samverkan på det sättet med föreningar och sånt där, och det är ju inte bara upprustningar, utan det är även stora investeringar där vi samverkar med de här föreningarna vad det gäller trygghet och säkerhetsåtgärder, blomsterutsmyckningar, städning, klottersanering och sånt som ingår i det uppdraget.
Ok, sånt som var mycket från Trygg vacker stad då? Klotter, städning osv.
Ja, föreningen Innerstaden bildades där under projektet Trygg vacker. Och vi har sutt it med i föreningarna från Trygg vacker. Nu blir det inte lika lätt. Nu ska vi tillbaka till våra "stuprör"…
Vi har haft en summa pengar som vi har kunnat jobba med utan att titta på våra förvaltningsgränser i organisationen Trygg vacker, nu måste vi hitta de pengarna inom enskild förvaltning i linjen och det blir mycket svårare. Framförallt för Trafikkontoret, eftersom vi på PoN ändå har fått en utökad budgetram för rent och snyggt. För att jobba med dessa frågor och det har inte motsvarande på TK, utan där måste man hitta det inom befintliga ramen. Det är jättesvårt.

Intervju 3

Du sa att Stadsliv är byggt på 3 delar. Trygga miljöer, samverkan och ?
Vi hade 3 samverkansområden tidigare under Trygg vacker kan man säga, eller vi hade fler iaf, men det vi landade på nu är Trygga miljöer, att jobba med stadsdelar och utsatta stadsdelar. Men det kan också vara inom vallgraven, vi hade ett KF-uppdrag att föreslå åtgärder på hur det kan bli tryggare inom vallgraven. Och sen är det samverkan med centrumföreningarna och fastighetsägarna.
Så två huvuddelar.
Det är det jag arbetar med. Sen har vi min kollega som jobbar med attitydförändringar och nedskräpningsfrågor. Hen jobbar med skolstädningen tex. Håll Sverige rent samarbetet, skolbarn ute och städar varje april. Samt nudgging-kampanjer, ex Duvorna om rökning osv.
Kommer ihåg den gigantiska fimpen som var på Avenyn, gjord av fimpar. Den gjorde starkt intryck.
I år hade vi ”the big 4” på entrén till Slottsskogen, stora skräpföremål (fimp, kaffemugg, burk + petflaska) för att symbolisera de fyra vanligaste skräpföremålen. För vi mäter ju skräp. Nu arbetar vi med ”ta med din egen matlåda”.
Är det här en idé från ett Samverkansarbete?
Ja, vi var ju bara två som fick fortsätta. De andra två – kommunikatörer – fick inte fortsätta. Vi var ju anställda via PoNF, men ingick i Trygg vacker stad-organisationen, för vi hade ju ingen egen förvaltning. Vi hade vår hemvist här, det kunde ha varit på vilken förvaltning som helst, men nu råkade det bli här. Då satt jag som enhetschef och så hade vi planeringsledare och kommunikatörer, 3 st (4 totalt), men i vårt projekt kunde vi få projektledare från de olika förvaltningarna som var med. Så när vi bestämde vilket projekt vi skulle ha, så fick vi en projektledare antingen från TK, PoNF eller SBK i projektet. Så hade vi kommunikatörerna som kommunicerade det vi gjorde. Så den här idén om matlådor kom från en av dem i höstas, där startade upp, hade mycket tankar och idéer om detta, även hos Kretslopp och Vatten. Så då startade vi upp projektet direkt. Så samarbetade vi med Göteborg & Company och Kretslopp och Vatten. Det har funnits idéer länge, men ligger väl i tiden nu, för att vänja sig av med plastprodukterna. EU direktiv om att förbjuda artiklar av engångsplast. Och för våran del är det ju det här med nedskräpningen. Vi får överfulla papperskorgar, råttor osv.

Trygga platser och SDFs försvinnande nu. Hur blir det? Tankar med i bildandet av Stadsliv?
Ja, vi vet inte hur vi tar det vidare ännu.
Historiskt sett, sen jag började i Trygg vacker 2015, så har vi prioriterat de utsatta stadsdelarna enligt polisens lista. Hur vi har jobbat där är att vi har samlat alla stadsdelar i början av verksamhetsåret (helst under slutet av förra redan), då vi jobbar årsvis kan vi inte ha projekt som sträcker sig över årsskiftet…
Har vi inte lyckats med det (vi vill) nu i år (eller förra året) då vi fick pengar ganska sent. Men då iaf, samlar stadsdelarna på hösten och samlar in det [material/synpunkter/åsikter] som de har fått in genom deras olika typer av dialoger. Tex trygghetsvandringar, eller de synpunkter de får in från medborgarna. Det var det jag menade att vi inte för dialogarbete själva, utan kunskapen om vad boende i stadsdelen vill och önskar sig kommer från respektive stadsdel. Vilket jag tycker är bra så att man tar tillvara på de åsikter och arbete som sker… Det har varit styrkan i att vi har kunnat vara snabbfotade, det är en för och nackdel att ha pengar som årsvis, men det blir snabbfotat. Vi kan inte planera för mycket utan fokusera på agerandet. Sen har de i deras dialoger, genomförts på lite olika sätt. Stått på en plats och fråga om platsen, eller genom trygghetsvandringar som jag nämnde. Och det kan också vara när vi bestämt en plats vi ska göra någonting åt så kan man ha en dialog om utformningen också genom att tex sätta upp en skiss så får man samla in reaktioner på den. Några gånger har man också haft workshops, och vara med och påverka hur det ska se ut.

Genom trygg vacker stad, genomfördes det dialog om design, men hur har de sett ut med medborgarinvolvering/deltagande vid implementering?
Vi har ju tex i Angered med Youngered arbetat så, där ungdomarna fick vara med. Men det har inte hänt så ofta. Varför är det så? Det vet jag inte. Är det pga säkerhet, arbetsstrukturer, budget? För då engagerar ju folk sig ideellt, för att de vill eller är det för att intresse och kunskap inte finns?

Intervju 3

Jag vet faktiskt inte. Vi har ju haft projektledare från förvaltningarna som har lett projekten, när vi bestämt att här ska vi göra någonting. Då har de ibland också fört dialogen tsm med SDF och ibland är det SDF som genomfört dialogen. Sen vet jag inte riktigt, för vissa saker skulle man kunna göra som du säger, tex plantering, men kanske inte själva byggandet… ja, vi har ju det i Frihamnen och så (open calls) men vi har inte jobbat på det sättet.

Jag undrar lite varför? Är det för att det blir snabbare och enklare process att rita/planera och sen beställa? är det billigare? Eller är det att det är ett nytt koncept att medborgare är med och formar sin livssituation. Det är ju ett sätt att öka trygghet ännu mer och stärka identitet att få vara med. Inte bara säga vad man tycker utan faktiskt få vara med. Ex även hänga upp gungan, inte bara uttrycka behovet.

Jag kan inte det här. Jag är ju trafikplanerare i botten. Just lekplatser finns det ju mycket regler kring, kanske inte lämpligaste stället att göra det, men det är klart vissa delar skulle man kunna göra tänker jag. Men sen har vi ju jobbat mycket med mosaikfabriken som har satts upp. Unga och äldre, genom workshops. Det tror jag på stenhårt, jättebra koncept. Det vill vi ta vidare nu. Ska träffa Grundskoleförvaltningen + Mosaikfabriken för att diskutera fortsatt samarbete. Vi ska fortsätta vår samverkan. Nu samtalar vi med stadsdelarna om önskemål för i år, nu har vi träffat alla stadsdelarna faktiskt. Vi har inte gjort så mycket i de delar som inte ansågs utsatta under de senaste åren, men det är klart det finns otrygga platser där med. Så hur kan vi ta vidare detta när stadsdelarna inte finns kvar. Människorna kommer ju finnas kvar som jobbar med det här, men vi vet inte vart. Skulle tro att en person fortfarande ansvarar lite mer för ett område, men det vet vi ju inte riktigt… Nu tänker vi att vi tillsammans med TK kommer att fortsätta samla de som ansvarar för de här frågorna (medborgarkunskap) i en arena för trygghetsfrågor. Dels berätta om hur vi jobbar, för tex när vi är med ute på trygghetsvandringar kommer det mycket frågor om belysning och trafiksäkerhet, regleringar och mycket återkommande frågor, och istället kan det ju vara bra att utbilda de som jobbar med stadsdelarna istället för att svara på samma frågor. Den här arenan är att hålla dialogen och informera varandra. Beskriva hur vi arbetar i olika frågor. För att skapa plattform för lärande åt båda hållen. Den arenan vill vi bevara, så vi fortsätter att träffas. Vi förbereder för det. TK, PoNF, SBK + Fastighetskontoret också med, men berör ju mest oss (PoN + TK).

Stadsliv fortfarande 1 årig budget då?

Ja, det bestäms typ år för år. Det sattes en budget för ett par år sedan, det fungerar inte så längre. Man skickar in verksamhetsnomineringar för varje år. Inte önskelista, utan mer tala om hur man rör sig inom de ramar man har. Men förklara vilka riktningar man går mot inom ramen, men så ska man ju kunna uttrycka utökat behov, tycker jag, om man behöver det. Det man går ut med från ledningen är spara spara spara, så svårt att äska pengar.

Vad är för- och nackdelar med 1åriga budgetar?

Man kan agera snabbare. Men visst är det bättre om man visste mer långsiktigt. För så är det ju också att man måste göra av med pengarna före årsskiftet, kanske lite stressat ibland om/för att ett projekt försenas. Nu kommer vi ju också igång ganska sent, vi kommer ju igång i mitten på mars, det kommer bli ganska svårt att få någonting gjort. Budgeten antogs ju i november. + så måste vi ju strukturera upp (organisationen).

Restriktioner gör att ni inte bara kan göra någonting, för att få någonting gjort? ”Bli av med pengarna”.

Nej, där har vi ju då samtalet med stadsdelarna om vad de vill prioritera. Tillsammans med dem och Trafikkontoret, ännu hellre också med fastighetsägare i området. Så man verkligen gör ett samverkans-projekt. Istället för att sprida på lampor och bänkar och små projekt så, kanske satsa på en gångtunnel och vägen till och från, belysningen på det och röja där att hitta ett ställe att koncentrera insatser istället för att dutta. Så vi kan gå ihop flera stycken och göra. Vi försöker hitta, som i Hammarkullen tex, där vi är många aktörer, GöteborgsLokaler, bostadsbolaget, TK, vi och flera, att man skulle kunna göra någonting tillsammans.

Samverkan med akademin. Väggen vid hållplatsen, men platsskapande, Platsbyggnad är med på det här med själva implementering / genomförandet. Ihop med studenter som läser kursen, ihop med ungdomar som har sommarjobb från området. Det är ju fritt för folk att engagera sig så, men det är ju att de är där på plats, folk passerar. Av säkerhetsskäl är det ju inte bara att komma dit och ”hjälpa till” med elektriska verktyg osv. Vem har ansvaret om nått händer. Det har man ju kunnat komma runt” eller lösa i Frihamnen under open calls.

Intervju 3

Tidskrävande är det också. Absolut! Den här kursen just är ju koncentrerad till dessa 4 veckor, ev småjusteringar efter, då blir det ju pressat och det blir varierat. Man vet ju inte riktigt vad det ska landa i heller. Lyckat vs misslyckat resultat. Då är det ju det här med temporära lösningar, ex bastun, blir det inte bra tar man bort den. Så det är ju inte fokus på slutresultatet utan snarare processen och vad den ger som är viktigt för medborgarna. Det är ju iden med medskapande, det är ju inte produkten i sig (färdiga resultatet), utan att allmänheten får vara med i (hela) processen. Finns det en öppning med struktur och budget (för Stadsliv) nu att arbeta på detta sätt? Kan man öppna upp mer för medborgarinitiativ, som medborgarbudget som testats i några stadsdelar, att få vara med i snabbare processer och se resultat av sitt engagemang?
Det har vi ju sett att vi kan vara snabbfotade när folk har önskemål, men som du säger har vi ju inte varit så jättebra på medskapande. Mosaikfabriken och Youngered är ju exempel.
Dels är det att vi inte har kunskapen om hur man driver sådana typer av projekt, det är ändå rätt mycket bakom, även om det låter lätt ”bjud in nu ska vi göra det här”. Så man måste ju veta ramarna för att kunna göra det. Jag tycker att det låter jättespännande och skulle gärna vilja jobba mer med det. Det kan vi ju se vad som händer med Platsbyggnad då, om vi kan fortsätta ett samarbeta med dem.

Tyckte att det lät intressant att arbetet med tillfälliga lösningar (som båda enheterna Stadsliv arbetar med), sommargator osv. ser stort potential att kunna jobba med medskapande där.
Jag har alltid haft den filosofin att testa saker 1 på 1. Som då på TK var att testa 3e långgatan att stänga ner den för biltrafik. Att göra sådana saker tror jag stenhårt på. Med trafik är det lättare att testa och jobba så, då kan man bara ställa ut en byggvagn och testa och säga att det är byggarbetsplats eller nått så ser man vad som händer med trafiken och så. Även fast man kan göra bra prognoser så är det inte riktigt så som modellen säger. Då ser man om de funkar eller inte, och gör det de, så bra!, då kan man använda det körfältet till något annat tex.
Och med medskapande vet man inte riktigt hur det blir, du kan inte garantera nått, för det beror på vilka som är med och engagerar sig under den specifika tiden. Du kan förarbeta och planera men eftersom det är en social process, beror det så mycket på vilka som kommer dit, vad deras kunskap och erfarenheter är och vad de bidrar med och vad det ger för synergieffekter. Det jobbade vi mycket med, i det exemplet med 3e långgatan och fråga vad folk tyckte. Ute och fråga vad folk tyckte, både före och efter, men även ringde runt. Det är svårt att förutspå vad folk kommer att reagera på. Initiativet kom från Avenyfamiljen som byggde om auktionsverket där – Olsons skafferi + market mm. De köpte och byggde om, de driver alla krigarna med olika koncept. De önskade att ha uteserveringar längs hela gatan där. De testades ett år, men pga uteserveringarna på gårdarna blev det ett sånt himla liv, vilket gjorde att boende där inte kunde sova. Många flyttade sovrummet till gatan ist, men så stängde vi av gatan och hade uteserveringar där med. De blev förtvivlade – vart ska vi ta vägen för att kunna sova lugnt? Så då byggdes innegårdarna in, vilket att det blivit bättre. Win-win, förlängde säsongen. Den reaktionen från boende var ju inte nått man förutspådde och inte så mycket reaktioner på själva förändringen på gatan. Ett fåtal personer mkt irriterade, men man får ju köra in om man har ett ärende på gatan och många tyckte det var för mkt trafik. Då reagerade man på det, det här är en gågata, men man får faktiskt köra in där. Jag tror absolut på att testa platser, före man gör en stor investering.

Erfarenheter av medskapandeprocesser, tar tid!, men behöver inte kosta så mycket. Så funderar på vad det kostar. Kostar mindre och ger mer värde för boende – så varför gör man det inte?
Det är väl att vi inte har en sån person, som bjuder in och kan. Det är en helt egen arbetsinsats. Det borde vara bra. Vi arbetar med enheten Arbetsmarknadsinsatser, som är långt ifrån arbetslivet som ej har jobb eller arbetsstöd som är med och jobbar med röjning, grönytor osv. de använder vi mycket. Vi har ett snickeri och en smedja där de även arbetar. Vet aldrig när det (saker/uppdrag) blir klart.. Så arbetar vi med tillfälliga arbetsinsatser.
Erfarenhet av paviljongen, vem har ansvar nu när andra är med? Förarbete eller inte, vart ska fokus ligga, bara utvärdera färdiga resultatet eller själva processen.
Gärdsås Mosse förra året var ju ett exempel. Där var ju vi med också och rusta upp tunneln från Trygg vacker, sen PoNF hela parken och andra med och greja, finansierat från Boverket en del, det blev större än det var tänkt från början. Blev dyrare också än tänkt, då det behövdes göras mer i dammarna. Budget alltid pressade.

Intervju 3

Man lägger ju alltid på oförutsägbara kostnader och diverse när man budgeterar för ett projekt, de går oftast åt. Vi har bara gjort små projekt men generellt lägger man ju på alldeles för lite, alltid svårt, använder ju konsulter ibland också som kostar olika/annat.. Jag jobbat mycket med trafik, då behöver man lägga på ca 50% har jag lärt mig genom åren, förseningar samt att det kostar så mycket att jobba på en plats när allt annat ska flyta på runt omkring. Det tar längre tid att bygga, skillnad mot att jobba ute på en åker, man blir störd hela tiden, man kan inte ha materialet på plats osv, det är så mycket logistik som behöver planeras. Olika budgetar för platsen, i stan krävs det mer tid.

Medskapande: Nytt, ej kunskap, ej ha tiden, saknas det något? Guide, verktyg? Vad behövs /är behovet?
Ja, det hade kanske varit bra. Om vi hade haft en sådan kanske vi hade vågat mer. Vilka moment skulle vi kunna genomföra genom medskapande. ”Så här går det till. Så här hittar du de som är med i projektet.” Det beror ju på platsen. Det krävs en annan kunskap tänker jag. För att göra det.

Har lite frågor om Göteborgsförslaget: tex Forskningsprojekt ”barn som medskapande”. Diskussion om att förslagen sällan går igenom. Kollade igenom ett par Göteborgsförslag, ex en hundrastgård, förslagsläggaren fick bara svaret nej, ist för förklaring hur de kan ta vidare det själva. Känsla av motstånd och stopp. Hur kan man uppmuntra mer?
Jag ska inte gå in på det, men finns massa dilemman. Finns massa engagerade organisationer, har funnits länge, men det funkar ett par år men sen förfaller det. Har erfarenheter från parkoN att skötseln inte fungerar, det hamnar på oss. Sopor och så också. Vet att de har varit restriktiva med just det. Det låter så enkelt men det finns så mycket bakom det NEJet, men det kanske man ska förmedla bättre iof.
Det är svårt att förstå hur staden är organsiarad och fungerar, även som invånare. Man skulle kanske vilja ha en förklaring till det NEJet ja.
Staden är en av Göteborgs största arbetsgivare med, ca 50.000 arbetar inom Göteborgs stad.
Ja, har man sagt och pekat med hela handen att man ska ha Göteborgsförslaget och jobba med det så tycker jag det med. Tror också att det kan vara att alla är stressade och pressade idag, alla är tjokade (fyllda till max). Blivit mer och mer genom åren. Ser det framförallt på parkförvaltarna. Allmänheten har enklare att nå myndigheterna idag också och kan ha åsikter, man har mycket mer åsikter idag.
Medskapande ide, också fördela ansvar. Kan man inte lägga ansvaret på medborgare?
Skötselavtal har funnits. Funkar 3-4 år sen förfaller det… Annars tror jag att hundrastgårdar är en bra trygghetsskapande. åtgärd, mer rörelse fler timmar om året.
Om en gård ska tas bort – hur förmedlas det? Kostar det mycket? För mycket jobb?..
Det vet jag inte. Haha* inte min grej. Jag kan inte, inte min profession, har inte jobbat med det.
Planera och initiera är det jag jobbar med, inte förvaltning.
Man drar hela tiden ner på drift, inte på samma sätt nya investeringar, det byggs nytt hela tiden, men man får inte motsvarande [medel] att drifta de nya ytorna. Man säger det i budgeten varje år för att det har ökat ytor att sköta, men man får inte den kompensationen tyvärr. Det är olika pengar men fokus på byggande. Skattepengar går direkt in i driften, konkurrera med skola och omsorg. Investeringspengen är inte samma pengar då det är andra investerare osv. Men som sen ska skötas av PoN. Det hänger inte riktigt ihop, man pratar om en underhållsskuld som bara ökar. Politiken, men det är lättare att säga att vi ska satsa pengar på skola och omsorg, det är svår konkurrens.
Göteborgsförslaget, kan man öppna upp konceptet (Stadsliv) hej nu ska vi göra om platsen, vi har de här ramarna, vill vara med? Likt Medborgarbudget också, bjuda in invånarna till beslutsfattande?
I Kortedala hade vi ett sådant projekt, Emma projektledare jobbade så, med en lekplats/park med lite saker. Invånare var med, massa trä-djur. Grejen är att jämka också, så alla får sin röst hörd, men bara för att du sagt vad du vill så blir det kanske inte så. Kommunikationen är viktig.
Hur väljs projektledare? Då det beror på den personen hur processen ser ut.
Beror på projektledaren ja, också på vad den som jobbar med stadsdelen säger [SDF], invånare och de andra som jobbar där, och sen på hur projektledaren verkligen tar fram förslaget, hur den vill och väljer att jobba. Det har inte vi styrt. Det blir den som har tid. Man kan inte välja den bästa. Vi får fråga enheten efter en så blir vi tilldelade den.

Intervju 3

Stadsliv har en person – jag – och jag kan inte projektleda allt själv, så nu kommer jag att få be folk /enheter om att ha projekt. Det är lite svårare nu att få de personerna. Jag skulle vilja ha en sådan projektledare knuten till mig. En som kan projektleda deras projekt. Kan du anlita utanför eller måste det vara inhouse? Vi har konsulter, så behöver kanske handla upp en. Vi försöker i de projekten vi har är ganska enkla, och vi har en egen regi som bygger. Så behöver vi inte rita igenom lika mycket så kan det gå snabbt, behöver inte göra en projektering på allt. Kan gå ut och kolla på platsen och peka vad som ska göra. Det är mycket basic, röja eller mindre insatser.

Funkar pga stadsmiljöpolicierna som stöd där med?

De är lite fluffiga, vi hade velat bryta ner dem till riktlinjer. Gått vidare med dem, till konkreta anvisningar. Nu tittar vi ju på stadsdelen, vad passar här. Idén var ju att det skulle vara sammanhållet och inte så mycket olika material osv, främst pga lagerhållning och drift. Visst en viss plats för en viss identitet är en sak, men i en allmän park kanske, tar man standard och har ett handfull varianter att välja från. De (policyerna) är inte så konkreta egentligen.

Hur prioritera man områden eller vart insatserna ska ske?

Vi frågar stadsdelarna, varje stadsdel får frågan. Sen beror det på, några kanske bara har nått litet, det (pengarna) får fördelas utefter behov och vad de själva vill prioritera. Inte dutta för mycket, hellre göra nått rejält. Alla stadsdelar fick nått förra året. Vissa var nya insatser och vissa saker ”gordes klart” nu året efter – eftersom budgeten klipps vid årsskiftet. Och vissa satsdelar har vi ju satsat på i 8 år, som norra Hisingen, de känner sig mätta. ”Vi är nöjda, har fått det vi vill ha genom åren”. Och vissa andra stadsdelar har alltid behov.

Hur jobbar ni med andra skolor, ex Gärdsås mosse, hur jobbar ni med samarbete skolor/utbildning /akademisk, hur ser ni på det?

Gärna ett ökat samarbete, finns inget direkt. Vi vill, har kanske inte tagit tag i det heller. Men söker en kontaktperson som man kan prata med, finns det nått lämpligt vi kan göra, eftersom vi jobbar med så korta projekt. Kan ju passa bra när vi jobbar med korta åtgärder, så att det inte är 5 års planering, så det kan ju passa bra. Så kan man ju kanske göra det med de övriga, TK och fastighetsägare och så.

Finns så mycket idéer och många vill! Men man vet inte att man kan, vore bra för staden att uppmuntra invånare att ta ansvar och engagera sig. Och ta ansvar.

Framförallt om städning, man kan göra roligare grejer för skattemedel.

Behövs kanske nått mer för att stimulera ungdomar och en frustration i publika ytor?

Då riktar man sig ofta åt pojkar, fotboll skejt osv, men vad vill flickorna? Projektet med dansbanan i Kville var det tjejer som var med, inspirerad av Rosens röda matta i Malmö. Jag skulle vilja ta det vidare också till andra stadsdelar. Involvera ungdomar, kan vara bra för demokratin med. Det jobbade vi med i Angered med, med Yngered. + gångtunnlarna (vid Eketrägatan). De i ungdomsfullmäktige var med och drev på, samt även äldre och skolor var med. Mycket lyckat. Och stadsdelen vill gå vidare med liknande koncept för Wieselgrensplatsen. Har varit en liten ”våt duk” över den pga linbanan, men nu när det inte blir den så ska Wieselgrensplatsen nu prioriteras. Mosaik + Ljud och konst har vi jobbar med många andra gångtunnlar med. Involvering av skolor och ungdomar.

Vi på Stadsliv ska jobba med utåtriktad verksamhet, jag har budget utöver linjen kan man säga, för den här typen av åtgärder. Jag går ofta till parkförvaltaren, då det inte är investeringsprojekt, utan går till dem och hör vad de har fått in, kombinerar det med vad SDF vill. Men parkförvaltarna är de sedan som ska genomföra och förvalta, så måste alltid förankra med hen(parkförvaltaren) först i första hand. Inte bara lägga på, utan vara med då driftkostnad ökar… De vet ju också, de har direkt kunskap och erfarenhet. Kontakt med personer och vet vad som funkar och inte funkar (på den specifika platsen).

Trygg vacker har varit så roligt att jobba med. Är det som har lett dig till PoNF?. Vi satt ju här, via projektet, så då blev vi kvar.

TACK!!

Intervju 4

Svart: Kommunikationsstrateg, Park- och naturförvaltningen, Göteborgs stad
Grått + [ ]: författarens kommentarer

2020-01-30 (12:00-12:30 – phone call)

Intresserad av dialogarbeten i arbetet med publika platser/ytor (stadens ytor).
Park- & Natur Förvaltningen ansvarar för grönområden, parker, lekplatser + Trafikkontoret vägar och torg. Tex med Älvstaden, nu vid Masthuggskajen + Genomförande studie för allmänplats arbetar vi tätt tillsammans. Vi ansvarar för olika ytor, men nära samarbete och med i helheten.

Hur arbetar ni med medborgardialog?
Det ser olika ut. Ex Frihamnen: fokus på att bygga platsen, temporära projekt i parken för att bygga platsen. Involvera människor genom att man har fått vara med att tycka till och byggt. Ex. vilken grönska på platsen? Bjöd in från Chalmers, olika trädgårdsskolor, privatpersoner, gymnasieskolor bland annat som fick göra provplanteringar. Då informerade vi också samtidigt och gav utbildning. Genomfördes i ett ruskigt november (2018). I Frihamnen har det genomförts en rad olika workshops, tex Näsan i blöt när kollektiv från Spanien, Recetas Urbanas, vad där och byggde med allmänhet, samt skolor. Det positiva resultatet har gjort att vi har velat fortsätta med detta.

Jmf då med Brunnspaken så stod vi på plats. Vi arbetade med ett flygfoto över platsen, där människor satte pluppar på kartan. Vad som var Bra? Bevara? Dåligt?(rött) Förslag?(gula). Lade även ut samma frågor på webbplatsen och fick in 300 svar, Så har vi även haft massa workshops med de olika förvaltningarna i staden, polisen, fastighetsägare med sina organisationer, Handlarna, bla. För att samla in synpunkter, förslag osv.

”Dialoger/Medborgardialog kan se så otroligt olika ut”.
Ett annat exempel är Merkuriusplatsen, då vi var ute och informerade om att det skulle ske en förändring och då frågade om vilka funktioner man skulle kunna tänka sig att ha på platsen. Då var det inte fråga om (specifik) gestaltning, utan snarare önskade funktioner utan någon direkt återkoppling på det. Det finns 1000 olika sätt att föra dialog.

Hur går det då till att välja?
Ex i arbetet med Brunnsparken (en sådan publik och viktig plats i staden) var det tydligt att man måste jobba tillsammans, flera förvaltningar ihop och föra en dialog med medborgarna, för att få det att fungera och utvecklas till en bra plats. Medan man på Merkuriusgatan tog reda på behoven från invånare. Platsen ”betyder inte lika mycket” som Brunnsparken.
Och så Frihamnen då, där vi jobbat mycket med open calls.

Hur arbetar ni med återkoppling?
Ex. Brunnsparken, då på plats sa/informerade vi om vart man kunde ta del av återkoppling (hemsidan, samt xx utställning [?]) Tackmail skickades ut från webben till de som hade svarat där osv, en sammanfattning/sammanställning av resultatet.

Vid ett annat projekt som Trafikkontoret arbetade med, stod de på plats. Skickat ut info till adresser i området om tidpunkter de skulle vara närvarande om man ville ta del av info (återkoppling) om vad som sker på platsen.

Backa: Selma stad, var vi tidigt ute med att bygga parkstråket, tsm med Stadsdelen, vi etablerade Selma center med info om hur området ska växa fram, frukostmöten. Närvaro. Så får vi då återkoppling från stadsdelen, tex ”nu kommer det mkt frågor om det här, hur möter vi det?” osv.

Intervju 4

Platsen och behovet får avgöra. Måste titta på förutsättningar när man startar projekt. Ett sätt att möta utmaningar, risker, möjligheter osv. Ju mer påverkan förändringen /utvecklingen har på medborgare ju mer dialog. Det finns Inget solklart svar, det finns ingen mall.

Arbetas det nått med medborgarinitiativ?
Projektet Trygg, vacker stad är ju ett exempel. Man kan ju fortfarande ta egna initiativ för att tex städa i området. Där jobbade de mycket med nuddging. Vidare info? Beata Löfmarck (varit på trafikkontoret också) är en bra kontakt som var involverad i det projektet. Arkitekt.

Med Älvstaden (som är nordens största utvecklingsprojekt) är Älvstranden ägare och driver processen i Frihamnen, platsbyggnadschef Jessica Segerlund (från Älvstranden AB).
Där sker samverkan mellan olika förvaltningar - vi PonF, trafikverket, SBK osv - det är ett måste!

Summera: arbetar mycket med närvaro på plats, utforskar/utreder behov. stämmer?
Ja, ibland kan det vara så enkelt som att sätta upp en affisch, med info om vad som sker och vart man kan lämna synpunkter. I början av ett projekt kan det vara svårt att veta vad man letar efter, så det är mer undersökande.

Brunnsparken: involverade direkt interna + externa grupper. Med återkoppling om vilka förslag vi kan ta hand om. Vi kommer jobba med det här, rått samstämmighet kring detta och vad som är realistisk att förverkliga. Då med Info om dialogarbetet främst via hemsida + mail! (om man har angett). På plats gav vi också information om vart man kan hitta återkoppling och vidare följa projektet. Lite upp till invånaren/medborgaren också att [engagera sig och] söka upp detta.

Intervju 5

Svart: Kommunikatör, Stadsdelsförvaltningen Östra Göteborg, Göteborgs stad
Grått + [ ]: författarens kommentarer

[mail: 2020.04.14] Hej,
Jag är en arkitektstudent som för närvarande skriver mitt masterarbete som handlar om medborgarinflytande och medskapandeprocesser. Efter att ha studerat olika möjligheter till inflytande i Göteborgs stad har Medborgarbudget så klart dykt upp. Det låter som ett intressant koncept. Vad jag förstår det som är det många städer runt om i världen som arbetar med detta, men det sker på lite olika vis.
Har du lust/tid/möjlighet att berätta lite hur det fungerar i Östra Göteborg?
. När, hur och varför initierades det?
. Hur det praktiskt går till och vem som är inblandad, helt enkelt hur processen eller arbetsmodellen med Medborgarbudget ser ut?
. upplevda för- och nackdelar / styrkor och svagheter från olika inblandade samt förbättringsmöjligheter?

[mail: 2020.04.14] Hej Annsofi,
Kul att du ska skriva om detta och att du frågar oss! Lyckligtvis har jag gjort en utvärdering som täcker in merparten av dina frågor. Bifogar den här.
Hör av dig om du har ytterligare frågor.
Med vänlig hälsning,

[bifogat dokument: **Utvärdering_MB Östra Göteborg** innehållandes Bakgrund, Genomförande, Regler, Tema samt intern Reflektion/Utvärdering av +/- av processen (upplägg, planering, samarbete, marknadsföring, granskning av förslag, återkoppling, osv.]

[mail: 2020.04.15] Hej,
tack för snabbt svar! Har läst igenom dokumentet, som svarade på många frågor, men det dök upp följdfrågor:
. Vilka bestod arbetsgruppen av? Hur valdes de in? av vem? Förmodar att du var samordnaren, men vill bara kolla om det är korrekt antaget?
. Var det ni i arbetsgruppen som utförde granskningen? (har sett matriserna på hemsidan).
. Hur såg medborgarjuryn ut? 19 anmälde intressen, men vilka var sedan med? Hur valdes de ut? av vem?
Sen skrev ni även att ni stod inför vissa vägval. Tex om att sätta "fokus på de som vanligtvis inte deltar", hur gjorde ni det?
Läste på Göteborgs stad om att Östra och Majorna-Linné har genomfört Medborgarbudgetar - men nu förstår jag det som att Västra Hisingen också har gjort det? Vet du hur många stadsdelar har arbetat med Medborgarbudget?
Tack, mvh Annsofi

[mail: 2020.04.15] Hej igen,
Jo, jag samordnade. Förutom mig bestod arbetsgruppen av fem personer till. Dessa var andra tjänstepersoner som arbetar med stadsutveckling, folkhälsa, trygghetsfrågor samt delaktighet för unga i stadsdelen samt en kollega som arbetat med att handleda och samordna demokratiguider. Det var vi som granskade utifrån de frågor och den matris som finns på webbsidan.
Alla som anmälde sig till juryn fick vara med. Eftersom vi ville ha en bra balans avseende ålder, kön och var man bor i stadsdelen, frågade vi två yngre personer om de ville vara med. Så, alla som anmäl intresse fick vara med, dvs inget urval gjordes.
Och på frågan hur många stadsdelar har arbetat med medborgarbudget, skulle jag vilja hänvisa till Stefan Lydén, stefan.lyden@kom.goteborg.se. Han arbetar centralt och har koll på helheten.
Hoppas detta var svar som hjälper till!
Med vänlig hälsning,

[har kontaktat Stefan utan svar]

[mail: 2020.04.24]
Funderade bara på framtiden, planerar ni att genomföra ytterliga medborgarbudgetar?

[mail: 2020.04.25]
Det var planerat att genomföra en i år, men den har vi ställt in pga den rådande läget.

Intervju 6

Svart: Utvecklingsledare miljö och medborgardialog, Stadsdelsförvaltningen Majorna-Linné, Göteborgs stad
Grått + [ ]: författarens kommentarer

[mail: 2020.04.14] Hej,
Jag är en arkitektstudent som för närvarande skriver mitt masterarbete som handlar om medborgarinflytande och medskapandeprocesser. Efter att ha studerat olika möjligheter till inflytande i Göteborgs stad har Medborgarbudget så klart dykt upp. Det låter som ett intressant koncept. Vad jag förstår det som är det många städer runt om i världen som arbetar med detta, men det sker på lite olika vis.

Jag skulle vilja få kontakt med någon som arbetar med detta som har tid och möjlighet att berätta lite hur det fungerar i Majorna-Linné.
. När, hur och varför initierades det?
. Hur det praktiskt går till och vem som är inblandad, helt enkelt hur processen eller arbetsmodellen med Medborgarbudget ser ut?
. upplevda för- och nackdelar / styrkor och svagheter från olika inblandade samt förbättringsmöjligheter?

Tack på förhand,
mvh

[mail: 2020.04.14] Hej,
Jag kan säkert svara dig rätt mycket, har jobbat i fem år med dialog i Majorna-Linné och vart projektledare för de senaste två årens medborgarbudgetar. I år är det lite mindre att göra p.g.a. omorganiseringen och att stadsdelarna försvinner till årsskiftet. Jag återkommer under morgondagen om jag hittar något mer relevant men här har du lite direkt. Har du mer tankar om vad du vill ha mer så maila gärna.
Vänligen,

[bifogade dokument:
Medborgarbudget2018, tjänsteutlåtande med sammanfattning av ärendet samt förslag till genomförande (2018).
Utvärdering av Medborgarbudget Majorna-Linné 2018 innehållandes Bakgrund, Genomförande och process, Resultat, Analys, Utvecklingsmöjligheter.
MedborgarbudgetTU, tjänsteutlåtande med sammanfattning av ärendet samt förslag till genomförande (2019).
Utvärdering Medborgarbudget 2019 innehållandes Bakgrund och syfte, Genomförande, Kommunikation, Analys, Resultat (med utvärderingsenkät)]

Intervju 7

Black: Architecture and Civil Engineering, Chalmers University of Technology
Grey + [ ]: authors comments and input

2020.05.16 (these notes are the author's formulation and summary of a phone call)
. Chalmers, through Social Inclusion, is in this context a small agent working with participatory practices and possibilities of real citizen influence.
. Chalmers does not have official agency, but through this course we end up taking agency of a role, that maybe should be on the city?
. When the course started over 10 years ago, it was mainly a bottom-up approach. Now it has developed to also invite the top-down perspective to have a dialogue with the bottom-up. [Which is needed to achieve actual change].
. Course aim and focus: collaborative learning (+ early stages of projects). (newly added) co-evaluation and more proper "hand over" + learnings/references gained to pass forward to next year's students.
. Hyresgästföreningen has been the biggest stakeholder, involved in the majority of projects.
. The course comes to question the profession and aim at, not just constructions, but improvements, and also working with communication, safety and systems.
. Chalmers innovative projects/constellations inspire to new working models and can be applied to other projects, processes, City managements/admins and other stakeholders.
. It is not obvious that Chalmers are involved in some initiatives/project, as we are a small agent and it is part of the course ethics to not "stand in the center" of the projects. It was not until the Pavilion [at Siriusgatan in Bergsjön] we became more visible through another form of collaboration [that's why this also is referred to as a "pilot project"].

Adding note:
The idea to Fixoteket started as a waste management project in 2013 through Social Inclusion. Projects within the course have followed, working with this focus with the property owner (Bostadsbolaget) during several years and came up with solutions that did not require bigger investments or structures being build – rather improved communication and other small systems.

2020.05.24 - written comments from the interviewee (regarding the different phases of co-creation as defined in the course today)

1 - co-initiation (previously was done partly prior to start of the course and partly with the students and now it's totally integrated with a co-initiation workshop including all stakeholders who approach us with ideas for students projects, and the students help then the stakeholders to develop and write the project proposals/briefs)

2 - co-analysis (all projects have to go through a co-analysis using digital tools for collaborative mapping of qualitative and quantitative data together with the project stakeholders - the URBS research group from Chalmers is involved and recently developed the Ukudoba methodology kit)

3 - co-design

4 - co-production (collaborative decision of how things are to be done in the project - it takes different shapes in different cases)

5 - co-implement (only few projects were directly implemented and some of those in the building format)

6 - co-evaluation (a co-evaluation workshop concludes the course where all invited stakeholders are the "experts" to evaluate and examine the processes and outcomes of the projects; an official handover moment

takes part here so that the stakeholders are fully empowered with the material and tools to continue working with their projects further and beyond the presence and dependency on architects).
The next co-initiation is made 9 months after the previous co-evaluation and in the meanwhile many projects have gained other lives and processes as life and development in the local scale must continue without the presence, influence and power of the architects and students; very rarely there is a direct link of projects between these two steps; the most that happens is that projects that return are presented in a quite different way as the stakeholders have necessarily learned new things about them in those 9 months, not really the same projects.

Even in previous versions of the course, after the students choose the projects, all projects were reformulated together with the stakeholders, confronted and decided upon together with the actors. All ideation prior to the course start was also entirely developed by the stakeholders (including the communities)! Always! And not by the course administration. The role of the course administration in that phase was always to facilitate the communication and dialogue between stakeholders and communities in order to have solid project cases for the students where different sides of each project (bottom and up) are interested to collaborate. Today, with the co-initiation project [action] we don't facilitate that process anymore, so there is a high risk that a stakeholder (from bottom or top) comes to the workshop with a project that only interests that stakeholder and doesn't bring clear ingredients for dialogue and participation - this happened directly in the first year we did the co-initiation with a few projects... So, when we had the ideation facilitated and projects pre-prepared as before, there were some advantages/qualities for the projects, for the communities and for the stakeholders (and even for the students own personal interests) - but the ideal pedagogical framework for the course was not that clear.

#3 - composition
digital exhibition

exploring
co.creation

concepts:
placemaking
tactical urbanism
common governance

inspiration

previous studies

theoretical framework

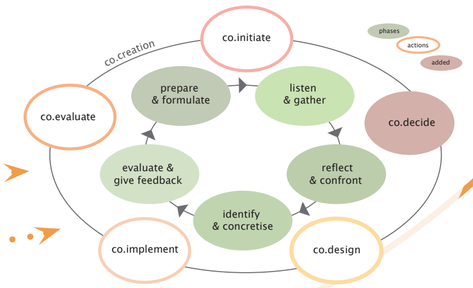

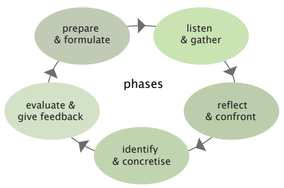

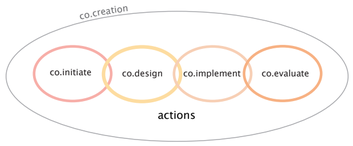

proposed process model

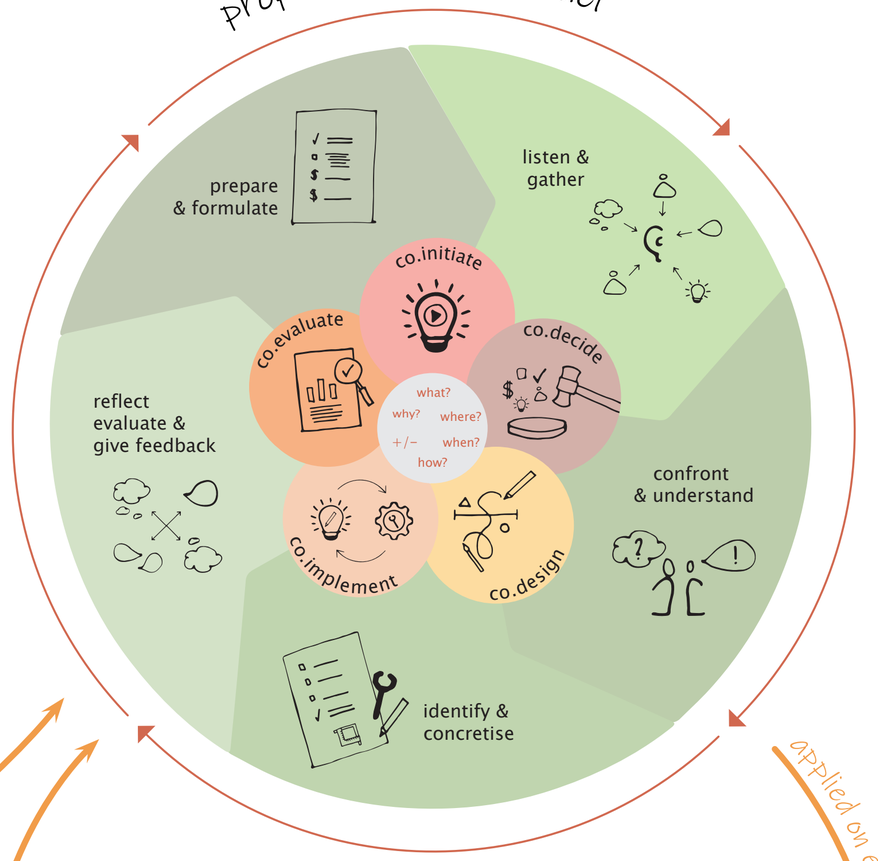

improvements

applied model

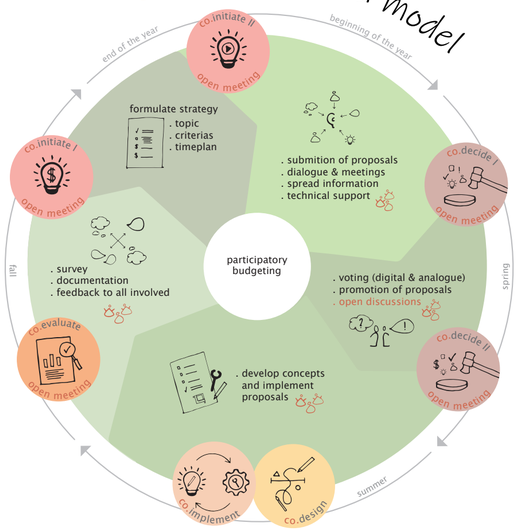

applied on example from case study

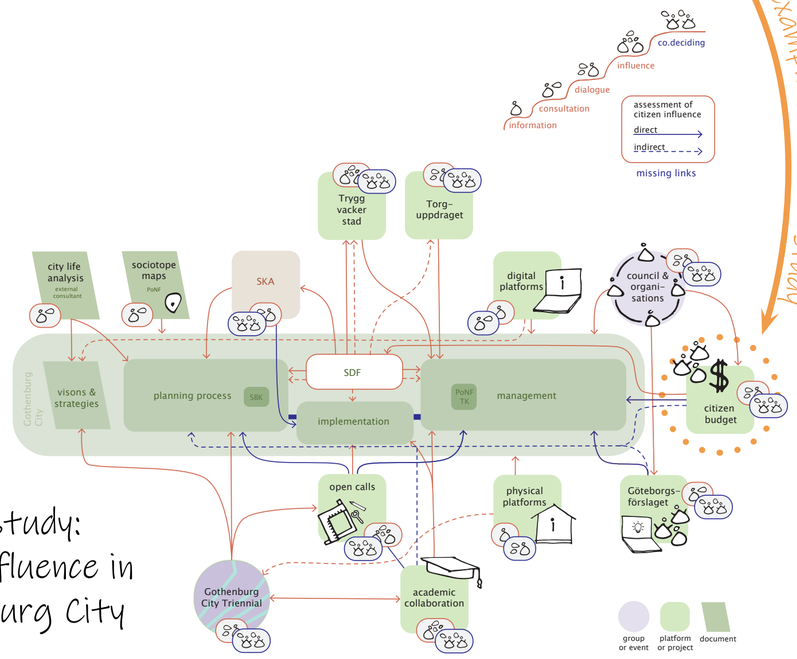

case study:
citizen influence in
Gothenburg City